

Till arbetspensionsanstalterna

SAMORDNING

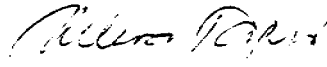
Bifogat sänds de nya sidorna till pärmen **Samordning av pensioner** (cirkulär A 10/90). Punkterna 1 och 5 är oförändrade, medan de övriga punkterna har ändrats.

Ändringarna gäller ändringen av bestämmelserna om ny samordning av pension och ändringen av pensionsanstalternas regressrätt som trädde i kraft i början av år 1993. Också ändringen av lagen om olycksfallsförsäkring som trädde i kraft samma år har beaktats. Anvisningarna gällande samordningsgrunden har ändrats så att de överensstämmer med de ändringar som träder i kraft 1.1.1994.

Anvisningarna har utarbetats av en tolkningsgrupp vid Pensionsskyddscentralen. I tolkningsgruppen ingår också företrädare för pensionsanstalterna.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Pentti Koivistoinen

Helena Tapio

Juridiska avdelningen

23.6.1993

INNEHÅLL

1	AVSIKTEN MED SAMORDNINGEN	1
2	PENSIONER SOM SKALL BEAKTAS VID SAMORDNINGEN	1
2.1	Grundpensioner	1
2.1.1	StPL	3
2.1.2	KATPL	4
2.1.3	KAPL-arbete hos staten och kommun	6
2.1.4	Företagarens APL-pension före 1.1.1970	6
2.1.5	Särdrag hos de övriga grundpensionerna	7
2.2	Primära förmåner	8
2.2.1	Förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring	9
2.2.2	Frivilliga försäkringar enligt lagen om olycksfallsförsäkring	12
2.2.3	Förmåner enligt trafikförsäkringslagen	14
2.2.4	Ersättning i form av invalidvård	15
2.2.5	Förmåner enligt lagen om skada ådragen i militärtjänst	15
2.2.6	Förmåner enligt lagen om olycksfall i militärtjänst	16
2.2.7	SOLITA-pensionerna och treårsregeln	17
2.2.8	Med grundpensionerna jämförbar pension	19
2.2.9	Frivillig grundpensionsförsäkring	19
2.2.10	Pensionsskyddet för person i förtroendeuppdrag enligt 1 b § APL	19
2.2.11	Statrådets medlemmars och riksdagsmännens pensioner	20
2.2.12	Lagen om pension för kommunala förtroendevalda har upphävts	20
2.3	Förmåner från andra länder	20
2.3.1	Samordning enligt arbetspensionslagstiftningen	21
2.3.2	Samordning av förmånar från EES-länderna	22
2.3.3	Andra överenskommelser om social trygghet	22
3	SAMORDNINGSGRUNDEN	1
3.1	Allmänt	1
3.2	APL-samordningsgrund	5
3.3	SjPL-samordningsgrund	11
3.4	KAPL-samordningsgrund	12
3.4.1	Den högsta KAPL-årslönen	13
3.4.2	Den genomsnittliga KAPL-lönen	14
3.5	KoPL-samordningsgrund	19
3.6	FöPL-samordningsgrund	20
3.7	LFöPL-samordningsgrund	21
3.8	KTAPL-samordningsgrund	23
3.9	StPL-samordningsgrund	23
3.10	KyPL-samordningsgrund	24
3.11	Samordningsgrunden för anställning vid Folkpensionsanstalten, Finlands Bank och ortodoxa kyrkosamfundet	24
3.12	Specialfall	25
3.13	Samordningsgrund för delinvaldpension	27

Juridiska avdelningen

23.6.1993

3.14	Samordningsgrunden före 1.1.1994	27
4	SAMORDNINGSGRÄNSEN	1
4.1	Samordningsgräns enligt 8 § 2 mom. APL	1
4.2	Deltidspensionens maximibelopp	2
5	HUR SAMORDNINGEN FÖRRÄTTAS	1
5.1	Överskjutande del	1
5.2	Direkt avdrag	1
5.3	Proportionellt avdrag	3
6	DEN FÖRSTA SAMORDNINGEN	1
6.1	Invalid- och arbetslöshetspension	1
6.2	Ålderspension	1
6.3	Retroaktiva samordningar när det första beslutet ges	3
6.4	Regress	4
6.5	Samordning av förskottsersättning	7
7	NY SAMORDNING	1
7.1	Samordningssituationer	1
7.1.1	Grundpensionen justeras	3
7.1.2	Ny grundpension	4
7.1.3	Grundpensionen ändras	5
7.1.4	Annan på arbets- eller tjänsteförhållande grundad pension	6
7.1.5	Primär förmån	6
7.1.6	Ny samordning på ansökning av pensionstagaren	7
7.2	Fyramånadersregeln	7
7.3	Tidpunkten för den nya samordningen	9
7.3.1	Nedsättning av pensionen	9
7.3.2	Höjning av pensionen	10
7.4	Skyddsstadgande	10
7.5	Undanröjande av beslut	10
8	GRUNDERNA FÖR SAMORDNING AV FAMILJEPENSION	1
8.1	Allmänt	1
8.2	Förmåner som skall samordnas	2
8.2.1	Primära familjepensioner	2
8.2.1.1	Förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring	3
8.2.1.2	Familjepension enligt trafikförsäkringsl.	7
8.2.1.3	Försörjningspension enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst	8
8.2.1.4	Familjepensioner som är jämförbara med grundpensioner	9
8.2.1.5	Familjepensioner från andra länder	9
8.2.2	Grundfamiljepensioner	9
8.2.3	Proportionell samordning	10

Juridiska avdelningen

23.6.1993

9	DEN FÖRSTA SAMORDNINGEN AV FAMILJEPENSIONEN	1
9.1	Allmänt	1
9.2	SOLITA-pensionerna och trårsregeln	1
9.3	Förtidsminskning och uppskovsförhöjning av förmånslåtarens pension	1
9.4	Samordningsgrund	2
10	FAMILJEPENSIONENS SAMORDNINGSGRÄNS	1
10.1	Nuvarande samordningsgräns	1
10.2	Tidigare stadganden (dödsfall före 1.7.1990)	2
10.3	FamPL-avdraget	2
10.3.1	Nuvarande stadganden	2
10.3.2	Tidigare stadganden (dödsfall före 1.7.1990)	4
11	TILLÄGGET FÖR BARN SOM SAKNAR BÅDA FÖRÄLDRARNA VID SAMORDNING	1
12	NY SAMORDNING AV FAMILJEPENSIONEN	1
12.1	Nya samordningssituationer	1
12.1.1	Förmånstagaren beviljas nya familjepension	2
12.1.2	Förmånstagaren fyller 18 år	2
12.1.3	En annan förmånstagares familjepension upphör	3
12.1.4	Ett barn som är förmånstagare förlorar den andra föräldern	4
12.1.6	Rätten till efterlevandepension återupprättas när ett äktenskap upplöses	4
12.2	Besvär, självrättelse och upphävande	4
12.3	Tidpunkten för ny samordning	5
13	DE GAMLA SAMORDNINGSREGLERNA	1
13.1	Pensionsfall före 1.7.1975	1
13.2	Pensionsfall före 1.1.1980	2
14	SAMORDNING AV REGISTRERADE TILLÄGGSPENSIONER	1
14.1	Beräkning av tilläggspension	1
14.1.1	Grundpension	1
14.1.2	Full tilläggspension	2
14.1.3	Begränsning av tilläggspension	3
14.1.4	Grundpensionens barntillägg och tilläggspensionen	3
14.1.5	Samordning av tilläggspensionen	4
14.2	Ny samordning av tilläggspensionen	5
14.3	Tilläggspension till APL-familjepension	5
14.4	Tilläggspension enligt FÖPL och LFÖPL	6

Juridiska avdelningen

23.6.1993

BILAGOR

FÖRMÅNER SOM INTE BEAKTAS VID SAMORDNINGEN (BILAGA 1)

FOLKPENSIONENS OCH FAMILJEPENSIONENS BELOPP VID
SAMORDNING (BILAGA 2)ÄNDRINGAR SOM INVERKAT PÅ SAMORDNINGEN AV
ARBETSPENSIONERNA (BILAGA 3)TIDPUNKTEN FÖR SAMORDNINGEN OCH TILL VILKEN NIVÅ
FOLKPENSION OCH ANDRA FÖRMÅNER SKALL BEAKTAS (BILAGA 4)MEDDELANDE OM REGRESS (Blanketterna ETK 2949 och 2945,
finns endast på finska)MEDDELANDE OM INDRIVNING (Blanketterna ETK 2936 och
2937, finns endast på finska)

MEDDELLÖNER ENLIGT ARBETSBETECKNING 1990-1993

Juridiska avdelningen

23.6.1993

1

AVSIKTEN MED SAMORDNINGEN

Syftet med arbetspensionssystemet är att trygga den förvärvsarbetandes och hans familjs utkomst under ålderdomen, vid arbetsoförmåga, arbetslöshet och familjeförsörjarens död. Detta mål anses i allmänhet vara uppnått genom att pensionstagaren garanteras ett pensionsskydd som är cirka 60 procent av hans tidigare förvärvsinkomst. Nivån har i allmänhet ansetts vara tillräcklig eftersom levnadskostnaderna vanligtvis sjunker efter pensioneringen.

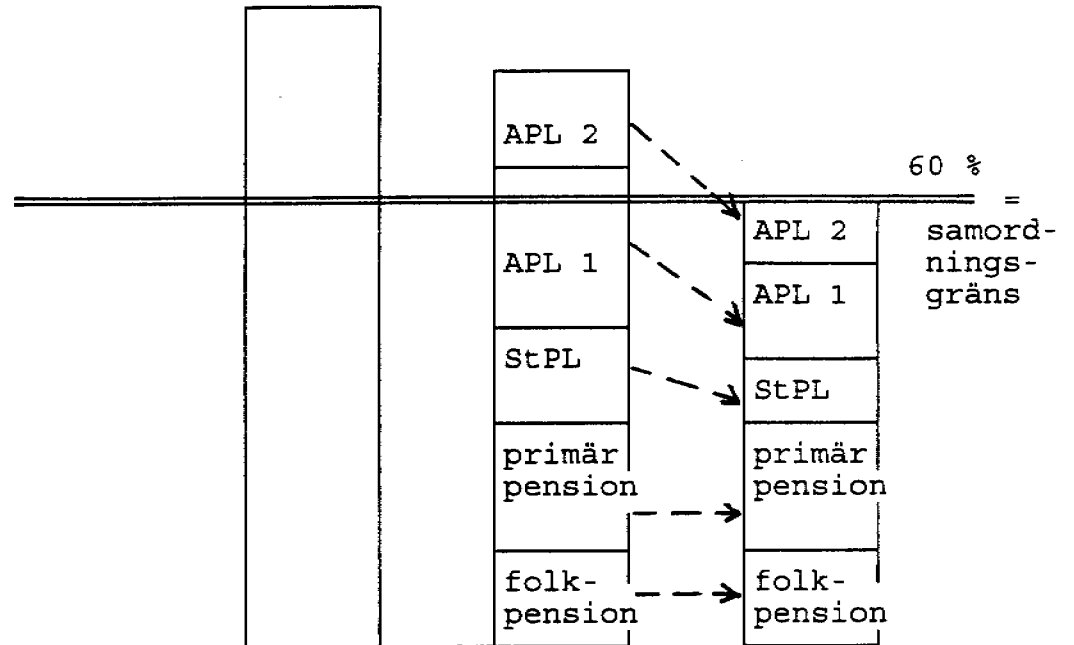
Eftersom det finns flera separata pensionssystem kan en och samma person ha rätt till två, i vissa fall fler pensioner. Utöver arbetspension och folkpension kan han också ha rätt till pensioner och ersättningar på grundval av lagen om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkringslagen och lagen om olycksfall i militärtjänst. Om varje system betalar ut pensioner och ersättningar utan att beakta förmånerna från andra system, kan det sammanlagda beloppet pensioner och ersättningar bli t.o.m. högre än den tidigare lönen. För att systemen tillsammans skall bilda en enhet och för att undvika att pensionernas sammanlagda belopp överstiger maximinivån, stadgas om samordning av pensioner och ersättningar i pensionslagarna.

Med samordning av arbetspensionen avses att pensioner och fortlöpande ersättningar som betalas till eller efter en och samma person begränsas till en viss maximinivå. Samordning förrättas när en pension beviljas och när en pensions belopp ändras. Den pensionsanstalt som beviljar pensionen förrättar samordningen, och den förrättas särskilt vid varje arbetspensionsanstalt som ger ett pensionsbeslut.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

Exempel 1

Syftet med samordningen: till vänster den tidigare inkomstnivån, i mitten pensionerna före samordningen och till höger pensionerna efter samordningen.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

2

PENSIONER SOM SKALL BEAKTAS VID SAMORDNINGEN

De pensioner och ersättningar som skall beaktas vid samordningen finns uppräknade i 8 § 1 och 4 mom. APL. I paragrafens 1 mom. indelas förmånerna i två grupper, i **grundpensioner** och i andra pensioner och ersättningar som kallas **primära förmåner**. De primära förmånerna betalas i regel av någon annan inrättning än en arbetspensionsanstalt (se punkt 2.2).

Skillnaden mellan grundpensionerna och de primära förmånerna visar sig vid samordningen. De primära förmånerna betalas till det belopp de har beviljats oberoende av den eventuella arbetspensionens belopp, dvs. de samordnas inte med arbetspensionen. När arbetspensionsanstalten samordnar arbetspensionen beaktas även primära förmåner. Detta kan leda till att arbetspensionens belopp måste minskas.

Folkpensionen beaktas närmast tekniskt vid samordningen.

2.1

Grundpensioner

De grundpensioner som skall beaktas vid samordningen finns uppräknade i 8 § 4 mom. APL. Grundpensionerna baserar sig på arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarkerksamhet. Om grundpensionerna stadgas i lag eller i offentlig pensionsstadga som utfärdats med stöd av lag eller förordning. I 8 § 4 mom. APL finns en uttömmande förteckning över de grundpensioner som skall samordnas. Pensioner som inte nämns i förteckningen beaktas inte som grundpension vid samordningen. Ett undantag är Ålands landskapspensioner som anses vara grundpensioner (se punkten Åland, sid 4).

Enligt 8 § 4 mom. APL är de **grundpensioner** som skall beaktas vid samordningen följande:

- 1) pension enligt minimivillkoren i lagen om pension för arbetstagare (APL)
  - 2) pension som beviljats med stöd av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (KAPL)
  - 3) pension enligt grundskyddet i lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare (KTAPL).
- För närvarande bereds en ändring av 8 § 4 mom. APL enligt vilken även följande pensioner fr.o.m. 1.7.1993 kan anses vara sådan pension: med stöd av KTAPL beviljad

Juridiska avdelningen

23.6.1993

- pension till familjevårdare som ingått uppdragsavtal om familjevård med en kommun eller samkommun enligt familjevårdarlagen, pension till vårdare (närståendevårdare) som ingått avtal om närståendevård enligt socialvårdslagen och pensions till kommunal förtroendevald.
- 4) pension enligt lagen om statens pensioner (StPL), beräknad på det sätt som stadgas i 10 § 1 mom. i samma lag
  - 5) pension enligt grundpensionsskyddet beviljad med stöd av pensionsstadgan för Finlands Bank
  - [6) med stöd av pensionsreglementet för Postbanken beviljad pension enligt grundpensionsskyddet.
Upphävd genom lag 23.12.1987, se nedan]
  - 7) med stöd av pensionsreglementet eller pensionsstadgan för folkpensionsanstalten beviljad pension enligt grundpensionsskyddet.
För närvarande bereds en lagändring enligt vilken även pension enligt grundskyddet som beviljats till medlem i Folkpensionsanstaltens styrelse med stöd av 48 § 2 mom. folkpensionslagen skall beaktas fr.o.m. 1.7.1993.
  - 8) med stöd av pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan (KyPL) beviljad pension som motsvarar enligt 10 § 1 mom. StPL beviljad pension
  - 9) med stöd av pensionslagen för ortodoxa kyrkosamfundet beviljad pension enligt grundpensionsskyddet
  - 10) pension enligt minimivillkoren i lagen om pension för lantbruksföretagare (LFÖPL), och grundbeloppet pension eller ersättning som beviljats enligt lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (GeVPL) och lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (AveL)
  - 11) pension enligt minimivillkoren i lagen om pension för företagare (FÖPL)
  - 12) pension enligt lagen om sjömanspensioner (SjPL)
  - 13) pension enligt lagen om pension för vissa konstnärer och redaktörer i arbetsförhållande (KoPL).

Postbanken ombildades till aktiebolag 1.1.1988 och personalen övergick till att omfattas av APL. Med stöd av en speciallag tillämpas APL retroaktivt fr.o.m. 1.7.1962 på Postbankens personal. Även tidigare beviljade pensioner har fr.o.m. 1.1.1988

Juridiska avdelningen

23.6.1993

omvandlats till APL-pensioner till den del de motsvarar lagens minimipensionsskydd. Pensioner som grundar sig på anställning vid Postbanken samordnas på samma sätt som övriga APL-pensioner. Lagändringen av 1.1.1988 föranledde ingen ny samordning.

Av de i 8 § 4 mom. uppräknade pensionslagarna och pensionsstadgorna kan KAPL, SjöPL och KoPL endast omfatta grundpensionsskydd, de övriga även tilläggs-pensionsskydd. **Vid samordning som förrättas enligt 8 § APL beaktas endast pension enligt grundpensionsskyddet, inte tilläggs-pension.** För tilläggsförmånerna finns särskilda samordningsregler (se punkt 14).

Lantbruksföretagarnas generationsväxlingspension (GeVPL) och avträdelsetersättning (AvEL) innehåller ett grundbelopp som bestäms på samma sätt som LFÖPL-pension, och som beaktas vid samordning som förrättas enligt 8 § APL. Därutöver innehåller GeVPL-pensionen en kompletterings- eller tilläggsdel och avträdelsetersättningen ett avträdelsetillägg som kompensation för att folkpensionens andel saknas. Dessa beaktas inte vid samordning enligt 8 § APL. (Se vidare punkt 2.1.5)

2.1.1 StPL

Enligt 10 § StPL har en person **antingen rätt till grundpensionsskydd eller tilläggs-pensionsskydd** oberoende av enligt vilketdera stadgandet beräknat pensionen är större. Pension enligt StPL:s grundpensionsskydd räknas ut enligt 10 § 1 mom. StPL, varvid pensionen tillväxer med två procent i året (1,5 % för anställningar som börjat efter 1.1.1993). Om pensionstagaren har rätt till pension enligt tilläggs-pensionsskyddet, tillväxer pensionen med 2,2 % i året.

Vid samordning av StPL-pension beaktas alltid pension som räknats ut enligt 10 § 1 mom., även om personen hade rätt till pension enligt tilläggs-pensionsskyddet. Statskontoret räknar också alltid ut pensionen enligt grundpensionsskyddet till de övriga pensionsanstalterna.

Tidigare kunde en StPL-pension eller en pension som baserar sig på StPL (evangelisk-lutherska kyrkan, ortodoxa kyrkosamfundet, Finlands Bank, Folkpensionsanstalten och Ålands landskapspensioner) också enligt grundskyddet stiga till 66 procent. Numera har StPL-pensionerna ett tak på 60 procent, som räknas ut på basis av den högsta pensionsgrundande lönen för en StPL-anställning med minst två år

Juridiska avdelningen

23.6.1993

pensionstid. Om det inte finns en sådan anställning räknas taket för den intjänade pensionen ut på basis av den högsta StPL-lönen. StPL-pensionen som begränsats på detta sätt används som den StPL-pension som skall samordnas.

StPL-pensionsfallsmeddelanden

Statskontoret meddelar beviljad StPL-pension som en enda summa till pensionsfallsregistret, oberoende av om den beviljats enligt grundpensionsskyddet eller tilläggs-pensionsskyddet. Beloppet anges i rutan 69, första delrutan som en summa, som alltså kan vara StPL-grundskydd eller StPL-tilläggs-pensionsskydd. Den andra delrutan är alltid tom. I den tredje delrutan anges ålderspensionens kompletteringsdel och pensioner som t.ex. extra pension. **I ruta 71 anges beloppet icke samordnad pension enligt StPL-grundpensionsskyddet som pensionsanstalterna använder vid samordningen.**

Om pensionen har beviljats enligt tilläggs-pensionsskyddet och anges i ruta 69, första delrutan med bokstaven z och ingenting antecknats i ruta 71, skall den anstalt som beviljar pensionen fråga efter beloppet icke samordnad pension hos Statskontoret eller den pensionsanstalt som beviljat den StPL-baserade pensionen.

Åland

Om pensionerna för anställda vid Ålands landskap har stadgats genom att hänvisa till statens pensionslag (Landskapslag om tillämpning av vissa i riket gällande författningar rörande statens pensioner; Ålands författningssamling 33/84, ikraftträdande 1.7.1984). Ålands landskaps-pensioner betraktas som grundpensioner.

2.1.2 KTAPL

Pensioner som beviljas enligt KTAPL bestäms enligt Kommunala pensionsanstaltens pensionsstadga (KPS).

Tjänsteinnehavare och arbetstagare vars anställning börjat före 1.1.1993, kan förutom till grundpensionsskydd ha rätt till pension enligt tilläggs-pensionsskyddet. När KTAPL-pensionen fastställs räknas alltid grundpensionen ut separat också för den som har rätt till tilläggs-pension. Grundpensionen tillväxer med 2 % i året för anställningar som börjat före 1.1.1993 (med 1 % för tiden före 1.7.1962) högst fram till 31.12.1994. Fr.o.m. början av 1995 växer grundpensionen med 1,5 % i året, även om anställningen hela tiden fortsätter utan avbrott.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

Intjäningsprocenten för grundskyddet är 2 för de tjänsteinnehavare och arbetstagare som har fyllt 55 år före 1.1.1995. Deras pensionsskydd bestäms alltså enligt de regler som gällde före 1.1.1995.

För alla 1.1.1993 eller därefter påbörjade kommunala anställningar är intjäningsprocenten 1,5 % i året. Den stiger från 1,5 till 2 % från och med början av månaden efter den försäkrades 55 årsdag, dock tidigast fr.o.m. 1.1.1995.

Numera har KTAPL-pensionerna ett tak på 60 procent som räknas ut på basis av den högsta pensionsgrundande lönen för en KTAPL-anställning som omfattar minst två år pensionstid. Om det inte finns en sådan anställning räknas den intjänade pensionens tak ut på basis av den högsta KTAPL-lönen. En på detta sätt begränsad KTAPL-pension används som den KTAPL-pension som skall samordnas.

I de regler som gäller samordningen av KTAPL-grundpension hänvisas till stadgandena i APL.

Beloppet KTAPL-grundpension som samordnas med andra systems pensioner anges i rutan 71 på utdraget ur pensionsfallsregistret. Kommunernas pensionsförsäkring meddelar den pensionsgrundande lön som används när man väljer samordningsgrund.

Om KTAPL-pensionen innehåller tilläggspensionsdel, finns totalpensionens belopp och bokstaven x angivna på utdraget ur pensionsfallsregistret i ruta 69, första delrutan. Detta belopp används dock inte av de andra systemen när KTAPL-pension samordnas.

Förtroendevalda,
närstående- och
familjevårdare

Enligt KTAPL intjänas grundpension på samma sätt som enligt APL (1,5 %) även

- fr.o.m. 1.7.1992 för familjevårdare som ingått uppdragsavtal med en kommun eller samkommun om familjevård som avses i 1 § familjevårdarlagen (312/92)
- fr.o.m. 1.1.1993 för förtroendevald (ersättningar för inkomstbortfall och separata arvoden som har betalats för en bestämd tid) samt
- fr.o.m. 1.7.1993 för närståendevårdare som ingått avtal om närståendevård som avses i 27 b § i socialvårdslagen (710/82).

För närvarande bereds en ändring av 8 § 4 mom. APL som innebär att dessa pensioner när ändringen träder i kraft kommer att samordnas på samma sätt som KTAPL-grundpension (RP 73/93).

Juridiska avdelningen

23.6.1993

2.1.3

KAPL-arbete hos staten eller kommun

I vissa fall beaktas i KTAPL- och StPL-pension också KAPL-arbeten som den sökande utfört hos stat eller kommun. När KAPL-pensionen beviljas, minskas KTAPL- och StPL-pensionen med den pensionsdel som tjänats i KAPL-arbete.

När KTAPL- eller StPL-pension och KAPL-pensionen beviljas från samma tidpunkt, gör Kommunernas pensionsförsäkring och Statskontoret minskningen genast. Med tanke på samordningen är medför en sådan situation inga problem.

Om KTAPL-pension beviljas i en lägre pensionsålder meddelar Kommunernas pensionsförsäkring KAPL-minskningsdelen till pensionsfallsregistret. När KAPL-pensionen senare beviljas, minskar Kommunernas pensionsförsäkring sin pension med KAPL-minskningsdelen, varvid KTAPL-pensionen som skall samordnas minskar.

Om StPL-pension beviljas på grundval av en lägre pensionsålder, skall meddelande och KAPL-minskningen göras först i samband med att KAPL-pensionen beviljas. Det leder till att StPL-pensionen som skall beaktas vid samordningen minskar.

Den KTAPL- eller StPL-pension som skall samordnas är efter att KAPL-pensionen beviljats den pension som har minskats med KAPL-minskningsdelen.

2.1.4

Företagares APL-pension före 1.1.1970

Innan företagarpensionslagarna trädde i kraft kunde arbetsgivaren låta sig omfattas av samma APL-försäkring som han tecknade för sina anställda.

En sådan pension betraktas som en pension enligt minimivillkoren i APL, dvs. att den samordnas liksom en grundpension. Den pensionsgrundande lönen för en sådan pension kan därför vara alternativ samordningsgrund.

Om pensionen har bestämts enligt villkoren och grunderna i ett fribrev, beaktas den inte vid samordningen.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

2.1.7

Särdrag hos de övriga grundpensionerna

- Finlands Bank Anställda vid Finlands Bank får pension med stöd av Finlands Banks pensionsstadga. Pensionerna betalas av Finlands Bank. Pensionsstadgan motsvarar StPL.
- Finlands Banks sedeltryckeri Personalen vid Finlands Banks sedeltryckeri omfattas numera av APL. Pensionsanordningen ändrades 1.1.1991 när sedeltryckeriet ombildades till aktiebolag. Arbetsförhållandena omfattas fr.o.m. början av APL. Pensionsanordningen motsvarar de specialarrangemang som tillämpades när anställningar vid Postbanken överfördes till APL (se ovan).
- Folkpensionsanstalten Anställda vid Folkpensionsanstalten får arbetspension med stöd av Folkpensionsanstaltens pensionsreglemente och pensionsstadga. Pensionerna betalas ut av Folkpensionsanstalten.
- Pensionsskyddet för Folkpensionsanstaltens personal bestäms antingen enligt 1938 års pensionsreglemente eller enligt det senare fastställda pensionsreglementet eller pensionsstadgan. Pension enligt 1938 års pensionsreglemente är primär pension. Pensioner enligt det senare fastställda pensionsreglementet eller pensionsstadgan är grundpensioner. Pensionerna bestäms på motsvarande sätt som StPL-pension. Vid samordningen beaktas grundpensionerna.
- Till medlemmar i Folkpensionsanstaltens styrelse (FPA:s generaldirektör och direktörer) beviljar social- och hälsovårdsministeriet pension i tillämpliga delar enligt StPL. För närvarande bereds en ändring av 8 § 4 mom. APL som innebär att också dessa pensioner efter 1.7.1993 samordnas till den del som motsvarar grundskyddet.
- Kyrkan Kyrkans centralfond betalar pension enligt KyPL till kyrkans anställda. Pensionsskyddet enligt KyPL motsvarar stadgandena i StPL. Därför räknas också den KyPL-pension som skall beaktas vid samordningen ut enligt 10 § 1 mom. (och 4 mom.) StPL.
- Ortodoxa kyrkan Pensionsskyddet för ortodoxa kyrkosamfundets ärkebiskop, rättslärda assessorer och kyrkostyrelsens övriga tjänste- och befattningshavare bestäms enligt StPL och deras pensioner betalas av Statskontoret (35 och 36 § lagen om ortodoxa kyrkosamfundet).
- Om pensionsskyddet för prästerskapet och kantorerna stadgas i 21 § ortodoxa kyrkosamfundets pensionslag. Pensionsskyddet motsvarar till tillämpliga delar

Juridiska avdelningen

23.6.1993

StPL. Prästerskapets och kantorernas pensioner beviljas av kyrkosamfundets kyrkostyrelse och betalas av kyrkosamfundets centralfond. För närvarande bereds en lagändring enligt vilken präster och kantorer som anställs efter ändringen skall försäkras enligt APL. Enligt förslaget skall kyrkosamfundets centralfond fortfarande ansvara för gamla anställningar.

Eventuella övriga anställda vid ortodoxa kyrkosamfundet omfattas av APL.

GeVPL

Av generationsväxlingspension som beviljas enligt LFÖPL samordnas pensionens grundbelopp. Lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare som trädde i kraft 1.1.1991 ändrade inte förfarandet.

AvPL

Pensioner som beviljas med stöd av lagen om avträdelsepension omfattas inte av samordningen. Pensionen beviljas med stöd av lagen om avträdelsepension, om avträdelsen har skett före 1.1.1993.

AvEL

1.1.1993 trädde lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare i kraft. Den med stöd av lagen beviljade avträdelseersättningens grundbelopp (pensionens LFÖPL-del) beaktas på samma sätt som GeVPL-grundbeloppet vid samordning. AvEL gäller avträdelser som sker under perioden 1.1.1993-31.12.1995.

Sjömanspension

Arbetstagare som utför i sjömanslagen nämnt arbete ombord på ett finskt handelsfartyg i utrikestrafik omfattas med vissa undantag av SjPL. Sjömanspensionskassan sköter tillämpningen av SjPL. SjPL-pension samordnas på samma sätt som APL-pension. SjPL-pension som skall samordnas anges på Pensionsskyddscentralens registerutdrag med beteckningen "Intjänad SjPL-pension sammanlagt".

SjPL-pensionerna omfattas av principen om sista anstalt sedan 1.1.1991. Beräkning och beviljande av SjPL-pension behandlas i cirkulär A 17/92 och i SjPL-uppgifterna i arbetsförhållanderegistret behandlas närmare i cirkulär C 11/91.

2.2

Primära förmåner

Vid samordningen beaktas primära förmåner före grundpensionerna (8 § 1 mom. APL). Arbetspensionen är sekundär och utbetalas endast till den del den primära förmånen inte når upp till maximinivån 60 procent eller motsvarande maximinivå. De primära

Juridiska avdelningen

23.6.1993

förmånerna beaktas till fullt belopp vid samordningen. Primära förmåner är

- 1) på stadgande i lagen om olycksfallsförsäkring baserad dagpenning eller olycksfallspension
- 2) med stöd av trafikförsäkringslagen på grund av ådragen egen skada beviljad fortlöpande ersättning
- 3) med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring beviljad ersättning för inkomstbortfall
- 4) med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen beviljad ersättning för inkomstbortfall
- 5) med stöd av lagen om skada, ådragen i militärtjänst beviljad livränta när denna grundar sig på annan än under 1939-1945 års krig ådragen skada
(Samordning enligt lagen om olycksfall i militärtjänst, se punkt 2.2.6)
- 6) annan med grundpension jämförbar på arbets- eller tjänsteförhållande grundad pension
- 7) pensioner från andra länder (punkt 2.3).

Vid samordningen beaktas endast fortlöpande prestationer och även visstidsprestationer som betalas ut parallellt med pension. En ersättning som betalas ut i allt för ett (engångsbelopp) inverkar däremot inte på arbetspensionen (FSD 20.1.1983, 2063/82/119, PSC).

Årsersättning

I beslut om ersättning för olycksfall anges ofta årsersättningens belopp. Årsersättningen anges i index för det år olyckan inträffade. Vid samordningen höjs årsersättningen till rätt indexnivå och delas med 12. Beloppet dagpenning delas på motsvarande sätt med 30.

2.2.1

Förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring

Nuvarande stadganden

Ifall olycksfallet har inträffat 1.1.1982 eller därefter får arbetstagaren enligt 14 § 1 mom. lagen om olycksfallsförsäkring (OlyFL) ersättning för skada eller sjukdom orsakad av olycksfall i arbetet i form av sjukvård, dagpenning, olycksfallspension, menersättning och till dessa hörande tillägg samt ersättning för hemvårdskostnader, samt till arbetstagarens anhöriga familjepension och begravnings-

Juridiska avdelningen

23.6.1993

hjälp. Olycksfallspension och menersättning har ersatt den tidigare livräntan och familjepension den tidigare försörjningspensionen.

Enligt OlyFL betalas dagpenning alltid under ett år från den dag då olycksfallet inträffade. Olycksfallspension betalas från den första dagen efter det att utbetalningen av dagpenningen har upphört. Olycksfallspensionen kan undantagsvis börja tidigare än ett år efter det att olyckan har inträffat.

Förmåner enligt OlyFL som skall samordnas är olycksfallsdagpenning, olycksfallspension och familjepension. Inom olycksfallsförsäkringen kallas dessa ersättningar för inkomstbortfall.

Menersättning, de olika tilläggen, ersättningen för hemvårdskostnader eller begravningshjälp beaktas inte vid samordningen.

Ersättningsnivå

Stadgandena om OlyFL-förmånernas belopp har ändrats fr.o.m. 1.1.1993. Olycksfallsdagpenningen för en period om fyra veckor räknat från olycksfallet är lika stor som lönen för sjukdomstid. Därefter är dagpenning 100 % av årsarbetsinkomsten. Om årsarbetsinkomsten är lägre än 43 000 mark (i 1993 års index 1688), höjs den till 43 000 mark. Höjningen görs dock inte när man räknar ut inkomstbortfallet för en pensionär.

Maximibeloppet olycksfallspension för en person som är yngre än 65 år är 85 % av årsarbetsförtjänsten. Efter fyllda 65 år är olycksfallspensionen 70 % av årsarbetsförtjänsten. Pensionens maximibelopp sänks för de olycksfallspensionstagare som fyller 65 år 1.3.1993 eller senare.

Olycksfall före 1982

Till personer som skadats vid ett olycksfall som inträffat före 1982 utbetalas bl.a. dagpenning, livränta och tillägg och till de anhöriga försörjningspension enligt de stadganden som då var i kraft.

Vid samordningen beaktas livränta, som består av grund- och kompletteringsränta (båda skall alltså samordnas). Också försörjningspension som betalas till de anhöriga är en förmån som skall samordnas.

Till livräntan hörande tillägg (t.ex. anhörigtillägg) samordnas inte.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

Yrkessjukdomslagen m.m.

Som ersättning som grundar sig på stadgandena i OlyFL betraktas och samordnas också sådana ersättningar som utbetalas med stöd av annan lag än OlyFL men enligt samma grunder som stadgandena om ersättning av olycksfall i arbetet. Sådana stadganden finns bl.a. i yrkessjukdomslagen (638/67), lagen angående innehavares av statstjänst och befattnings rätt till skadestånd vid olycksfall (154/35), lagen om skadestånd för olycksfall vid räddning av människoliv (158/35), lagen om skadestånd för olycksfall i vissa frivilliga arbeten (408/42) och i lagen om brand- och räddningsväsendet (559/75). **Förmåner enligt dessa lagar som grundar sig på stadgandena i OlyFL beaktas vid samordningen.**

Ärenden som gäller yrkessjukdomslagen sköts av olycksfallsförsäkringsbolaget, ärenden som gäller de övriga ovannämnda lagarna sköts av Statskontoret.

Lagen om olycksfall i militärtjänst

Lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/90) trädde i kraft 1.1.1991. I lagens stadgas om ersättning för olycksfall i militärtjänst och militärtjänstsjukdom. Enligt 6 § lagen om olycksfall i militärtjänst **samordnas dagpenningar, olycksfallspensioner och familjepensioner på samma sätt som ersättningar enligt OlyFL** (se punkt 2.2.6).

Rehabiliteringsförmåner

I 8 § lagen om rehabilitering som ersätts enligt OlyFL (625/91) stadgas om ersättning för inkomstbortfall under rehabiliteringsstiden. Som ersättning för inkomstbortfall betalas olycksfallsdagpenning, olycksfallspension och livränta i regel till fullt belopp oberoende av det faktiska inkomstbortfallet. **Ersättning för inkomstbortfall är en primär förmån som skall samordnas med arbetspensionen.**

Lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare

Lantbruksföretagarna har en egen lag om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. **Förmåner som utbetalas enligt 9 § 2 mom. lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare beaktas vid samordningen på samma sätt som ersättningar enligt OlyFL.**

Juridiska avdelningen

23.6.1993

2.2.2

Frivilliga försäkringar enligt lagen om olycksfallsförsäkring

Huvudregeln vid samordning av arbetspensioner är att endast obligatoriska, lagstadgade förmåner beaktas i pensionens maximibelopp.

I OlyFL ingår förutom stadgandena om obligatorisk olycksfallsförsäkring också stadganden om frivillig olycksfallsförsäkring. De frivilliga försäkringarna är frivillig olycksfallsförsäkring i händelse av olycksfall i arbetet enligt 57 § 1 mom. OlyFL och frivillig fritidsförsäkring enligt 57 § 2 mom. OlyFL. I det följande redogörs för hur dessa beaktas i samordningen.

Arbetstagares fritidsförsäkring

Arbetsgivaren är skyldig att teckna arbetsolycksfallsförsäkring för sina anställda. Arbetsgivaren kan dessutom teckna frivillig fritidsförsäkring för sina anställda (57 § 2 mom. OlyFL).

Ersättning som beviljats arbetstagare enligt 57 § 2 mom. OlyFL beaktas inte i samordningen, eftersom arbetspensionen enligt försäkringsvillkoren dras av från olycksfallsersättningen.

Frivillig olycksfallsförsäkring för företagare

Företagare och deras familjemedlemmar omfattas inte av den obligatoriska olycksfallsförsäkringen. Företagaren får dock ett motsvarande skydd för arbetsolycksfall genom att teckna en frivillig försäkring enligt OlyFL (57 § 1 mom. OlyFL). Företagare kan dessutom också teckna en fritidsförsäkring (57 § 2 mom. OlyFL).

Hittills har ersättningar som baserar sig på frivillig försäkring enligt 57 § 1 mom. OlyFL samordnats med förmåner enligt arbetspensionslagarna (FSD 2329/90/9, PSC.25967). Däremot har inte ersättning till företagare enligt 57 § 2 mom. samordnats. Detta beror på att arbetspensionen drogs av från olycksfallsförsäkringen enligt villkoren för före 1.1.1991 gällande fritidsförsäkringar.

Social- och hälsovårdsministeriet har fastställt nya villkor för olycksfallsförsäkringen 1.1.1993. Villkoren gäller försäkringar både enligt 5 § 1 mom. och 2 mom. OlyFL.

Enligt de nya försäkringsvillkoren gäller en frivillig försäkring som företagaren tecknat både under

Juridiska avdelningen

23.6.1993

arbetstid och under fritid. Tidpunkten när olycksfallet inträffar har inte längre någon betydelse. Arbetspensionen dras inte heller längre av från olycksfallsersättningen. Det betyder att **både ersättning som företagaren får med stöd av 57 § 1 mom. OlyFL och ersättning med stöd av 57 § 2 mom. samordnas med arbetspensionen, om försäkringen har tecknats 1.1.1991 eller senare, eller om en gammal försäkring har ändrats 1.1.1991 så att den överensstämmer med de nya villkoren.**

Frivillig olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare

Det obligatoriska arbetsolycksfallsskyddet enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare gäller inte alla lantbruksföretagare. I lagen finns begränsningar som t.ex. gäller lantbruksföretagarens ålder och företagareverksamhetens omfattning. Lantbruksföretagargrupper som p.g.a. vissa av dessa begränsningar inte omfattas av lagen kan teckna frivillig försäkring enligt 21 § 4 mom. lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Försäkringsvillkoren fastställs av social- och hälsovårdsministeriet. Enligt villkoren dras inte arbetspensionen av från ersättning för inkomstbortfall som beviljats enligt försäkringen.

Ersättning för inkomstbortfall som beviljats på grundval av försäkring enligt 21 § 1 mom. lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare beaktas vid samordning av arbetspensioner.

En lantbruksföretagare kan också teckna en fritidsförsäkring enligt 21 § 4 mom. lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Enligt försäkringsvillkoren som fastställts av ministeriet är det möjligt att tillämpa bestämmelsen i villkoren om att arbetspensionen inte dras av från ersättningen från olycksfallsförsäkringen. Försäkringstagaren kan när försäkringsavtalet görs upp själv välja om han vill att arbetspensionen skall beaktas.

Ersättning för olycksfall som beviljats på grundval av försäkring enligt 21 § 4 mom. lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare beaktas vid samordningen av arbetspensioner, och arbetspensionen inte har dragits av från ersättningen.

Sammandrag

Ersättningar som utbetalas på grundval av frivillig olycksfallsförsäkring beaktas vid samordning av arbetspension om försäkringsbolaget inte har dragit av arbetspensionen från ersättningen. Om det har dragit arbetspensionen från sin ersättning, samordnas olycksfallsersättningen inte med arbetspen-

Juridiska avdelningen

23.6.1993

sionen. På beslutet om ersättning anges om arbetspensionen har dragits av från ersättningen.

Privat olycksfallsförsäkring

Ersättning som utbetalas på grundval av privat olycksfallsförsäkring samordnas inte med arbetspension, även om försäkringen till sitt innehåll påminner om försäkring enligt OlyFL.

2.2.3

Förmåner enligt trafikförsäkringslagen

Med stöd av trafikförsäkringslagen ersätts person- eller egendomsskada som orsakats av motorfordons användning i trafik. Ersättningen bestäms enligt principerna i skadeståndslagen, varför trafikförsäkringsersättningarna i allmänhet är större än andra ersättningar. Av samma anledning utbetalas inte ersättning om trafikskadan inte har orsakat inkomstbortfall.

Vid samordningen beaktas endast fortlöpande ersättning som grundar sig på pensionssökandens eller förmånslåtarens egen skada. Sådan är t.ex. ersättning för minskad inkomst eller uppehälle eller försenad inkomst av arbete eller näring. Förmåner till förmånstagare som motsvarar förmånslåtarens "på egen skada grundad" ersättning, är trafikförsäkringens familjepension som samordnas med arbetspensionsförsäkringens familjepension.

En ersättning anses vara fortlöpande när den inte betalas som engångsbelopp. Fortlöpande ersättning enligt trafikförsäkringslagen som grundar sig på egen skada samordnas alltid från utbetalningens början, även om den kallas t.ex. dagpenning.

Ersättning som beviljas enligt bilansvarighetslagen beaktas vid samordningen på samma sätt som ersättning enligt trafikförsäkringslagen (FSD 11817/89/2082, 5.11.1981, PSC 9348).

Rehabiliteringsförmåner

I 8 § lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/91) stadgas om ersättning för inkomstbortfall under rehabiliteringstiden. Full ersättning betalas enligt trafikförsäkringslagen för minskningen av inkomsterna eller uppehållet. **Ersättning för inkomstbortfall är en primär förmån som samordnas med arbetspension.**

Juridiska avdelningen

23.6.1993

När ersättningsbeslutet dröjer

Ersättningarna enligt trafikförsäkringslagen är primära i förhållande till arbetspensionerna. Eftersom trafikförsäkringsersättningen bestäms enligt principen om full ersättning, är ersättningen i allmänhet så hög att det inte återstår någon arbetspension efter samordningen. I samband med trafikskador uppstår ofta bl.a. svårigheter med bedömningen av arbetsförmågan och utredningar om hur skadan skall ersättas. Utredningarna kan vara så tidskrävande att arbetspensionsanstalten inte kan vänta på ersättningsbeslutet, utan måste bevilja pensionen utan att samordning förrättats.

Att trafikförsäkringsersättningen är primär har betonats i den lagändring som trädde i kraft 1.1.1993. Ett stadgande om regress har fogats till APL. Med stöd av stadgandet kan arbetspensionsanstalten hos trafikförsäkringsbolaget uppbära den del av pensionen, som p.g.a. samordningen inte skulle ha betalats ut om ersättningsens belopp varit känt redan när pensionen beviljades. Om detta redogörs närmare i punkt 6.4.

2.2.4

Ersättning för invalidvård

Före rehabiliteringsreformen kunde rehabiliteringsklienter som genomgick yrkesutbildning beviljas ersättning i form av invalidvård med stöd av lagen om invalidvård för emottagare av olycksfallsersättning (592/63) och lagen om invalidvård för dem som uppbära trafikförsäkringsersättning (391/65). Försäkringsdomstolen hade funnit att ersättning med stöd av den först nämnda lagen skulle beaktas vid samordning (FSD 7860/75/715). Däremot skulle inte ersättning enligt den senare lagen inte samordnas (FSD 7904/77/1736).

I samband med rehabiliteringsreformen upphävdes de nämnda lagarna fr.o.m. 1.10.1991 (lag om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring, lag om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen; ikraftträdelsestadgandet). Dessa lagar tillämpas också på ersättningen av skador som har inträffat innan lagarna trädde i kraft.

2.2.5

Förmåner enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst

Samordning av förmåner enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst förekommer numera sällan.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

Enligt ändringen av 8 § APL som trädde i kraft i början av 1980 samordnas ersättningar för skada ådragen under 1939-1945 års krig inte med arbetspensionerna. Ersättningarna samordnas inte heller när krigsskadan har förvärrats senare och berättigar till ersättning först från denna tidpunkt.

De ersättningar enligt lagen om skada ådragen i militärtjänst som skall samordnas har i pensionsfall i allmänhet grundat sig på olycksfall som inträffat under värnpliktstiden. Med stöd av lagen om skada ådragen i militärtjänst utbetalas ersättning för skada, sjukdom eller olycksfall som inträffat före 1.1.1991. Ersättning betalas också till anhöriga som skall försörjas efter förmånslåtaren.

Med stöd av lagen om skada ådragen i militärtjänst utbetalas bl.a. dagpenning och livränta. Dagpenning utbetalas i högst ett års tid, varefter ersättningen övergår i livränta. Livräntan kan också börja löpa innan ett år har gått sedan skadan inträffade eller sjukdomen började.

Vid samordningen beaktas endast ersättning som betalas i form av livränta, med förhöjningen som beräknats på basis av anhöriga inberäknad. Dagpenningen samordnas alltså inte. Inte heller kompletteringsröntan beaktas vid samordningen, eftersom den inte är en del av livräntan.

Från och med 1.1.1991 stadgas om ersättning av olycksfall i militärtjänst och militärsjukdom i den nya lagen om olycksfall i militärtjänst (se punkt 2.2.6). Lagen om skada ådragen i militärtjänst gäller fortfarande skador och sjukdomar som visat sig under tjänstgöring före 1.1.1991. Ersättningar enligt denna lag kan alltså ännu beviljas.

2.2.6

Förmåner enligt lagen om olycksfall i militärtjänst

Lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/90) trädde i kraft 1.1.1991. I lagen stadgas om ersättning av olycksfall i militärtjänst och militärtjänst-sjukdomar.

Lagen tillämpas på sådana olycksfall i militärtjänst som har inträffat 1.1.1991 eller därefter och på sådana militärtjänstsjukdomar som visar sig efter 1.1.1991.

I lagen om olycksfall i militärtjänst finns specialstadganden om ersättning av olycksfall i

Juridiska avdelningen

23.6.1993

militärtjänst och militärtjänstsjukdomar, men i övrigt hänvisas till OlyFL. Enligt lagens 6 § skall **dagpenningar, olycksfallspensioner och familjepensioner samordnas på samma sätt som förmåner enligt OlyFL.** De är alltså primära förmåner.

2.2.7

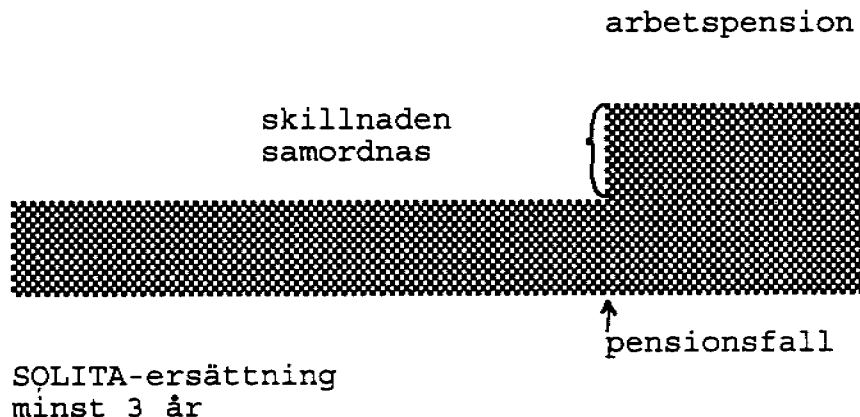
SOLITA-pensionerna och treårsregeln

Det är möjligt att en person redan under en lång tid har fått ersättning för ett tidigare olycksfall medan han förvärvsarbetar. När pensionsfallet inträffar och hans inkomstnivå bedöms med tanke på samordningen, beaktas att hans inkomst bestått av både lön och ersättning. Ersättning som fortsätter att löpa till samma belopp som före pensionen får då inte minska pensionen.

När det gäller ersättningar enligt lagen om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkringslagen och lagen om skada, ådragen i militärtjänst (s.k. SOLITA-pensioner) skall ersättningen inte samordnas om pensionstagaren har fått ersättning i tre år utan avbrott omedelbart före pensionsfallet. Samordning kommer i fråga endast om ersättningen stiger i samband med pensionsfallet. **Då skall endast den del av ersättningen samordnas som överstiger det ersättningsbelopp som betalades före pensionsfallet.**

Treårsregeln gäller också förmåner enligt rehabiliteringslagarna, även om det inte nämns särskilt i lagarna.

Exempel 2

De tre år före pensionsfallet som avses i lagen under vilka SOLITA-ersättning har betalats skall vara tid då den försäkrade inte fått arbetspension. Med pensionsfall avses i detta sammanhang det första pensionsfallet. Att pensionen ändrar namn utan att

Juridiska avdelningen

23.6.1993

avbrytas är inte ett pensionsfall i denna bemärkelse (8 § 6 mom. APL).

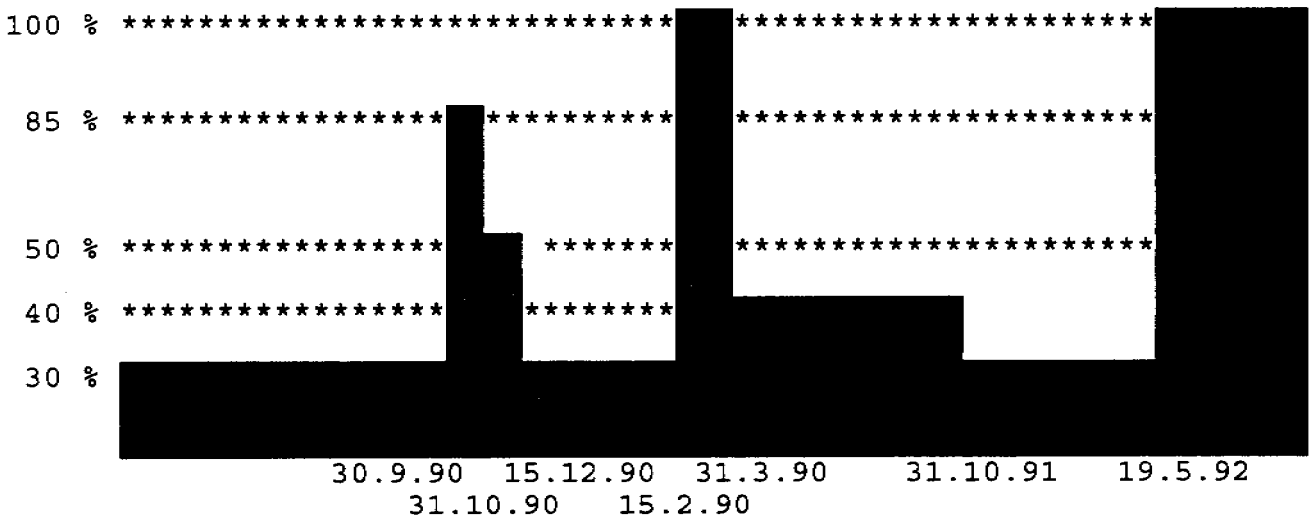
När ersättningsnivån utreds granskas i regel ett halvt år före pensionsfallet. Om den primära ersättningen redan över sex månader före pensionsfallet nått den nivå som den ha vid tidpunkten för pensionsfallet, anses ersättningen inte ha stigit i samband med pensionsfallet och beaktas därför inte vid samordningen. Men i vissa situationer är det nödvändigt att undersöka variationerna i ersättningsnivån över en längre tidsperiod för att utreda den stabiliserade ersättningsnivån. Om ersättningen har varierat mycket före pensionsfallet, måste det utredas vilken den stabiliserade ersättningsnivån var innan den började variera och jämföra den med ersättningsnivån vid tidpunkten för pensionsfallet.

Exempel 3

Pensionstagaren har fått ersättning enligt lagen om olycksfallsförsäkring sedan 1988. Han blir arbetsoförmögen 20.5.1992 och invalidpension enligt APL börjar 1.5.1993.

OlyFL-pensionens belopp har varierat :

1.1.1990 - 30.9.1990	30 % nedsatt arbetsförmåga	10 500 mk/år
1.10.1990 - 31.10.1990	85 % nedsatt arbetsförmåga	40 200 mk/år
1.11.1990 - 15.12.1990	50 % nedsatt arbetsförmåga	25 300 mk/år
16.12.1990 - 15.2.1991	30 % nedsatt arbetsförmåga	10 500 mk/år
16.2.1991 - 31.3.1991	100 % nedsatt arbetsförmåga	50 000 mk/år
1.4.1991 - 31.10.1991	40 % nedsatt arbetsförmåga	18 200 mk/år
1.11.1991 - 19.5.1992	30 % nedsatt arbetsförmåga	10 500 mk/år
fr.o.m. 20.5.1992	100 % nedsatt arbetsförmåga	50 000 mk/år

Juridiska avdelningen

23.6.1993

När APL-invalidpensionen börjar 1.5.1993 beaktas vid samordningen skillnaden mellan ersättningen enligt 100 procent och ersättningen enligt 30 procent, dvs. 39 500 mk/år.

2.2.8

Med grundpensionerna jämförbar pension

Enligt 8 § 1 mom. APL är också på arbets- eller tjänsteförhållande grundade ålders- och invalidpensioner som är jämförbara med grundpensionerna primära förmåner. Hit hör huvudsakligen pensioner enligt statens, kommunernas och kyrkans gamla pensionssystem, dvs. pensioner som beviljats med stöd av de stadganden som gällde före StPL, KTAPL och KyPL.

Statens gamla pensioner är t.ex. statens tjänstemannapensioner. Kommuner och kommunförbund har beviljat pensioner enligt egna stadgor och de betalas i regel av kommunens drätselkontor eller ekonomibyrå.

Stats- och kommunanställda har på förhand fått välja om de vid ett framtida pensionsfall vill ha pension enligt det "gamla" eller det "nya" pensionsystemet. "Valet" av statens pension görs i princip när pensionen beviljas, eftersom den sökande beviljas den fördelaktigare pensionen. Inom det kommunala pensionssystemet är det inte längre möjligt att välja.

Eftersom varken statens, kyrkans eller kommunernas gamla pensionssystemers förmåner inte är av samma typ som APL-förmånerna, betraktas de inte som grundpensioner, utan **de samordnas till hela beloppet liksom primära förmåner**. Proportionell samordning tillämpas inte på dem och den pensionsgrundande lönen kan inte användas som samordningsgrund.

SOLITA-pensionernas treårsregel gäller inte pensioner som beviljats enligt de gamla pensionsystemen (punkt 2.2.7). Däremot tillämpas 10/6-regeln på SOLITA-pensioner (punkt 3.4).

2.2.9

Frivillig grundpensionsförsäkring

Förmåner enligt frivillig APL-, FÖPL- och LFÖPL-grundpensionsförsäkring samordnas på samma sätt som obligatorisk grundpensionsförsäkring.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

2.2.10

Pensionsskyddet för personer i förtroendeuppdrag enligt 1 b § APL

Om pensionsskyddet för en person som har ett förtroendeuppdrag inom den privata sektorn har ordnats enligt 1 b § APL, **skall den pension som tjänats in i förtroendeuppdraget samordnas tillsammans med annan arbetspension.** Enligt 1 b § 4 mom. APL gäller för den på förtroendeuppdraget grundade pensionen i tillämpliga delar vad som stadgats om pension som grundar sig på arbetsförhållande. Pension till person i förtroendeuppdrag skall alltså betraktas som grundpension som avses i 8 § APL.

2.2.11

Pensioner för medlemmar av statsrådet och för riksdagsmän

Statsrådsmedlemmarnas och riksdagsmännens pensioner grundar sig på särskilda pensionslagar, som inte finns uppräknade i 8 § 4 mom. APL, och de baserar sig inte på arbets- eller tjänsteförhållande. Därför **samordnas de inte** när arbetspensionen räknas ut. Däremot samordnas arbetspensionerna i statsrådsmedlemmarnas och riksdagsmännens pensioner.

I bilaga 1 finns en förteckning över övriga pensioner som inte samordnas.

2.2.12

Lagen om pension för kommunala förtroendevalda har upphävts

Lagen om pension för kommunala förtroendevalda har upphävts fr.o.m. 1.1.1993. Med stöd av lagen tjänade kommunala förtroendevalda in pension fram till 31.12.1992. Pensioner som har börjat före 1.1.1993 betalas fortfarande och pensioner som tjänats in före lagen upphävdes betalas i sinom tid, möjligen som engångsersättning. Dessa pensioner **samordnas inte** med arbetspensionen.

Fr.o.m. 1.1.1993 tjänar förtroendevalda in pension enligt KTAPL. Pensionen motsvarar grundskyddet enligt APL. För detta redogörs i punkt 2.1.1.

2.3

Hur förmåner från utlandet beaktas vid samordningen

En utländsk förmån kan beaktas vid samordningen antingen enligt den finska arbetspensionslagstiftningen eller enligt bestämmelserna i en överenskommelse om social trygghet mellan Finland och ett annat land eller enligt EES-avtalet.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

När pensioner som anges i utländsk valuta räknas om till mark används Finlands Banks uppgifter om de genomsnittliga kurserna. Pensionsskyddcentralen meddelar föregående års genomsnittliga kurser årligen till pensionsanstalterna.

2.3.1

Samordning med stöd av arbetspensionslagstiftningen

Enligt 8 § 9 mom. APL är det möjligt att vid samordningen även beakta sådan från främmande stat utbetald förmån som motsvarar i 8 § 1 och 5 mom. APL avsedd förmån. 8 § 9 mom. APL är inte tvingande. Samordning kommer i fråga närmast då det är känt att pensionstagaren från ett annat land får en förmån som tillsammans med arbetspensionen skulle leda till överkompensation. Pensionsanstalten kan förrätta samordningen på nytt när den fått vetskap om att pensionstagaren uppbär förmån från utlandet (8 a § 5 mom. APL). På den förmån som skall samordnas tillämpas då alla samordningsregler som t.ex. treårsregeln och 10/6-regeln (se punkt 3.4).

Samordning med stöd av APL kan förrättas när Finland inte har ingått överenskommelse om social trygghet med det land som betalar förmånen. Det är också möjligt i vissa situationer när det gäller förmån som betalas av ett EES-land (se punkt 2.3.2).

APL-stadgandet kan också tillämpas på förmåner från ett avtalsland om det i överenskommelsen inte ingår bestämmelser om samordning eller sammanläggning av förmåner. Gäller bestämmelsen om sammanläggning av förmåner endast vissa förmåner som bestäms enligt bestämmelserna i överenskommelsen, är det därtill möjligt att tillämpa samordningsstadgandet i APL på övriga förmåner som omfattas av samma överenskommelse.

Situationer med överkompensation uppstår i regel inte när det gäller pensioner från avtalsländer, eftersom det är endast ett fåtal av pensionssystemen i avtalsländerna som betalar ut pension på andra grunder än faktisk sysselsättningstid. I invalidpension räknas t.ex. tiden efter pensionsfallet i allmänhet inte till godo. Med stöd av bestämmelserna i överenskommelsen om social trygghet kan den försäkrades rätt till förmån också i Finland beaktas i den utländska pensionens belopp.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

2.3.2

Samordning av pensioner från EES-länderna

När EES-avtalet träder i kraft tillämpas förordningen 1408/71 på de 18 EES-ländernas socialskydds-ärenden som gäller personer som hör till förordningens personkrets, detta gäller också samordning av förmåner. De överenskommelser om social trygghet som Finland ingått med EES-länderna och bestämmelserna som ingår i dem åsidosätts.

Även om de gamla trygghetsöverenskommelserna åsidosätts, innehåller de nya överenskommelserna om social trygghet som de nordiska länderna ingått med Tyskland vissa bestämmelser som även i vissa situationer gäller sammanslagning av sådana personers pensioner som hör till tillämpningsområdet för förordningen 1408/71. I övrigt gäller bestämmelserna i de nya överenskommelserna personer som förordningen inte tillämpas på.

Om EES-avtalets inverkan på samordningen av pensioner som betalas av EES-länder ges särskilda anvisningar.

2.3.3

Övriga avtalsländer

Bestämmelser om samordning av förmånerna eller sammanslagning av pensioner som gäller bägge avtalsländerna ingår inte i Finlands överenskommelser med Kanada, provinsen Quebec och USA. **Det betyder att förmåner som betalas från dessa länder kan samordnas med finsk arbetspension med stöd av 8 § 9 mom. APL.**

Juridiska avdelningen

23.6.1993

3 SAMORDNINGSGRUNDEN

3.1 Allmänt

Med hjälp av samordningsgrunden fastställs samordningsgränsen som är övre gräns för de sammanlagda pensionerna.

Reglerna som gäller samordningsgrunden ändras fr.o.m. 1.1.1994. De tillämpas på pensionsfall som inträffar 1.1.1994 eller därefter.

Samordningsgrund på grundval av ett år

Till samordningsgrund tas den högsta stabiliserade pensionsgrundande lönen under den försäkrades arbetshistoria. När samordningsgrunden bestäms beaktas de pensionsgrundande lönerna eller arbetsinkomsterna som den försäkrade har fått i arbets- eller tjänsteförhållanden eller från företagperioder som ger rätt till grundpension.

För att korta arbetsförhållanden inte skall inverka på samordningsgrundens belopp, väljs samordningsgrunden av de arbets- eller tjänsteförhållanden eller företagperioder av vilka **minst ett år** räknas till pensionsberättigande tid (minst ett års samordningsgrund, 8 § 2 mom. APL).

När ett års tid räknas ut beaktas också den återstående tiden. Den pensionsgrundande lönen i ett arbets- eller tjänsteförhållande med återstående tid som pågått kortare tid än ett år, kan tas till samordningsgrund även när det finns andra arbets- eller anställningsförhållanden som innehåller ett år arbetsförhållandetid. Den återstående tiden beaktas även när den inte direkt ansluter sig till arbetsförhållandet, dvs. när pensionsfallet inträffar så att det uppstår ett avbrott mellan arbetsförhållandets slut och den återstående tiden.

Om den ifrågavarande personens arbetsinkomst under minst ett år kommer från två eller fler samtidiga verksamheter, sammanräknas de pensionsgrundande lönerna och arbetsinkomsterna. Den pensionsgrundande lönen eller arbetsinkomsten höjs också om den ifrågavarande personen vid sidan om pensionen arbetat i minst tre år (8 § 3 mom. APL, se punkt 3.2). De på detta sätt uträknade alternativa samordningsgrunderna konkurrerar med övriga alternativa samordningsgrunder.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

Flera grunder

Om det finns flera pensionsgrundande löner eller arbetsinkomster med minst ett år pensionsberättigande tid som avses ovan, väljs den högsta till samordningsgrund.

Samordningsgrund på grundval av kortare tid

Om en person inte har ett enda arbetsförhållande eller en enda företagarperiod med minst ett år pensionsberättigande tid, väljs **den högsta pensionsgrundande lönen eller arbetsinkomsten** av de kortare arbets- eller tjänsteförhållandena eller företagarperioderna till samordningsgrund (8 § 3 mom. APL).

Undantagsregel

Enligt undantagsregeln är förfarandet detsamma, om en **pensionsgrundande lön eller arbetsinkomst som är avsevärt lägre** än den lön som fastställts för arbetsförhållanden som pågått kortare tid än ett år, och som kan anses stabiliserad, enligt huvudregeln ovan skulle ha valts till samordningsgrund (8 § 7 mom. APL).

Undantagsregeln behövs när en persons arbetshistoria nästan enbart består av arbetsförhållande som är kortare än ett år, men när det ändå finns något arbetsförhållande som innehåller minst ett år till pension berättigande tid, t.ex. ett deltidsarbetsförhållande. Fastän det finns ett arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarperiod som omfattar minst ett år till pension berättigande tid, används i dessa fall den högsta pensionsgrundande lönen eller arbetsinkomsten som samordningsgrund. På detta sätt minskar inte den intjänade pensionen vid samordningen.

Pensionsrättvillkoret

Till samordningsgrund kan endast väljas den pensionsgrundande lönen eller arbetsinkomsten för ett arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarperiod som också berättigar till pension.

Arbetsförhållanden som har upphört innan arbetstagaren har fyllt 23 år kan inte beaktas vid valet av samordningsgrund, eftersom pensionsrätt intjänas först fr.o.m. att arbetstagaren fyller 23 år. Endast när en person beviljas pension för återstående tid på grund av ett sådant arbetsförhållande, är den pensionsgrundande lönen för arbetsförhållandet också samordningsgrund.

Till samordningsgrund kan inte heller väljas den pensionsgrundande lönen för ett arbetsförhållande som begränsningsstadgandet tillämpas på. Eftersom ett arbetsförhållande som underkänts p.g.a. begränsningsstadgandet har pågått kortare tid än ett år,

Juridiska avdelningen

23.6.1993

kan lönen för detta arbetsförhållande enligt huvudregeln inte heller bli samordningsgrund när ålderspension beviljas för detta arbetsförhållande.

Före 1.1.1994

Enligt de stadganden som gällde före 1.1.1994 ställdes inga krav på längden på det arbetsförhållande eller den företagarverksamhet som valdes till samordningsgrund, utan den högsta pensionsgrundande lönen eller arbetsinkomsten valdes till samordningsgrund. Kravet på samtidiga arbetsförhållandens eller företagarperioders längd var sex månader.

Samordningsgrund som valts på detta sätt används fortsättningsvis vid ny samordning av pensioner när pensionsfallet inträffat före 1.1.1994.

Alternativa samordningsgrunder

Det beror på den pensionssökandes arbetshistoria vilka av följande alternativ som kan användas vid valet av den högsta pensionsgrundande lönen eller arbetsinkomsten:

- den pensionsgrundande lönen för ett APL-arbetsförhållande eller s.k. utjämningslön för återstående tid
- den högsta KAPL-årsinkomsten eller den genomsnittliga KAPL-lönen
- den högsta KoPL-årsinkomsten
- den pensionsgrundande SjöPL-lönen
- den pensionsgrundande LFÖPL-arbetsinkomsten, LFÖPL-minimiarbetsinkomsten eller LFÖPL-arbetsinkomsten för den återstående tiden
- den pensionsgrundande FÖPL-arbetsinkomsten
- den pensionsgrundande KTAPL-lönen
- den pensionsgrundande StPL-lönen
- den pensionsgrundande KyPL-lönen
- den pensionsgrundande lönen enligt Ålands landskapslag om landskapspensioner
- övriga pensionsgrundande löner som ger rätt till grundpension, dvs. den pensionsgrundande lönen för anställning på Finlands Bank, för anställning enligt Folkpensionsanstaltens pensionsreglemente eller pensionsstadga och för anställning vid ortodoxa kyrkosamfundet
- den sammanräknade lönen eller arbetsinkomsten för två eller flera samtidiga, till grundpension berättigande arbets- eller tjänsteförhållanden eller företagarperioder

Juridiska avdelningen

23.6.1993

- tio sjättedelar av en tidigare pension lagd till den lön eller arbetsinkomst som en ny pension grundar sig på.

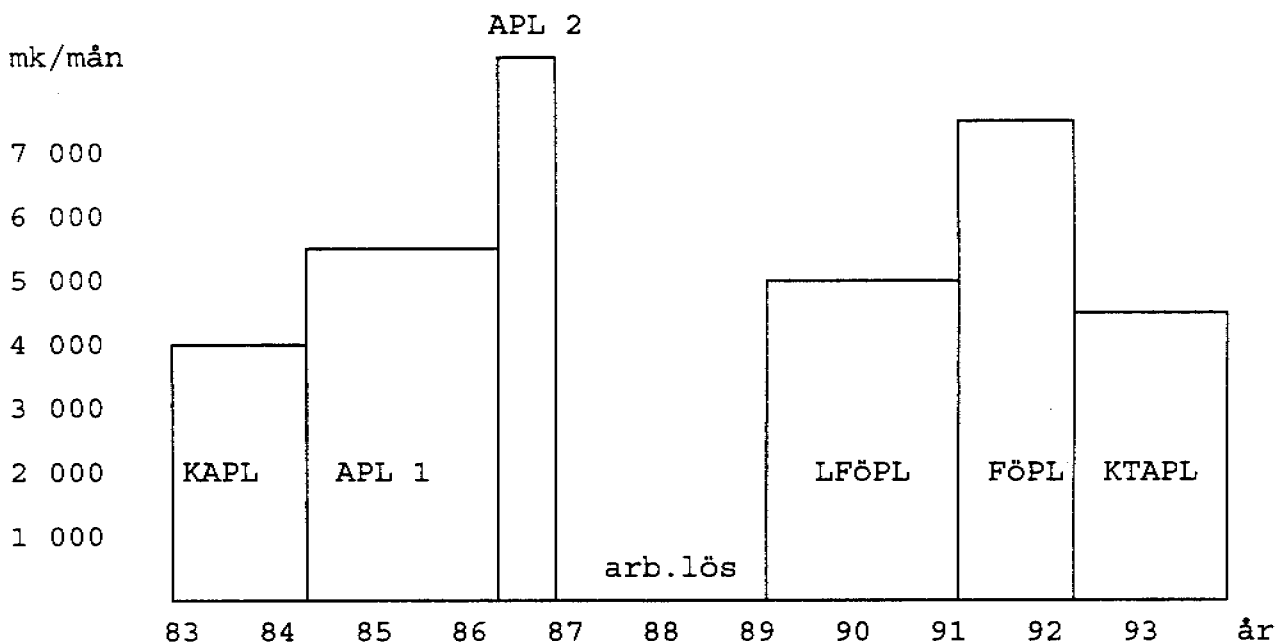
Till samordningsgrund väljs av de tillbudsstående alternativen den pensionsgrundande lön eller arbetsinkomst som justerad med index är den största. Enligt huvudregeln förutsätts att minst ett år av detta arbetsförhållande eller denna företagareperiod räknas till pension berättigande tid. Lönen eller arbetsinkomsten justeras att motsvara index för samordningstidpunkten.

Till samordningsgrund kan endast väljas lönen för ett sådant arbets- eller tjänsteförhållande som berättigar till **grundpension** eller arbetsinkomst från företagareverksamhet eller lön för återstående tid som beräknats på basis av dessa. Om en person t.ex. valt pension enligt statens eller kommunens gamla pensionssystem och inte enligt StPL eller KTAPL, kan lönerna för dessa arbets- eller tjänsteförhållanden inte beaktas när den högsta pensionsgrundande lönen eller de sammanräknade lönerna för samtidigt verksamheter väljs till samordningsgrund. Däremot kan både grundpensionen och pension enligt de s.k. gamla stadgandena beaktas vid 10/6-samordning.

Exempel 4

Val av samordningsgrund:

Personen ifråga har sedan 1938 haft olika arbets- och tjänsteförhållanden som omfattas av arbetspensionslagarna och även varit företagare. Han blir arbetsoförmögen 1994.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

(Kommentar till bilden på föregående sida). Alla pensionsgrundande löner och arbetsinkomster för arbets- och tjänsteförhållanden och företagarkerksamheter har justerats med index för tidpunkten för samordningen. APL 2 har pågått kortare tid än ett år, och duger därför inte till samordningsgrund. Till samordningsgrund väljs den pensionsgrundande FÖPL-arbetsinkomsten, som är den högsta inkomsten för en verksamhet som pågått minst ett år under arbetshistorien.

3.2

APL-samordningsgrund

Alltid när ett APL-arbetsförhållande har upphört, räknar pensionsanstalten ut den pensionsgrundande lönen och den intjänade pensionen på basis av arbetsgivarens årsanmälningar och anmälan om avslutat arbetsförhållande, och anmäler dem till Pensionsskyddcentralens arbetsförhållanderegister.

När den pensionsgrundande APL-lönen räknas ut har arbetstagarnas pensionsavgift redan dragits av.

Tekniskt avbrott och automatiskt avbrott

När arbetsförhållandet har avbrutits tekniskt eller automatiskt enligt den regel som träder i kraft 1.1.1994 och som gäller 54 år fyllda personers arbetsförhållanden, räknas de pensionsgrundande lönerna ut skilt för varje APL-arbetsförhållandeperiod. Dessa pensionsgrundande löner används också vid valet av samordningsgrund.

Ett tekniskt och automatiskt avbrutet arbetsförhållande betraktas som två separata arbetsförhållanden även när kravet på ett års pensionsberättigande tid tillämpas vid val av samordningsgrund. Om den ena perioden har pågått kortare tid än ett år, kan inte lönen för denna period användas till samordningsgrund. I situationer med samtidiga arbetsförhållanden räknas ett års tid ut på annat sätt.

Utjämningslön

När återstående tid ansluter sig till ett APL-arbetsförhållande som pågått kortare tid än ett år, räknas lönen för den återstående tiden ut som s.k. utjämningslön. Utjämningslönen räknas ut som det vägda medeltalet av de pensionsgrundande lönerna för flera korta APL-arbetsförhållanden som föregått pensionsfallet. Den på detta sätt uträknade **APL-lönen för återstående tid, den s.k. utjämningslönen**

Juridiska avdelningen

23.6.1993

kan vara samordningsgrund. Utjämningslönen behandlas närmare i cirkulär A 14/89.

På Pensionsskyddscentralens arbetsförhållande-registerutdrag har den högsta APL-lönen i index för utdragsåret hittills varit färdigt uträknad. Uppgiften finns på registerutdraget under uppgifterna om APL-arbetsförhållanden före anteckningen om intjänad pension. Avsikten är att uppgiften som följer de nya stadgandena skall finnas i registret. Målet är att det på det registerutdrag som ges för behandlingen av pensionsansökan i framtiden skall finnas uppgift om samordningsgrunden enligt de nya reglerna som bestäms på grundval av uppgifterna i registret med undantag av samordningsgrund som är beroende av prövning.

Samtidigt förvärvsarbete/APL

När ett APL-arbetsförhållande pågått under minst ett års tid samtidigt som ett annat till pension berättigande arbetsförhållande, tjänsteförhållande eller företagareverksamhet, summeras de pensionsgrundande lönerna och arbetsinkomsterna när man söker alternativa samordningsgrunder.

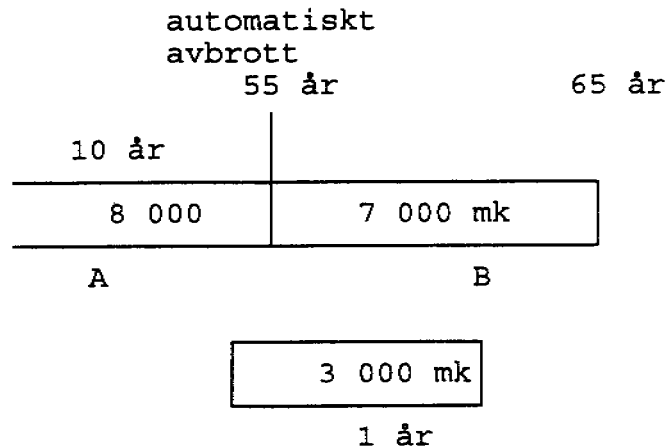
De samtida arbets- eller tjänsteförhållandena eller företagareverksamheterna kan omfattas av APL, StPL, KTAPL, KyPL, SjPL, FÖPL och LFÖPL. Vissa arbetstagargrupper utmärks av att de har flera samtida arbets- eller tjänsteförhållanden eller att de utöver huvudsysslan har annat samtidigt förvärvsarbete.

Om ett arbetsförhållande har **avbrutits tekniskt** eller **automatiskt**, anses det till skillnad från ovan sagda ha pågått utan avbrott när ett års samtidig tid räknas ut (2 § 6 mom. APL). För valet av samordningsgrund sammanräknas det samtida arbetsförhållandets lön med lönen för den period av det tekniskt eller automatiskt avbrutna arbetsförhållandet som är större. Denna **period** behöver inte ha pågått minst ett år, under förutsättning att perioderna varit samtida sammanlagt ett år.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

Exempel 5

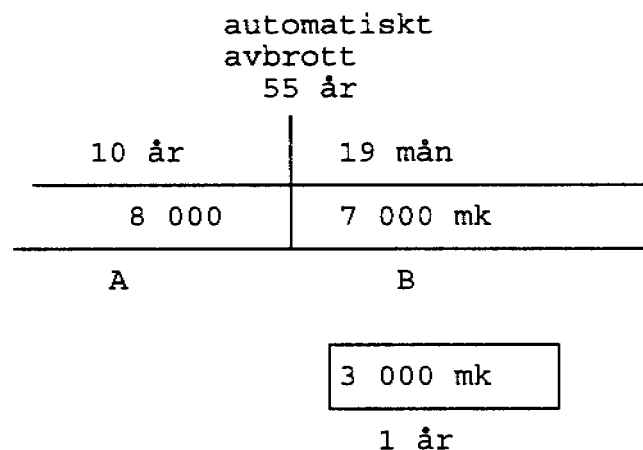

Den pensionsgrundande lönen för period A i ett automatiskt avbrutet arbetsförhållande är 8 000 mark och för period B 7 000 mark. Den pensionsgrundande lönen för ett samtidigt arbetsförhållande som pågått minst ett år är 3 000 mark. Lönerna har justerats till samma indexnivå.

Den alternativa samordningsgrunden är 8 000 + 3 000 mark = 11 000 mark.

Om det samtidiga arbetsförhållande inte har pågått samtidigt som den andra perioden, kan lönen för denna period inte beaktas.

Exempel 6

Den pensionsgrundande lönen för period A i ett automatiskt avbrutet arbetsförhållanden är 8 000 mark och för period B 7 000 mark. Den pensionsgrundande lönen för ett samtidigt arbetsförhållanden som pågått minst ett år är 3 000 mark. Lönerna har justerats till samma indexnivå. Den alternativa sam-

Juridiska avdelningen

23.6.1993

ordningsgrunden är 7 000 + 3 000 mark =
10 000 mark.

Lönen för period A kan inte sammanräknas
med det samtidiga arbetsförhållandet,
eftersom det inte pågått samtidigt som
detta.

10/6-regeln/APL

Om en arbetstagare omedelbart före pensionsfallet på grund av ett tidigare pensionsfall har fått grundpension eller annan därmed jämförlig pension som grundar sig på arbets- eller tjänsteförhållande och under minst tre års tid samtidigt varit anställd i ett APL-arbetsförhållande, utökas den pensionsgrundande lönen för APL-arbetsförhållandet med 10/6 av den nämnda pensionens belopp när samordningsgrunden bestäms (8 § 3 mom. APL). Pensionen kan också vara pension enligt statens eller kommunernas gamla stadganden. Med hjälp av regeln förvandlas den tidigare pensionen på sätt och vis till lön, och den tidigare pensionen är 60 procent av denna lön.

Tillämpningen av regeln förutsätter att den tidigare pensionen fortsätter fram till det nya pensionsfallet. Det samtidiga APL-arbetsförhållandet behöver inte fortsätta fram till pensionsfallet och de samtidiga arbetena behöver inte heller pågå utan avbrott, förutsatt att de samtidiga arbetena pågått minst 3 år av pensioneringstiden.

Exempel 7

				APL-pensionsfall
StPL-pension 8 år				
A 13 mån	B 20 mån	C 10 mån	D 6 mån	APL-FÖPL-pension
				KTAPL-pension
APL	KTAPL	FÖPL	APL	

13 mån + 20 mån + 10 mån + 6 mån = 49 mån
= minst 3 år

Juridiska avdelningen

23.6.1993

De pensionsgrundande lönerna A och B justeras med index för det år då samordningen förrättas. Av dessa väljs den högsta lönen och 10/6 av StPL-pensionen läggs till denna. C och D har pågått kortare tid än ett år och de pensionsgrundande lönerna och arbetsinkomsterna duger därför inte till samordningsgrund.

Exempel 8

En person har varit statsanställd och 1983 valt s.k. gammal pension. År 1993 är hans pension 3 200 mk/mån.

Han har fr.o.m. 1.7.1974 varit anställd i ett APL-arbetsförhållande går i pension 1.7.1993.

Den pensionsgrundande lönen är 7 200 mk

Samordningsgrunden:

$$10 \times 3\ 200 = 5\ 333,33$$

6

$$5\ 333,33 + 7\ 200 = 12\ 533,33 \text{ mk/mån.}$$

Samordningsgrund enligt undantagsregeln

Undantagsregeln tillämpas när arbetstagarens nästan hela arbetshistoria består av arbetsförhållanden som är kortare än ett år, men han har några eller något arbetsförhållanden eller företagarkerksamhet som innehåller minst ett år till pension berättigande tid, t.ex. ett deltidsarbetsförhållande eller en deltidsföretagarkerksamhet. Om denna lön eller arbetsinkomst skulle väljas till samordningsgrund, dras pension som tjänats in i tidigare arbetsförhållanden av vid samordningen, även om intjänandetiden inte överstiger fyrtio år. Det är i allmänhet inte skäl att använda undantagssamordningsgrunden, om samordningens minskande verkan beror på primära förmåner.

Om den lön som bestäms på grundval av arbetstagarens arbetsförhållanden som är kortare än ett år är betydligt högre än den lön som enligt huvudregeln borde användas som samordningsgrund och om den högre lönen kan anses vara stabiliserad, används som samordningsgrund den högsta lönen eller arbetsinkomsten som ligger till grund för grundpensionen (8 § 7 mom. APL).

Juridiska avdelningen

23.6.1993

I praktiken tillämpas undantagsregeln sällan.

Undantagsregeln tillämpas endast när en person har tjänat in pension under en lång tid. Om arbetshistorien är kort överskrids inte samordningsgränsen och undantagsregeln saknar då betydelse.

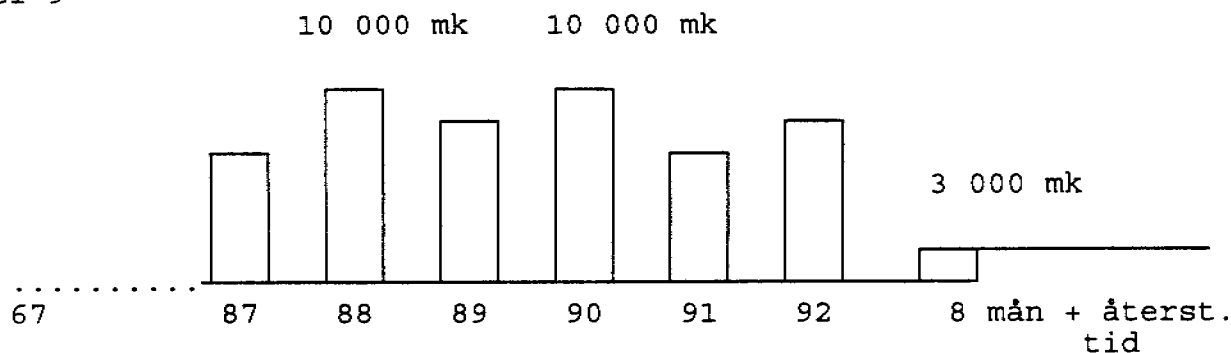
När arbetshistoriens längd och inkomstnivån utreds beaktas alla arbetsförhållanden som omfattas av arbetspensionslagarna (även offentliga arbetsförhållanden), men inte företagperioder. Företagarperioderna är i praktiken sällan kortare än ett år.

Avsikten med undantagsregeln är inte att säkerställa att den högsta lönen blir samordningsgrund i situationer där lönenivån har varierat, vilket var fallet med det tidigare stadgandet. Skillnaden mellan samordningsgrunden och den stabiliserade inkomstnivån måste vara **avsevärd** (minst 15 %).

En högre inkomstnivå kan inte ha stabiliserats under en kortare tid än tio år. Som en grov regel gäller att den höga inkomstnivån måste ha pågått längre än den låga inkomstnivån. Om den återstående tiden räknas ut enligt den låga inkomstnivån, måste den arbetshistorien med den högre inkomstnivån vara längre än den återstående tiden.

Undantagsfallen, dvs. fall där det finns en skillnad mellan samordningsgrunden enligt huvudregeln och den stabiliserade inkomstnivån, och den intjänade pensionen minskar vid samordningen, måste vara klara. Om inte den intjänade arbetspensionen minskar vid samordningen tillämpas inte stadgandet. Om en betydlig del av arbetshistorien består av arbete inom den offentliga sektorn, kan detta inte konstateras med hjälp av uppgifterna i registret, eftersom löneuppgifterna inte finns i registret.

Exempel 9

Arbetstagaren har under åren 1967-1992 haft 20 under ett år långa, heltidsarbetsför-

Juridiska avdelningen

23.6.1993

hållanden. Arbetsförhållandena har varit mellan 4 och 11 månader långa och ett per år. Det sista arbetsförhållandet som den återstående tiden ansluter sig till har varit ett deltidsarbetsförhållande.

De pensionsgrundande löner för heltidsanställningarna varierar mellan 7 500 och 10 000 mark. Den pensionsgrundande lönen för deltidsanställningen är 3 000 mark. De pensionsgrundande lönerna har justerats med index.

Pension:

För de korta heltidsarbetsförh.	1 767,90 mk
Deltidsarbetet	30,00 mk
Återstående tid	<u>438,75 mk</u>
Sammanlagt	2 236,65 mk

Om samordningsgrunden är den pensionsgrundande lönen för deltidsarbetet (pågått tillsammans med den återstående tiden minst ett år), är samordningsgränsen

$0,60 \times 3\ 000\ \text{mk} = 1\ 800\ \text{mk/mån.}$

Den intjänade pensionen skulle minskas vid samordningen med 436,65 mark.

Om samordningsgrunden är den högsta pensionsgrundande lönen, dvs. 10 000 mk/mån, är samordningsgrunden

$0,60 \times 10\ 000\ \text{mk}$	= 6 000,00 mk
- FPL	<u>182,04 mk</u>
	5 817,96 mk

Samordningsgränsen överskrids inte. Undantagsstadgandet tillämpas och den högsta pensionsgrundande lönen väljs till samordningsgrund.

3.3

SjPL-samordningsgrund

Fr.o.m. 1.1.1991 övergick SjPL-systemet till pensionsberäkning per arbetsförhållande. Tiden som berättigar till pension räknas från arbetsförhållandets början till dess slut och för varje arbetsförhållande bildas ett fribrev liksom enligt APL. Övergången till pensionsberäkning per arbetsförhållande har genomförts med hjälp av begreppet grundfribrev. Grundfribreven bildas på två olika

Juridiska avdelningen

23.6.1993

sätt beroende på om den försäkrade arbetade i ett SjöPL-arbetsförhållande vid årsskiftet 1990/1991 eller inte.

Den SjöPL-pensionsgrundande lönen bildas av den genomsnittliga lönen under arbetsförhållandets fyra sista år.

Sjömanspensionskassan anmäler den SjöPL-pensionsgrundande lön som skall användas som samordningsgrund till arbetsförhållanderegistret.

Samtidigt arbete och 10/6-stadgandet/SjöPL

När SjöPL-tjänstgöringen är samtidig som annan verksamhet, förfars på samma sätt som ovan vid APL. Även 10/6-stadgandet tillämpas på samma sätt.

Utredning av samordningsgrunden

Om SjöPL-grundfribrevet enligt arbetsförhållanderegisterutdraget är samtidigt med ett arbetsförhållande eller en verksamhet som omfattas av en annan arbetspensionslag på så sätt att de samtidiga verksamheterna påverkar beloppet samordningsgrund, skall den verkliga SjöPL-tjänstgöringstiden kontrolleras hos Sjömanspensionskassan.

Grundfribrevets arbetsförhållandetid har anmälts till arbetsförhållanderegistret på så sätt att det börjar 1.1 det år då arbetstagaren har sin första SjöPL-tjänstgöring, och upphör 31.12 det år då hans sista SjöPL-tjänstgöring före 1991 upphörde. Därför framgår inte den verkliga SjöPL-tjänstgöringstiden från registret (se cirkulär A 17/92). Fr.o.m. 1991 framgår SjöPL-arbetsförhållandetid från arbetsförhållanderegistret.

3.4

KAPL-samordningsgrund

KAPL-lönen räknas inte ut särskilt för varje arbetsförhållande, utan på alla de löner under ett kalenderår som ger rätt till KAPL-pension.

Stadgandena om KAPL-samordningsgrunden ändras 1.1.1994 (5 d § 1 mom. KAPL). KAPL-samordningsgrunden kan fr.o.m. ändringen väljas enligt följande

1. den högsta KAPL-lönen som intjänats under kalenderåret

Juridiska avdelningen

23.6.1993

2. den genomsnittliga KAPL-lönen, dvs. den månadslön som räknats ut för den återstående tiden.

Om KAPL-pension beviljas, väljs den högre av dessa två till samordningsgrund.

KAPL-arbetsbeteckningslönen används inte längre som samordningsgrund, om pensionsfallet inträffat 1.1.1994 eller därefter (se punkt 3.14.1). Arbetsbeteckningslöner kommer inte mer att fastställas för tid efter 1993.

3.4.1

Den högsta KAPL-årslönen

Den högsta KAPL-årslönen fås från det kalenderår då KAPL-inkomsterna justerade med APL-index var högst. Kalenderår som tas med i beräkningen av KAPL-pensionen beaktas, dvs. år då inkomsterna är minst lika stora som minimigränsbeloppet. När man utreder om KAPL-inkomsten uppgår till gränsbeloppet beaktas inte arbetstagarnas pensionsavgift. Däremot dras arbetstagarnas pensionsavgift av från KAPL-årslönen fr.o.m. 1994 före valet av den högsta KAPL-inkomsten i enlighet med 7 § 5-7 mom. APL.

Månadslönen fås genom att dela årsinkomsten med 12.

Eftersom samordningsgrunden väljs på grundval av ett arbetsförhållande som pågått minst ett år, kan man vid tillämpningen av KAPL inte välja lönen för ett sådant kalenderår som inte består av 12 månader, t.ex. därför att personen ifråga fyllt 23 år, blivit arbetsoförmögen eller p.g.a. ett annat pensionsfall. Arbetslöshetsdagar påverkar inte beräkningen av tiden i arbete.

Exempel 10

år	KAPL-inkomst	KAPL-inkomsten justerad med APL-index
1979	30 000	83 289,47
1983	80 000	147 584,70
1986	2 000	2 897,85
1992	100 000	100 356,72
1993	40 000	40 000,00

Pensionsfallet inträffar 15.6.1993

Lönen för år 1993 kan inte väljas till samordningsgrund, eftersom KAPL-inkomsterna p.g.a. pensions-

Juridiska avdelningen

23.6.1993

fallet kommer från en kortare tid än ett år.

Kvar att väja mellan finns då 1979, 1983 och 1992. Den indexjusterade inkomsten är högst 1983. Samordningsgrund blir därför denna årslön delad med 12.

3.4.2

Den genomsnittliga KAPL-lönen

KAPL-arbetstagarens genomsnittliga lön är den andra alternativa KAPL-samordningsgrunden. Med detta avses den genomsnittliga lönen för hela KAPL-arbetshistorien, som räknas ut på samma sätt som KAPL-lönen för den återstående tiden.

Om återstående tid ingår i KAPL-pensionen, kan den genomsnittliga lönen för den återstående tiden användas som sådan som samordningsgrund. Fastän KAPL-pensionen är fribrevspension (t.ex. ålderspension), kan den genomsnittliga lönen uträknade enligt reglerna för den återstående tiden användas.

Hur den genomsnittliga KAPL-lönen räknas ut

- Gränsbeloppet för KAPL-årslönen

KAPL-månadslönen för den återstående tiden räknas ut på så sätt att summan av den del av årslönerna före sjukdomens början som överskrider det övre gränsbeloppet, justerade med index (800 mk/år, index 100, 13 504 mk år 1993 index 1688) divideras med antalet år och månader som inkomsterna har överstigit det övre gränsbeloppet (7 a § 1 mom. KAPL).

Om återstående tid också ansluter sig till LFÖPL-pension, används det lägre gränsbeloppet för lönen för den återstående tiden (200 mk/år, index 100, 3 376 mk år 1993 index 1688).

- Arbetstagarens pensionsavgift dras av

Från och med 1994 dras arbetstagarens pensionsavgift för ifrågavarande år av från lönerna.

- Arbetspensionstilläggsdagar dras av

När den ovannämnda dividenden räknas ut beaktas inte tid för vilken arbetstagaren har fått förmån som ger rätt till arbetspensionstillägg (7 a § 4 mom. KAPL).

Juridiska avdelningen

23.6.1993

Förmånsdagar ändras till månader skilt för varje förmån och dessa dras av från den totala tiden.

- APL-löner som ingår i kalenderåret läggs till

När KAPL-lönen för den återstående tiden räknas ut kan APL-löner läggas till KAPL-inkomsterna. Förutsättningen är att den återstående tiden läggs till KAPL-pensionen och att det inte finns rätt till återstående tid med stöd av någon annan arbetspensionslag. Härvid läggs till sådana års KAPL-inkomster under vilka KAPL-inkomsterna har överstigit det övre gränsbeloppet (800 mk/år index 100, 13 504 mk år 1993 index 1688) APL-arbetsförhållandenas pensionsgrundande löner motsvarande de i ifrågavarande år ingående APL-arbetsförhållandenas tider. Uträknad på detta sätt motsvarar KAPL-årsinkomsten arbetstagarens faktiska inkomster under året. En sådan pension beviljas i allmänhet av LEL Arbetspensionskassan.

KAPL-fribrevspension

Också när KAPL-pensionen är ett fribrev, räknas den genomsnittliga KAPL-lönen ut på enligt reglerna ovan för valet av samordningsgrund. Härvid läggs dock inte APL-lönerna till. Detta gäller t.ex. ålderspensioner.

Särskilda situationer

Om inte arbetstagaren under något kalenderår har förtjänat det övre gränsbeloppet (800 mk/år index 100, 13 504 mk år 1993 index 1688), är lönen för den återstående tiden lika med gränsbeloppet. Denna lön används vid valet av samordningsgrund.

Om KAPL-lönen för den återstående tiden har bestämts på grundval av löner som har intjänats före 23 års ålder, används denna lön för den återstående tiden vid valet av samordningsgrund (7 a § 4 mom. KAPL).

Samtidigt arbete/KAPL

KAPL-pension tjänas in under försäkringsåren och i arbetshistorien beaktas inte varje arbetsförhållande skilt för sig. Därför måste det andra arbetsförhållandet eller företagarperioden pågå under **hela kalenderåret** innan kravet om samtidigt arbete uppfylls (5 d § 2 mom. APL).

Inkomsterna för det simultiga arbetet räknas ihop med KAPL-lönen, om KAPL-lönerna under det aktuella

Juridiska avdelningen

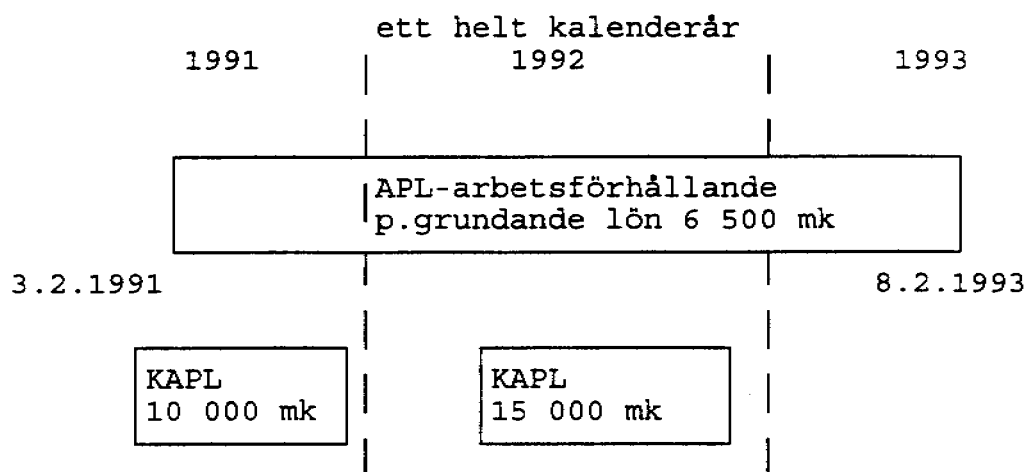
23.6.1993

kalenderåret nått upp till det övre gränsbeloppet (800 mk/år index 100, 13 504 mk år 1993 index 1688).

Såsom KAPL-lön för samtidiga kalenderår används medeltalet av de faktiska, indexjusterade lönerna per månad. Från och med 1994 dras först arbetstagarens pensionsavgift för varje år av från dessa löner. De KAPL-löner som har intjänats under kalenderåret divideras alltid med 12.

Om det finns fler samtidiga kalenderår, räknas KAPL-lönerna för dem samman och av den så erhållna summan beräknas den genomsnittliga KAPL-månadslönen.

Exempel 11

I APL-arbetsförhållandet 3.2.1991-8.2.1993 ingår ett helt kalenderår (året 1992). Under året uppgår KAPL-lönerna till minst det övre gränsbeloppet.

APL-arbetsförhållandets pensionsgrundande lön och den genomsnittliga KAPL-lönen för år 1992 räknas ihop när samordningsgrund väljs. KAPL-lönerna för 1991 kan inte beaktas, eftersom APL-arbetsförhållandet inte har pågått hela kalenderåret 1991.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

Exempel 12

år 1991	år 1992	år 1993
LFÖPL 24 000 mk/år	APL 3 800 mk/mån	
KAPL-löner 18 000 mk		FÖPL 4 000 mk/år

En person har bedrivit LFÖPL-verksamhet ett helt kalenderår 1991 och samtidigt varit avbytare inom jordbruket i ett KAPL-arbete. KAPL-lönerna överstiger sammanlagt det övre gränslönet. Därefter har han både haft ett APL-arbetsförhållande och varit företagare i över ett år.

När samordningsgrunden fastställs beaktas i fråga om LFÖPL minimibeloppet enligt LFÖPL (51 411,17 mk år 1993 index 1688), eftersom den faktiska LFÖPL-arbetsinkomsten är mindre i detta fall. Trots att KAPL-gränslönet här har tjänats in under fyra månader, granskas situationen vid samtida arbeten per kalenderår, varför KAPL-lönerna delas med 12 oberoende av intjänandetid.

Till samordningsgrund väljs antingen
 a) LFÖPL-minimibeloppet + KAPL,
 b) den pensionsgrundande APL-lönen eller
 c) FÖPL-arbetsinkomsten
 beroende på vilket av dessa alternativ som är det högsta.

Samordningsgrunden väljs bland följande alternativ:

$$a) \frac{51\,411,17 + 18\,000}{12} = 5784,26$$

b) 3800 mk/mån

c) 4000 mk/mån

Juridiska avdelningen

23.6.1993

Högst av dessa är LFÖPL-minimibeloppet + KAPL (a), som alltså väljs.

Exempel 13

Arbetstagaren har samtidigt med ett långt APL-arbetsförhållande också under fyra kalenderår haft följande KAPL-löner:

1989	1990	1991	1992
KAPL 18 000 mk		KAPL 7 800 mk	KAPL 30 000 mk
APL-arbetsförhållande pensionsgrundande lön 8 000 mk			

De indexjusterade KAPL-lönerna år 1989 och 1992 har överstigit det övre gränsbeloppet. Den KAPL-lön som skall användas vid samordningen fås genom att addera de justerade lönerna och dividera summan med 24.

$$\frac{18\ 000 + 30\ 000}{24} = 2\ 000\ \text{mk}$$

Samordningsgrunden är
8 000 + 2 000 = 10 000 mk/mån.

I situationer med samtidigt arbete dras inte arbetslöshetsdagar av från inkomsterna.

10/6-regeln/KAPL Också i KAPL finns ett 10/6-stadgande. Detta avviker från stadgandet i APL genom den uttryckliga förutsättningen är tre på varandra följande år.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

Exempel 14

3 hela kalenderår

1990	1991	1992	arbetsoför- mögen fr.o.m. 7.4.1993
KAPL 17 000 mk	KAPL 20 000 mk	KAPL 21 000 mk	
StPL-pension fr.o.m. 1.5.1987			

KAPL-pensionssökanden fått StPL-pension vid sänkt pensionsålder fr.o.m. 1.5.1987. Han har blivit arbetsoförmögen 7.4.1993 och KAPL-pensionen börjar 1.5.1994.

Han har fått den första pensionen under minst tre hela kalenderår 1990, 1991 och 1992. Dessutom har han förtjänat minst det övre KAPL-gränsbeloppet i KAPL-löner varje år.

Vid valet av samordningsgrund utökas den genomsnittliga KAPL-lönen för de tre åren med 10/6 av StPL-pensionen.

3.5

KoPL-samordningsgrund

Som samordningsgrund används den genomsnittliga KoPL-lönen för det kalenderår då de KoPL-löner som överstiger KoPL-gränsbeloppet (540 mk/år index 142, 6 419,15 mk år 1993 index 1688) och som justerats med index är störst. KoPL-årslönen divideras med 12.

Arbetstagarens pensionsavgift dras av från varje års KoPL-löner fr.o.m. 1.1.1994 i enlighet med 7 § 5-7 mom. APL.

Samtidigt förvärvsarbete/KoPL

Liksom enligt KAPL förutsätts också enligt KoPL att samtidigt arbete (APL, FÖPL, LFÖPL, StPL osv.) fortsätter under hela det kalenderår som arbetstagaren förtjänat minst KoPL-gränsbeloppet i KoPL-löner.

När lönen för KoPL-arbete som pågått samtidigt som ett annat arbete räknas ihop, skall den genom-

Juridiska avdelningen

23.6.1993

snittliga lönen för samtliga KoPL-år räknas ut, inte enbart lönen under det bästa året.

Exempel 15

1990	1991	1992
KoPL 12 000 mk		KoPL 18 000 mk
APL-arbetsförhållande pensionsgrundande lön 8 000 mk		

Samordningsgrunden är

$$8\ 000 + \frac{(12\ 000 + 18\ 000)}{24} = 9\ 250\ \text{mk/mån}$$

Lönerna har justerats att motsvara samma indexnivå.

10/6-regeln/KoPL

Det måste finnas KoPL-löner under tre på varandra följande kalenderår för att 10/6-stadgandet skall kunna tillämpas.

3.6

FÖPL-samordningsgrund

Den pensionsgrundande arbetsinkomst som räknas ut för varje FÖPL-period kan användas som samordningsgrund. Om det finns fler företagperioder, väljs den högsta arbetsinkomsten som används som grund för FÖPL-pension till samordningsgrund.

Ifall företagverksamheten har upphört och ett FÖPL-fribrev har räknats ut, syns FÖPL-arbetsinkomsten i Pensionsskyddscentralens arbetsförhållanderegister. Om detta inte är fallet fås uppgiften från den pensionsanstalt som försäkrat företagverksamheten.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

Samtidigt förvärvsarbete/FÖPL

När det gäller FÖPL uppfylls kravet på samtidighet när verksamheten har pågått samtidigt som ett arbets- eller tjänsteförhållande eller LFÖPL-verksamhet under minst ett år.

När samtidighetskravet uppfylls, adderas den ifrågavarande personens pensionsgrundande arbetsinkomst för FÖPL-perioden och den pensionsgrundande lönen eller arbetsinkomsten för det samtidiga arbete.

När FÖPL-verksamheten har avbrutits tekniskt räknas pensionen ut separat för företagarpennsionsperioden före och efter avbrottet. Perioderna registreras som separata perioder och pensionen bestäms under vardera perioden enligt det avvägda medelvärdet av de fastställda arbetsinkomsterna. En tekniskt avbruten FÖPL-verksamhet beaktas som oavbruten när ett års samtidighet räknas ut. Den periods arbetsinkomst som är störst beaktas som den arbetsinkomst som skall räknas ihop.

Företagarpennsionslagarna trädde i kraft 1.1.1970, och de gäller endast företagarpennsionslagarna som har pågått minst fyra månader under den tid som lagen har gällt. I praktiken har flera pensionsanstalter registrerat FÖPL-verksamheten begynnelse- eller ikraftträdande enligt företagarnas egna anmälningar. Företagarpennsionslagarna som hänför sig till tiden före lagens ikraftträdande **kan inte beaktas** när samtidigheten bedöms.

10/6-stadgandet/FÖPL

Om företagaren omedelbart före pensionsfallet har på grundval av ett tidigare pensionsfall fått grundpension eller annan därmed jämförbar pension som grundar sig på arbets- eller tjänsteförhållande och har samtidigt under minst tre år varit verksam som FÖPL-försäkrad företagare, läggs 10/6 av den tidigare pensionens belopp till arbetsinkomsten som pensionen för denna företagarpennsionslagarna grundar sig på när samordningsgrunden bestäms.

3.7

LFÖPL-samordningsgrund

När pensionstagaren har rätt till LFÖPL-pension, kan samordningsgrunden väljas av följande alternativ:

1. Arbetsinkomsten som används som grund för pensionen för varje LFÖPL-period

Juridiska avdelningen

23.6.1993

2. LFÖPL-arbetsinkomstens minimibelopp
3. LFÖPL-arbetsinkomsten för den återstående tiden.

Om FÖPL-verksamheten har upphört och fribrevet räknats ut, syns den LFÖPL-pensionsgrundande arbetsinkomsten i Pensionsskyddscentralens arbetsförhållanderegister. I annat fall fås uppgiften om LFÖPL-arbetsinkomsten från LPA.

LFÖPL-arbetsinkomstens minimibelopp

Enligt 19 § 3 mom. LFÖPL skall vid samordning av lantbruksföretagares pension minst 6 000 mark enligt 1970 års index 197 (51 411,17 mk/år 1993 index 1688) anses vara LFÖPL-arbetsinkomst. Om den pensionsgrundande arbetsinkomst som beräknats på de fastställda arbetsinkomsterna är lägre än detta belopp, skall minimibeloppet användas som samordningsgrund.

LFÖPL-arbetsinkomsten för den återstående tiden

LFÖPL-arbetsinkomsten för den återstående tiden räknas ut separat som medeltalet av arbetsinkomsterna under de fyra åren omedelbart före pensionsfallet. De fyra åren förlängs med lika många år som lantbruksföretagarens ålder vid pensionsfallet överstiger 52 år. Tiden förlängs dock med högst åtta år. Den på detta sätt uträknade arbetsinkomsten för den återstående tiden är ett av alternativen vid valet av samordningsgrund.

Samtidigt arbete/LFÖPL

För LFÖPL-verksamhetens del uppfylls kravet på samtidighet när verksamheten har pågått ett år samtidigt som ett arbets- eller tjänsteförhållande eller FÖPL-verksamhet.

Som LFÖPL-arbetsinkomst kan vid samordningen i en situation med samtidigt arbete användas antingen den pensionsgrundande arbetsinkomst som bestämts på grundval av arbetsinkomsten eller minimibeloppet eller LFÖPL-arbetsinkomsten för den återstående tiden.

Företagarverksamhet från tiden innan LFÖPL trädde i kraft, dvs. före 1.1.1970 kan inte beaktas när samtidigheten bedöms, även om pensionsanstalten i enlighet med företagarens anmälan skulle ha meddelat en tidigare begynnelsestid till registret.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

10/6-stadgandet/LFÖPL

10/6-stadgandet i LFÖPL är detsamma som i FÖPL (se punkt 3.6).

3.8

KTAPL-samordningsgrund

Från och med 1989 beräknas den rätt till pension som uppkommit i kommunal anställning på motsvarande sätt som enligt APL. Fribrevsteknik tillämpas på anställningar som har upphört efter 31.12.1988. De anställningsförhållanden som har upphört tidigare sammanslås till ett s.k. grundfribrev antingen med det anställningsförhållande som pågått 1.1.1989 eller, om ett sådant anställningsförhållande inte finns, med det senaste anställningsförhållandet som upphört före 1.1.1989.

Ikraftträdelseföreskrifterna har senare justerats på så sätt att om en person haft både huvudsysslor och bisysslor före 1.1.1989, indelas grundfribrevet i huvud- och bisysslor för vilka egna grundfribrev räknas ut.

Familjevårdare, närstående vårdare och kommunala förtroendevalda kan få KATPL-pension enligt grundskyddet. Den pensionsgrundande lönen för en sådan pension kan väljas till samordningsgrund fr.o.m. 1.7.1993 (RP 73/93).

Kommunernas pensionsförsäkring anmäler den högsta pensionsgrundande lönen som skall användas vid samordningen.

Samtidigt arbete och 10/6-stadgandet/KTAPL

I KPS hänvisas i fråga om samordning direkt till 8 § APL. Samtidigt arbete och 10/6-regeln är därför desamma för KTAPL-arbetsförhållanden som vid tillämpning av APL.

3.9

StPL-samordningsgrund

Från och med 1987 beräknas den rätt till pension som uppkommit i anställning hos staten på motsvarande sätt som enligt APL. Fribrevsteknik tillämpas på sådana anställningar som upphör efter 31.12.1986. I det första tjänstgöringsförhållandet som upphör efter 31.12.1986 inräknas som pensionsgrundande tid tiden för de tjänstgöringsförhållanden som har upphört före lagändringen, dvs. att ett s.k. grundfribrev räknas ut. I regel är den pensions-

Juridiska avdelningen

23.6.1993

grundande StPL-lönen den lön som är grunden för det fribrev som innehåller minst två år pensionsgrundade tid. Om det inte finns ett sådant fribrev, är den pensionsgrundande StPL-lönen den högsta lön som fribrevet grundar sig på.

Statskontoret meddelar den pensionsgrundande StPL-lön som skall användas vid samordningen.

Samtidigt arbete och 10/6-reglen/StPL

I samordningsstadgandena för StPL-grundpension hänvisas direkt till 8 § APL. Samtidigt arbete och 10/6-regeln är därför desamma som vid tillämpning av APL.

3.10

KyPL-samordningsgrund

Stadgandena om beräkning av den pensionsgrundande lönen följer StPL. Lagändringen av 1.1.1987 återverkar också på KyPL.

3.11

Samordningsgrunden för tjänstgöringsförhållande vid Folkpensionsanstalten, Finland Bank och Ortodoxa kyrkosamfundet

Pensionsskyddet för Folkpensionsanstaltens personal bestäms antingen enligt pensionsreglementet från 1938 eller enligt det pensionsreglemente och pensionsstadgande som fastställts senare. Pension enligt 1938 års pensionsreglemente är primär pension, och den pensionsgrundande lönen kan inte väljas till samordningsgrund.

Den pensionsgrundande lönen enligt det senare fastställda pensionsreglementet eller pensionsstadgandet kan vara samordningsgrund. För Folkpensionsanstaltens tjänstgöringsförhållanden registerförs inte den pensionsgrundande lönen i arbetsförhållanderegistret. Det fås vid behov på förfrågan från Folkpensionsanstalten.

Social- och hälsovårdsministeriet beviljar pension till medlemmar i Folkpensionsanstaltens styrelse i tillämpliga delar enligt StPL. Regeringen har gjort en proposition om ändring av 8 § 4 mom. APL, enligt vilken pension som beviljas till medlem i Folkpensionsanstaltens styrelse fr.o.m. 1.7.1993 likställs med grundpension (RP 73/93). Den pensionsgrundande lönen för en sådan pension kan efter att ändringen träder i kraft väljas till samordningsgrund.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

Inte heller när det gäller Finland Banks och ortodoxa kyrkosamfundets anställningsförhållanden registreras den pensionsgrundande lönen i arbetsförhållanderegistret, utan den fås vid behov på förfrågan från den pensionsanstalt som har beviljat pensionen. Statskontoret informerar om pensioner till ortodoxa kyrkosamfundets ärkebiskop, lagfaren assessor och kyrkostyrelsens övriga tjänstemän. Närmare uppgifter om pensionsskyddet för kyrkosamfundets prästerskap ges av Suomen Ortodoksinen Kirkkohallitus, adress Karjalankatu 1, 70300 Kuopio, telefon 971-2622 611.

3.12

Specialfall

När en annan pensionslag skall tillämpas på verksamheten

Om den pensionslag som skall tillämpas på en verksamhet som har pågått utan avbrott byts ut, anses verksamheten ha pågått utan avbrott när samtidigt regeln tillämpas.

Ett exempel är traktorföretagarna som tidigare omfattades av KAPL och fr.o.m. 1.1.1993 av FÖPL. Om t.ex. ett APL-arbetsförhållande har pågått samtidigt som både KAPL- och FÖPL-verksamheten, räknas APL-lönen ihop med antingen KAPL- eller FÖPL-lönen beroende på vilken av dem som är högre. När ett års samtidigt räknas ut anses KAPL- och FÖPL-verksamheten ha pågått utan avbrott.

När pensionslagen ändras under kalenderåret.

När KAPL-samtidigthetsregeln tillämpas anses annan verksamhet än KAPL-arbete ha pågått oavbrutet under hela kalenderåret, fastän den lag som skall tillämpas på verksamheten ändras under kalenderåret till följd av lagstiftning, tolkning eller ändrade förhållanden.

Ett exempel är lagändringen som trädde i kraft 1.7.1981, då bolagsmän i öppna bolag vars arbete tidigare varit APL-arbete blev FÖPL-arbete under kalenderåret. I detta fall räknades samtliga inkomster ihop med antingen APL-lönen eller FÖPL-pensionsarbetsinkomsten beroende på vilken av dessa som var högre.

23 årsfallen

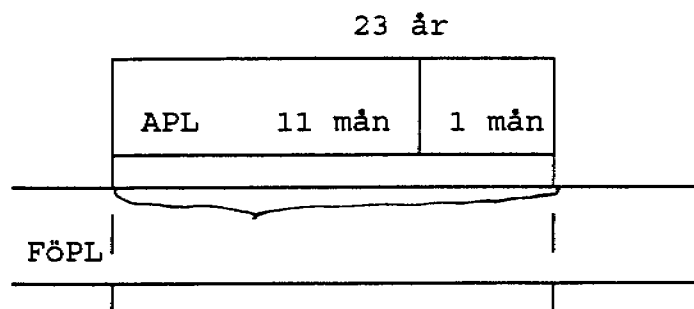
När det år som krävs för samtidigthet räknas ut beaktas även tid för 23 års ålder, om den försäkrade

Juridiska avdelningen

23.6.1993

har rätt till pension på grundval av detta arbetsförhållande för tiden efter fyllda 23 år.

Exempel 16

APL-arbetsförhållandet har pågått 11 månader medan arbetstagaren ännu inte var 23 år och en månad efter 23 årsdagen. Företagarverksamheten har pågått samtidigt som arbetsförhållandet.

Kravet på ett års samtidighet uppfylls eftersom arbetsförhållandetiden efter 23 årsdagen har varit minst en månad och hela arbetsförhållandet sammanlagt minst ett år långt.

Pension på tidigare grunder

Den samordningsgrund som valts för den första samordningen används vid nya samordningar efter att den justerats att motsvara samordningstidpunkten. Den lön till vilken pensionsnivån är bunden bestäms i samband med pensionsfallet. Händelser som inträffar därefter har inte längre någon inverkan på den. Samordningsgrunden ändras inte när pensionen beviljas på tidigare grunder (6 c § 2 mom. APL). Samordningsgränsen kan däremot ändras till följd av indexjustering av folkpensionen.

Samordningsgrunden för individuell förtidspension som lämnats vilande ändras inte vid nya samordningar.

SjPL

Samordningsgrunden kan ändras också vid ny samordning, när det i den försäkrades totala pensionsskydd ingår SjPL-pension som har börjat innan SjPL-pensionen blev grundpension 1.4.1983. I detta fall är också SjPL-pensionens pensionsgrundande lön ett alternativ vid ny samordning.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

Annan grundpension

Samordningsgrunden kan också ändras till följd av den pensionsanstalt som beviljar annan grundpension ger sitt beslut senare än APL-anstalten. Detta beror på att den pensionsanstalt som tidigare beviljat pension först då får uppgiften om att den andra pensionsanstalten har använt en högre samordningsgrund, som också den första anstalten skall använda som samordningsgrund.

3.13

Samordningsgrund för delpensionen

Vid samordning av delpensionen väljs samordningsgrunden på samma sätt som vid full invalidpension.

3.14

Samordningsgrund före 1.1.1994

Före 1.1.1994 användes som APL-samordningsgrund grundpensionens högsta pensionsgrundande lön med undantag av undantagen i 8 § 3 mom. APL. Kravet på ett år som finns i det nya stadgandena var inte en förutsättning.

Före 1.1.1994 räknades ålderspensionen ut genom att tiden från den 1 dagen året då den försäkrade fyllde 64 till pensionsåldern betraktades som återstående tid. Till samordningsgrund kunde även väljas den pensionsgrundande lönen för ett arbetsförhållande som hade börjat efter det kalenderår då arbetstagaren fyllde 63 år, fastän denna arbetsförhållandetid inte beaktades i pensionen.

De gamla stadgandena tillämpas på pensioner vars pensionsfall har inträffat före 1.1.1994. På detta sätt vald samordningsgrund används fortfarande när dessa pensioner samordnas på nytt.

KAPL-arbetsbeteckningslön

Varje KAPL-bransch har haft sitt eget s.k. arbetsbeteckningsnummer. När KAPL-lönerna har räknats ihop till en årslön, har den arbetsbeteckning som uppvisar den största lönen i arbetsförhållanderegistret för hela inkomståret i fråga.

I slutet av året har KAPL Arbetspensionskassan utrett lönenivån i de olika branscherna. Pensionsskyddscentralen har sedan på framställning från LEL Arbetspensionskassan fastställt medellönerna för följande år. Pensionsskyddscentralen har årligen

Juridiska avdelningen

23.6.1993

publicerat en tabell över de fastställda KAPL-medellönerna. Tabellerna bifogas detta cirkulär.

Vid samordningen användes medellönen för arbetsbeteckningarna för de två sista försäkringsåren. Om pensionssökanden under de två sista KAPL-åren hade utfört olika slags arbeten, skulle medeltalet för arbetsbeteckningarna för dessa två år användas. Om det fanns endast ett försäkringsår, kunde lönen för detta års arbetsbeteckning användas som samordningsgrund. Försäkringsåret var ett kalenderår under vilket arbetstagaren förtjänat minst 200 mk/år index 100 (3 376 mk enligt 193 års index 1688).

Arbetsbeteckningslönen valdes från den tabell som fastställdes för pensionsfallsåret. Om samordningen har gjorts för en tidsperiod som infaller senare än pensionsfallsåret, justerades medellönen med index för att motsvara nivån vid tidpunkten för samordningen.

Om arbetsbeteckningen en gång valts till samordningsgrund, används den som samordningsgrund fortsättningsvis när dessa pensioner samordnas på nytt. Arbetsbeteckningslönen justeras till indexnivån vid tidpunkten för samordningen.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

4
SAMORDNINGSGRÄNSEN4.1
Samordningsgräns enligt 8 § 2 mom. APL

Med samordningsgräns avses den gräns som arbetspensionen tillsammans med övriga pensioner och ersättningar får nå upp till. Överskrids denna gräns, minskas arbetspensionen med den överskjutande delen.

I arbetspension utbetalas högst 60 procent av samordningsgrunden eller i regel av den högsta pensionsgrundande lönen för ett arbetsförhållande som pågått minst ett år eller arbetsinkomsten från företagarverksamhet som pågått minst ett år (punkt 3). Denna procentgräns utgör likväl inte i sig samordningsgränsen, utan också folkpensionen skall beaktas vid bestämmande av maximinivån för arbetspensionen, dock högst till basdelen.

Om samordningsgrunden dvs. den högsta pensionsgrundande lönen är liten, beaktas folkpensionen inte. När lönen är medelstor, är folkpensionens verkan mindre än basdelen. Det är först när det gäller större inkomster som hela basdelen beaktas. Om samordningsgrunden är högre än 586 mk/mån enligt index 142 (6 965,97 mk/mån år 1993, index 1688), skall enligt 8 § 2 mom. APL i folkpensionsavdrag (FPL-avdrag) beaktas 6 procent av den överskjutande delen, men högst ett belopp som motsvarar folkpensionens basdel (425 mk/mån år 1993).

Härav följer att när den pensionsgrundande lönen är 14 049,30 mk/mån (1993) eller högre, beaktas basdelen som FPL-avdrag. Om den pensionsgrundande lönen är högst 6 965,97 mk/mån (1993), görs ingen FPL-avdrag. Samordningsgränsen fås genom att FPL-avdraget dras av från ovan nämnda 60 procent. FPL-avdraget görs oberoende av om personen i fråga uppbär folkpension eller inte.

Av tekniska skäl beaktas folkpensionen under varje enskilt kalenderår till det belopp som den hade den 1 november kalenderåret **före samordningen**. I fråga om ålderspension beaktas däremot folkpensionen enligt den nivå som den hade den 1 november kalenderåret **före pensionsfallsåret**. Pensionsskyddscentralen meddelar genom cirkulär det markbelopp för folkpensionen som skall användas vid samordningen genast när detta blir känt (se bilaga 2).

Invalidpension som har beviljats i form av delpension är i allmänhet hälften av full invalid-

Juridiska avdelningen

23.6.1993

pension. Därför är också samordningsgränsen för delpension hälften av samordningsgränsen för den fulla pensionen, dvs. 30 procent av den högsta pensionsgrundande lönen eller arbetsinkomsten. Folkpensionsavdrag görs inte, eftersom Folkpensionsanstalten i regel inte beviljar full invaliditetspension till delpensionstagare och delpensionstagare i regel inte får invaliditetspension med stöd av folkpensionslagen. Även om invaliditetspension beviljas beaktas den inte vid samordningen av delpensionen.

Om individuell förtidspension beviljas i form av delpension till en förvärvsarbetande pensionstagare, samordnas den på samma sätt som delinvalidpension.

Om pensionsfallet har inträffat före 1.7.1975 tillämpas de gamla stadgandena vid samordningen (se punkt 13).

4.2

Deltidspensionens maximibelopp

I 5 c § 3 mom. APL stadgas om en övre gräns för deltidspensionen, ett s.k. maximibelopp som inte får överskridas. Maximibeloppet baserar sig på den pension enligt grundskyddet som den försäkrade har tjänat in fram till tidpunkten för pensionsfallet för deltidspensionen.

Deltidspensionen kan utgöra högst 75 procent av sådan enligt 8 § APL samordnad grundpension som personen har tjänat in på grund av de pensionslagar eller pensionsstadgor som finns uppräknade i 8 § 4 mom. APL. Även den offentliga sektorns pensioner inverkar således på pensionens maximinivå. För att kunna räkna ut maximibeloppet skall pensionsanstalten i dessa fall be om uppgifter av den offentliga sektorns pensionsanstalt t.ex. om den StPL- eller KTAPL-pension som pensionstagaren tjänat in.

När maximibeloppet räknas ut, skall den pension som tjänats in fram till övergången till deltidsarbete först samordnas enligt 8 § APL. Vid samordningen beaktas övriga enligt StPL, KTAPL osv. intjänade pensioner på normalt sätt. Också folkpensionen påverkar samordningsgränsen, även om den som skall deltidspensioneras inte får folkpension.

Maximibeloppet för deltidspension är 75 procent av den intjänade, samordnade pensionen. Om beloppet av deltidspension som beräknats på inkomstbortfallet är högre än pensionens maximibelopp, beviljas maximibeloppet i deltidspension.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

5
HUR SAMORDNINGEN FÖRRÄTTAS5.1
Överskjutande del

Med den överskjutande delen avses den del av arbetspensionen med vilken samordningsgränsen överskrids. Den överskjutande delen dras alltid av från grundpensionerna. Om pensionstagaren uppbär flera grundpensioner, görs avdraget i förhållande till dessa. Om de primära pensionerna redan i sig uppgår till samordningsgränsen, utbetalas ingen grundpension.

5.2
Direkt avdrag

Om pensionstagaren får endast en grundpension, dras den överskjutande delen av från denna pension.

Exempel 14

APL-pensionen som beviljas fr.o.m. 1.2.1990 är före samordningen 4 400 mk/mån. Den högsta pensionsgrundande lönen är 7 000 mk/mån.

Folkpensionsavdrag:

$$\frac{6}{100} \times (7\ 000 - 6\ 111,73) = 53,30$$

Samordningsgrund:

$$\frac{60}{100} \times 7\ 000 = 4\ 200,00 - \text{"folkpension"}\ 53,30 \\ = 4\ 146,70\ \text{mk}$$

Icke samordnad APL-pension	4 400,00 mk
- samordningsgräns	<u>4 146,70 mk</u>
överskjutande del	253,30 mk

Den överskjutande delen dras av från APL-pensionen:
4 400 - 253,30 = 4 146,70 mk/mån.
I detta fall utbetalas till pensionstagaren i pension ett belopp som motsvarar samordningsgränsen.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

Exempel 18

Den icke samordnade APL pensionen är 3 000 mk/mån fr.o.m. 1.2.1990. Olycksfallspensionen är 3 000 mk/mån. Den högsta pensionsgrundande lönen är 7 000 mk/mån.

Folkpensionsavdrag:

$$\frac{6}{100} \times (7\ 000 - 6\ 111,73) = 53,30$$

Samordningsgräns:

$$\begin{array}{r} \frac{60}{100} \times 7\ 000 \\ - \text{folkpension} \end{array} = \begin{array}{r} 4\ 200,00 \text{ mk/mån} \\ \underline{53,30 \text{ mk/mån}} \\ 4\ 146,70 \text{ mk/mån} \end{array}$$

Pensioner och ersättningar sammanlagt:

APL	3 000 mk/mån
OlyFL	<u>3 500 mk/mån</u>
	6 500 mk/mån

	6 500,00 mk/mån
	- <u>4 146,70 mk/mån</u>
Översk.del	2 353,30 mk/mån

Samordnad APL-pension:

	3 000,00 mk/mån
-	<u>2 353,30 mk/mån</u>
	646,70 mk/mån

Till pensionstagaren betalas i APL-pension
646,70 mk/mån.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

5.3

Proportionellt avdrag

Om pensionstagaren får flera grundpensioner, förrättas en s.k. proportionell samordning. Från den grundpension som beviljas dras endast av en så stor del av den överskjutande delen som denna grundpension motsvarar av summan av alla icke samordnade grundpensioner.

Exempel 19

Den icke samordnade APL-pensionen fr.o.m. 1.1.1990 3 000 mk/mån och StPL-grundpensionen 2 000 mk/mån. Den högsta pensionsgrundande lönen är 7 000 mk/mån.

Folkpensionsavdrag:

$$\frac{6}{100} \times (7\,000 - 6\,111,65) = 53,30$$

Samordningsgräns:

$$\begin{array}{rcl} \frac{60}{100} \times 7\,000 & = & 4\,200,00 \text{ mk/mån} \\ - \text{folkpension} & & \underline{53,30 \text{ mk/mån}} \\ & & 4\,146,70 \text{ mk/mån} \end{array}$$

Pensioner sammanlagt:

APL	3 000	mk/mån
StPL	2 000	mk/mån
	<u>5 000</u>	mk/mån

	5 000,00	mk/mån
	- <u>4 146,70</u>	mk/mån
Översk.del	853,30	mk/mån

Överskjutande del som dras av från APL-pensionen:

$$\frac{3\,000}{3\,000 + 2\,000} \times 853,30 = 511,98 \text{ mk/mån}$$

Samordnad APL-pension:

3 000 - 511,98 = **2 488,02 mk/mån**, som betalas till pensionstagaren.

Statskontoret förrättar särskild samordning.

Samordningens verkan är också "intern" eftersom pensiondelarna enligt olika pensionslagar (t.ex. APL- och KAPL-delar) dras av enligt deras inbördes förhållande.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

6

DEN FÖRSTA SAMORDNINGEN

När en pension beviljas första gången förrättas samordning alltid. Då beaktas de övriga ersättningar och pensioner som pensionstagaren uppbär och fastställs hur mycket som skall betalas i pension. Om det inte finns andra förmåner, kontrolleras om den beräknade pensionen måste sänkas enbart till följd av samordningsgränsens inverkan.

Den första samordningen är den samordning som förrättas när det första pensionsbeslutet ges. Då kan det förrättas flera samordningar vid olika tidpunkter, ifall förmånerna som skall samordnas beviljas från olika tidpunkter eller beloppen ändras.

När pensionen justeras efter det första beslutet antingen därför att en ny förmån beviljas eller för att en redan samordnad förmån ändras, är det frågan om ny samordning.

6.1

Invalid- och arbetslöshetspension

Samordningen förrättas enligt den tidpunkt då pensionen börjar och enligt den nivå som pensionen då har. Invalidpension börjar i regel löpa först efter att primärtiden för sjukdagpenningen är slut. Ersättningar och övriga pensioner beaktas till det belopp som utbetalas då pensionen börjar, dvs. den 1 dagen i ifrågavarande kalendermånad.

När samordningsgränsen fastställs beaktas folkpensionen till det belopp den hade den 1 november kalenderåret före samordningstidpunkten.

När beslut om fortsättning av tidsbestämd invalidpension utfärdas, förrättas samordning på samma sätt som när ny pension beviljas.

6.2

Ålderspension

Vid pensionsåldern

När ålderspension beviljas förrättas samordning enligt den nivå pensionen har då arbetstagaren uppnår den till ålderspension berättigande åldern och inte enligt den nivå pensionen har när den börjar löpa vilket gäller övriga pensioner.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

Folkpensionen beaktas vid bestämmande av samordningsgränsen till det belopp den har den 1 november kalenderåret före samordningstidpunkten. Övriga pensioner och ersättningar beaktas enligt den nivå som de har den dag pensionstagaren uppnår pensionsåldern.

Om pensionsfallet har inträffat i december, skall den samordnade pensionen höjas med index för året när pensionen börjar löpa.

Sänkt pensionsålder

Om pensionsåldern är lägre än 65 år förrättas samordningen på samma sätt som ovan. Samordningen förrättas alltså enligt den nivå pensionen har då pensionstagaren uppnår pensionsåldern som är lägre än 65 år.

Förtida ålderspension

När förtida ålderspension räknas ut förrättas samordningen före förtidsminskningen enligt den nivå som pensionen har när den börjar löpa. Förtidsminskningen görs först på den samordnade pensionen. (Angående registrerade tilläggs pensioner se punkt 14)

Folkpensionen beaktas vid bestämmande av samordningsgränsen till det belopp den har den 1 november kalenderåret före samordningstidpunkten.

Om pensionstagaren beviljas en ny förmån (t.ex. olycksfallsdagpenning) eller förmånens belopp ändras innan pensionstagaren uppnår pensionsåldern, förrättas en ny samordning enligt nivån vid begynnelse- eller ändringstidpunkten, på samma sätt som gäller övriga pensionsslag.

Uppskjuten ålderspension

Även om pensionen beviljas som uppskjuten ålderspension, förrättas samordningen enligt den nivå som pensionen hade då pensionsåldern uppnåddes. Härvid beaktas barntillägg om barntillägg ingår i pensionen när den börjar.

Folkpensionen beaktas också i detta fall till det belopp den har den 1 november kalenderåret före året då pensionsåldern uppnåddes. Övriga pensioner och ersättningar som beaktas vid samordningen justeras med index till nivån vid den tidpunkt då pensionstagaren fyllde 65 år.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

Efter att pensionen har samordnats enligt det belopp som den har när pensionstagaren uppnår pensionåldern utökas den med uppskovsförhöjning, varefter den så erhållna pensionen höjs med index till den nivå pensionen har när den började löpa. (Angående registrerade tilläggspensioner se punkt 14)

6.3

Retroaktiva samordningar när det första beslutet ges

När pension beviljas retroaktivt, är ändringar i pensionstagarens olycksfalls-, trafik- eller militärskadeersättningar ofta redan att vänta. Om ersättningsbeloppet har varierat under tiden mellan den dag då rätten till pension började och den dag då pensionen beviljades, beaktas variationerna vid samordningen. Alla ersättningar som det finns uppgift om när pensionen beviljas skall beaktas.

I samband med det första beslutet förättas på detta sätt flera "nya samordningar". I detta fall tillämpas däremot inte regeln om fyra månader som gäller nya samordningar, utan också ändringar av ersättningar som fortlöpt kortare tid, dock minst 30 dagar, tas i beaktande.

En primär förmån och grundpension beaktas till det belopp den har den 1 i kalendermånaden under förutsättning att ersättningen betalas till detta belopp under minst 30 dagar. Om ersättningen betalas eller ändringen är i kraft kortare tid än 30 dagar, beaktas den inte. **Denna anvisning ersätter anvisningen som gällde tidigare.**

När pensionen beviljas för längre tid än det finns uppgift om ersättning, blir den sista samordningen i kraft fram till en eventuell situation som berättigar till ny samordning. (Om ny samordning se punkt 7)

Exempel 20

Invalidpension beviljas i oktober 1992 fr.o.m. 1.1.1992. Den sökande får ersättning enligt lagen om olycksfallsförsäkring. När pensionen beviljas finns följande uppgifter om ersättningen:

30 % dagpenning	30 000 mk/år	15.11.91-31.01.92
100 % "	100 000 mk/år	01.02.92-15.02.92
50 % "	50 000 mk/år	16.02.92-17.09.92
100 % olycksf.pens.	85 000 mk/år	18.09.92-

Samordning förrättas då pensionen börjar 1.1.1992. Därefter justeras samordningen enligt den situation som råder i början av varje kalendermånad, utom i februari eftersom ändringen 1.2-15.2 inte varat i 30

Juridiska avdelningen

23.6.1993

dagar. I det första pensionsbeslutet ingår således samordningarna för följande tidpunkter: 1.1.1992, 1.3.1992 och 1.10.1992.

När pensionen beviljades skulle ändringarna i beloppet av pensionstagarens livränta enligt militärskadelagen beaktas för den retroaktiva tiden vid samordningen, dock så att pensionen ändrades från början av den månad som följde på ändringen i livräntans belopp (FSD 8343/69/972, PSC gamla arkivet 1090).

6.4 Regress

Från pensionsansökningshandlingarna får pensionsanstalten uppgift om den sökande får eller har ansökt om ersättning för arbetsolycksfall, yrkesjukdom, trafikskada, militärskada eller olycksfall i militärtjänst, vilket innebär att en s.k. SOLITA-ersättning eventuellt skall samordnas med arbetspensionen.

Handläggningen av ett SOLITA-ärende kan ibland ta lång tid. I synnerhet i trafikförsäkringsärenden kan utredningen av arbetsförmågan och frågorna om ersättningsbarhet dra ut på tiden. I vissa fall behövs också undersökningar för avgöranden av ärenden som gäller yrkessjukdom, vilket fördröjer handläggningen.

Fr.o.m. 1.1.1993 finns ett regresstadgande i APL enligt vilket arbetspensionsanstalten med stöd av lagen direkt av SOLITA-anstalten kan uppbära den del av pensionen som p.g.a. samordningen inte skulle ha utbetalats om det funnits uppgift om SOLITA-ersättningen när pensionen beviljades.

Regressen gäller inte förhållandena mellan pensionsanstalter som beviljar grundpensioner.

Regressförfarandet

När det framgår av ansökningshandlingarna att den sökande söker SOLITA-ersättning, men ansökningsärendet inte ännu är avgjort, kontaktar pensionsanstalten SOLITA-anstalten. Om SOLITA-anstalten då meddelar att den inte hinner ge beslutet innan arbetspensionen beviljas, sänder arbetspensionsanstalten en **regressanmälan** (bilaga) till SOLITA-anstalten. På så sätt kan SOLITA-anstalten förbereda sig för att en del av den ersättning som anstalten beviljar retroaktivt skall betalas till arbetspen-

Juridiska avdelningen

23.6.1993

sionsanstalten och inte till den sökande. Arbetspensionsanstalten beviljar arbetspensionen utan att beakta den primära förmånen vid samordningen.

Arbetspensionsbeslutet kan redan i detta skede vara slutgiltigt.

SOLITA-anstalten måste få regressanmälan minst två veckor före ersättnings betalningsdag, för att den skall vara skyldig att betala den retroaktiva ersättningen till arbetspensionsanstalten. SOLITA-bolaget kan också i mån av möjlighet beakta en regressanmälan som anlänt senare.

När SOLITA-anstalten sedan har givit sitt eget beslut, meddelar den beloppet ersättning som beviljas retroaktivt till pensionsanstalten liksom tiden för vilken ersättningen utbetalas. Samtidigt innehåller den den retroaktiva delen för arbetspensionsanstaltens räkning.

När pensionsanstalten fått meddelande om SOLITA-ersättnings belopp, samordnas arbetspensionen på nytt. Den nya samordningen förrättas fr.o.m. den tidpunkt då SOLITA-ersättningen beviljades eller ersättnings belopp har ändrats för minst fyra månader (8 a § 4 mom. APL). Den nya samordningen förrättas alltså retroaktivt. Om ersättningen har beviljats genom flera olika beslut, förrättas den nya samordningen fr.o.m. den fjärde kalendermånaden eftersom man då vet att ersättningen har beviljats för minst fyra månader.

Den pensionsdel som betalats därför att den primära förmånen inte samordnats uppbärs av SOLITA-anstalten från den SOLITA-ersättning, som SOLITA-anstalten har beviljat retroaktivt för samma tid. För detta ändamål sänds en **anmälan om uppbäring** (bilaga) till pensionsanstalten, med specifikation över arbetspensionsanstaltens fordran.

SOLITA-anstalten kan betala den egna rektroaktiva ersättningen först när arbetspensionsanstaltens regressfordran har utretts.

Om regressanmälan inte har anlänt minst två veckor före utbetalningen av ersättningen till det bolag som betalar SOLITA-ersättningen, kan bolaget betala SOLITA-ersättningen till den sökande. I dessa fall kan arbetspensionsanstalten uppbära den del av pensionen som betalats för mycket genom kvittning mot pensionen eller om ingen pension återstår, i sista hand genom utsökning från SOLITA-ersättningen.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

Beslut till den sökande

I det första pensionsbeslutet meddelas den sökande att arbetspensionen utbetalas utan att primära förmåner har beaktats och är därför eventuellt för stor. Samtidigt meddelas att pensionens belopp kommer att justeras när uppgiften om SOLITA-ersättningen mottagits och att den arbetspension som arbetspensionsanstalten har betalat för mycket uppbärs direkt från SOLITA-anstalten.

När SOLITA-ersättningen har beviljats, samordnas pensionen och det nya beslutet ges till den sökande. I beslutet meddelas om samordningens inverkan på arbetspensionens belopp och att pensionsanstalten uppbär en summa motsvarande det belopp som betalats för mycket i pension direkt från SOLITA-anstalten, varför den ersättnings om utbetalas av denna anstalt minskar i samma grad.

Förfarandet före 1.1.1993

Regresstadgandet kan inte tillämpas i de fall där en ny SOLITA-ersättning eller en justerad ersättning börjar före 1.1.1993, även om beslutet ges efter 1.1.1993. I dess fall kan dock pensionsanstalten liksom tidigare också betala den icke samordnade pensionen genom ett interimistiskt beslut och be om pensionstagarens samtycke eller fullmakt för att uppbära den del av arbetspensionen som betalats för mycket från SOLITA-ersättningen.

Exempel 21

1.1.1993

trafik- skada		TFL- justerings- beslut
* ————— *		—————*
	justerad TFL-er- sättning börjar	
12/90	12/92	2/93

Eftersom den retroaktivt justerade TFL-ersättningen börjar 1992, kan APL-pensionen inte samordnas på nytt p.g.a. den och inte heller regresstadgandet kan tillämpas (ikraftträdelsestadgandet).

Juridiska avdelningen

23.6.1993

6.5

Samordning av förskottsersättning

OlyFL- eller TFL-ersättning kan betalas i förskott under en lång tid, om besvär över ersättningsbeslutet är anhängiga eller om försäkringsbolaget t.ex. i ett trafiksakdeärende inväntar polisförhöringsprotokoll eller domstolsbeslut.

Fr.o.m. 1.1.1993 kan arbetspensionsanstalten samordna förskottsersättningen med arbetspensionen och bevilja pensionen genom slutligt beslut. Samtidigt sänder den regressanmälan till det bolag som beviljat ersättningen i den händelse att den slutliga ersättningen är större än förskottsersättningen.

Arbetspensionen samordnas på nytt om den slutliga ersättningen avviker från förskottsersättningen. Om samordningen verkar minskande på arbetspensionen, uppbär pensionsanstalten den del av pensionen som betalats för mycket från olycksfalls- eller trafikförsäkringsbolagets ersättning.

Före 1.1.1993 kunde en arbetspensionsanstalt inte samordna ersättningar som betalats i förskott, eftersom de hade beviljats genom interimisbeslut. För att få samordningsrätt gavs i dessa fall ett interimistiskt eller delvis interimistiskt beslut.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

7
NY SAMORDNING

7.1
Samordningssituationer

När pensionen har beviljats har den samordnats då beslutet utfärdades. Pensionstagaren kan beviljas nya ersättningar och pensioner, beloppen kan ändras och den beviljade pensionen kan ändras. Före 1993 kunde den beviljade pensionen samordnas på nytt endast i vissa situationer som fanns uppräknade i 8 a § APL.

Stadgandena som gäller ny samordning ändrades fr.o.m. 1.1.1993. Ny samordning kan alltid förrättas när pensionens belopp ändras till följd av annan orsak än enbart indexjustering.

Enlig 8 a § APL förrättas ny samordning:

- när grundpensionens belopp ändras till följd av annan orsak än indexjustering
- när pensionstagaren beviljas dagpenning eller pension med stöd av lagen om olycksfallsförsäkring, fortlöpande ersättning som baserar sig på egen skada med stöd av trafikförsäkringslagen eller livränta med stöd av lagen om skada, ådragen i militärtjänst (primär förmån)
- när pensionstagaren beviljas grundpension eller annan med grundpension jämförbar pension
- när pensionstagaren beviljas förmån i främmande stat som skall beaktas vid samordning
- när en primär förmåns belopp ändras till följd av annan orsak än indexjustering
- när annan pension än grundpension eller med grundpension jämförbar pension ändras till följd av annan orsak än indexjustering

Olycksfallsdagpenning som beviljats till delinvalidpensionstagare samordnas likväl inte, om dagpenningen grundar sig på en olycka som inträffat under delpensionstiden (se punkt 2.2.1).

Om ny samordning av familjepension redogörs i punkt 12.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

Ny samordning förrättas alltså när pensionstagaren beviljas en ny förmån som skall beaktas vid samordning (dagpenning, pension, ersättning, livränta eller grundpension) och när en sådan förmåns belopp ändras t.ex. till följd av besvär, rättelse eller justering. Orsaken till ändringen har inte längre betydelse.

Till skillnad från tidigare kan en ny samordning numera förrättas både när pensionen beviljats genom ett första beslut och ett fortsättningsbeslut.

När ny samordning förrättas till följd av något av ovan nämnda fall, innebär detta att de omständigheter som inverkar på samordningen bedöms enligt den nya situationen. Då utreds enligt vilken nivå de övriga ersättningar och pensioner som pensionstagaren får utbetalas vid den nya tidpunkten och dessa beaktas vid samordningen enligt denna nivå. Pensionens belopp kan antingen öka eller minska till följd av den nya samordningen.

1.1.1993

Enligt de nya stadgandena får samordning dock förrättas endast när den förmån som skall samordnas på nytt börjar eller beloppet eller den beviljade pensionen har ändrats fr.o.m. 1.1.1993 eller därefter.

I annat fall förrättas samordningen enligt de stadganden som gäller vid samordningstidpunkten och tillämpningsstadgandena är inte bundna till pensionsfallet.

1.7.1975

Ett andra undantag är lagändringen som trädde i kraft 1.7.1975 enligt vilken pensionerna i fråga om samordningsgräns indelas i två grupper efter tidpunkten för pensionsfallet. När pensionsfallet har inträffat före 1.7.1975, tillämpas den då tillämpade samordningsgränsen fortsättningsvis på nya samordningar och denna gräns är dessutom beroende av om barntillägg ingår i pensionen (se punkt 13).

Samordningsgrund

Den samordningsgrund som valts vid den första samordningen används även vid nya samordningar efter att den justerats med index för samordningstidpunkten. Om en ny grundpension med högre samordningsgrund beviljas till följd av ett nytt pensionsfall, skall denna samordningsgrund användas fr.o.m. att den nya grundpensionen börjar.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

7.1.1

Grundpensionen justeras

När pensionstagarens pension ändras till en lika stor pension med annat namn ger inte detta anledning till ny samordning, om inte pensionstagaren samtidigt beviljas ny pension eller annan ersättning eller om deras belopp inte ändras. Ny samordning förrättas alltså i regel inte när full invalidpension ändras till ålderspension när pensionstagaren fyller 65 år och inte heller när arbetslöshetspension ändras till invalidpension.

Även om det inte inträffar ändringar i pensionstagarens övriga pensioner, men arbetspensionen av olika orsaker räknas om när den ändras till ålderspension, förrättas också en ny samordning. Den förrättas liksom vid ålderspension, från början av månaden efter att pensionstagaren nått pensionsåldern, dvs. från och med den tidpunkt då också den omräknade pensionen ändras.

Full invalidpension blir ålderspension

När full invalidpension blir ålderspension räknas den ut på nytt och samordnas på nytt i följande situationer:

- När till ålderspension läggs pension som tjänats in genom sådana arbetsförhållanden, företagarperioder eller KAPL-inkomster som till följd av begränsningsstadgandet inte räknats in i invalidpensionen.
- När invalidpensionen eller arbetslöshetspensionen har varit fribrevspension, läggs den pension som intjänats av arbete under pensioneringen till ålderspensionen.

Övriga ändringar Ny samordning förrättas alltid när pensionen justeras, om pensionens belopp ändras vid justeringen. Samordning kan alltså förrättas när

- delinvalidpension ändras till ålderspension
- full invalidpension ändras till delinvalidpension
- delinvalidpension ändras till full invalidpension
- delinvalidpension ändras till arbetslöshetspension

Juridiska avdelningen

23.6.1993

- individuell förtidspension ändras till individuell förtidspension som är lika stor som delinvalidpension
- individuell förtidspension som är lika stor som delinvalidpension ändras till full individuell förtidspension
- en annan pension beviljas efter deltidspension
- beloppet förtida ålderspension ändras
- GeVPL-pension ändras till ålderspension
- avträdelsetersättning ändras till ålderspension
- barntillägget ändras.

7.1.2

Ny grundpension

Pensioner enligt arbetspensionslagarna beviljas i allmänhet på grund av samma pensionsfall, men pensionsbesluten kan utfärdas vid olika tidpunkter.

I sådana fall förrättas samordningen av pensionen från den tidpunkt då den andra pensionsanstaltens pension börjar. Statens och kommunens pensioner samordnas från den tidpunkt då pensionen skulle ha börjat om inte lön för sjuktid hade utbetalats först. När det gäller kommunala pensioner finns detta datum angivet på pensionsfallsutdraget som pensionens begynnelseddag. Begynnelseddagen för statens pensioner fås vid behov från Statskontoret.

Även samordningsgrunden kan ändras om en senare beviljad pensions samordningsgrund är högre.

Fr.o.m. 1.1.1970 har det varit möjligt att försäkra en företagares företagarkerksamhet enligt företagarpensionslagarna även om företagaren har fått invalidpension enligt APL eller KAPL före år 1970. När en sådan företagare senare och på basis av ett nytt pensionsfall beviljas FÖPL- eller LFÖPL-pension enligt de regler som gäller vid tidpunkten för beviljandet, görs samordningen enligt reglerna vid beviljandetidpunkten, även om APL- eller KAPL-pensionen har beviljats före 1.7.1975.

Generationsväxlingspension och avträdelsetersättning

Om en pensionstagare som får generationsväxlingspension blir arbetsoförmögen på det sätt som avses i arbetspensionslagarna, beviljar LPA eventuell inva-

Juridiska avdelningen

23.6.1993

lidpension enligt APL, KAPL, FÖPL eller KoPL och samordningen förrättas på nytt.

Pension på tidigare grunder

I 6 § 4 mom. APL stadgas om pension som beviljas på tidigare grunder. När pensionen börjar på nytt förrättas samordningen så att de ersättningar o.dyl. som pensionstagaren uppbär beaktas till de belopp som de har vid denna tidpunkt. Samordningsgrunden ändras inte.

Förfarandet är detsamma när individuell pension som lämnats vilande börjar betalas ut på nytt.

Arbetslöshetspension

När utbetalningen av arbetslöshetspension har avbrutits men ansökan om återutbetalning av pensionen har inlämnats innan ett år har förflutit från avbrottet, fortsätter utbetalningen av den tidigare pensionen. I dessa fall förrättas ny samordning, om pensionstagarens övriga pensioner eller ersättningar har ändrats. Samordningsgrunden ändras inte.

Ersättningar och pensioner från utlandet

Lagändringen som trädde i kraft 1.9.1985 gjorde det möjligt att förrätta samordning även då en förmån som motsvarar i 8 § 1 och 5 mom. APL avsedd förmån betalas i främmande stat (8 § 10 mom. APL).

Före 1.1.1993 har pensionsanstalten kunnat, om inte annat följer av en överenskommelse om social trygghet, förrätta ny samordning när den får uppgift om utländsk förmån (punkt 2.3.1). Denna praxis har inte ändrats genom lagändringen, även om inhemska förmåner kan samordnas på nytt retroaktivt från och med början (8 a § 4 mom. APL).

Beaktande av förmåner från utlandet vid samordningen behandlas i punkt 2.3.

SjPL-pension

Ändringen av SjPL-pensionen till grundpension genom lagändringen 1.4.1983 var inte en ändring av grunderna som inverkar på pensionens belopp, och den ledde därför inte till ny samordning.

7.1.3

Grundpensionen ändras

När grundpensionens belopp ändras till följd av besvär förrättas ny samordning. Ny samordning förrättas också när annan grundpension ändras till

Juridiska avdelningen

23.6.1993

följd av självrättelse eller undanröjande av beslut eller om grundpensionen ändras av annan orsak (t.ex. därför att barntillägget upphör).

7.1.4

Annan på arbets- eller tjänsteförhållande grundad pension

Ny samordning förrättas när pensionstagaren beviljas annan pension än grundpension. Sådana pensioner är pensioner som **beviljas** enligt statens och kommunernas gamla pensionssystem. Också när en sådan annan pensions belopp ändras förrättas ny samordning.

7.1.5

Primär förmån

Om en arbetstagare har beviljats ålders- eller invalidpension enligt arbestpensionslagarna och han därefter beviljas dagpenning, pension eller fortlöpande ersättning enligt lagen om olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkringslagen eller livränta enligt lagen om skada ådragen i militärtjänst, förrättas samordningen på nytt. Detta gäller både beslut om beviljande av ersättning och beslut om fortsatt utbetalning.

Enligt de nya stadganden som trädde i kraft 1.1.1993 berättigar också förändringar i den primära ersättningens belopp till ny samordning. Om den primära ersättningen **ändras** till följd av besvär, självrättelse eller undanröjande eller annan orsak (t.ex. ändring av ersättningsprocenten) förrättas ny samordning.

Beloppet ersättning enligt lagen om olycksfallsförsäkring och trafikförsäkringslagen minskar när personen i fråga når pensionsåldern. Samordningen av arbetspensionen skall i dessa fall justeras.

Om en pensionstagare som får förtida ålderspension beviljas en primär förmån eller förmånens belopp ändras när personen i fråga fyller 65 år, förrättas ny samordning enligt nivån vid tidpunkten för beviljandet.

Olycksfallsdagpenning

Om en arbetstagare har beviljats dagpenning och därefter beviljas olycksfallsdagpenning, samordnas arbetspensionen på nytt.

Ny samordning förrättas däremot inte om dagpenningen beviljats till en delinvalidpensionstagare och dagpenningen grundar sig på ett olycksfall som inträffat under delinvalidpensionstiden. Dagpenningen

Juridiska avdelningen

23.6.1993

räknas då ut på basis av den lägre förvärvsinkomsten under delinvalidpensionstiden. Lagen har alltså ändrats fr.o.m. 1.1.1993 så att olycksfallsdagpenning som beviljas till annan pensionstagare än delinvalidpensionstagare nu kan samordnas.

När indvalidpension som beviljats i form av delinvalidpension ändras till full, beaktas inte olycksfallsdagpenningen när pensionen samordnas på nytt ifall den grundar sig på ett olycksfall som inträffat under delinvalidpensionstiden. I dessa fall grundar sig dagpenningen på inkomsten från deltidsarbetet.

När olycksfallsdagpenningen ändras till olycksfallspension förrättas ny samordning.

7.1.6

Ny samordning på ansökning av pensionstagaren

Enligt de samordningsregler som gällde före 1.1.1993 gjordes ny samordning på pensionstagarens ansökan, om det hade skett en väsentlig ändring i beloppet dagpenning, annan pension, livränta eller fortlöpande ersättning som inverkat på samordningen. Som ansökan räckte det ersättningsbelut som inkommit till pensionsanstalten.

Denna bestämmelse finns inte längre i de nya samordningsreglerna eftersom pensionsanstalten på eget initiativ samordnar pensionen på nytt alltid efter en ändring.

De gamla samordningsreglerna tillämpas fortfarande i de fall då beloppet av den förmån som inverkat på samordningen har ändrats före 1.1.1993.

7.2

Fyramånadersregeln

Enligt reglerna som trädde i kraft 1.1.1993 förrättas inte ny samordning om den förmån som skall samordnas beviljas för eller ändras till en kortare tid än fyra månader räknat från förmånens början eller ändringen (8 a § 4 mom. APL).

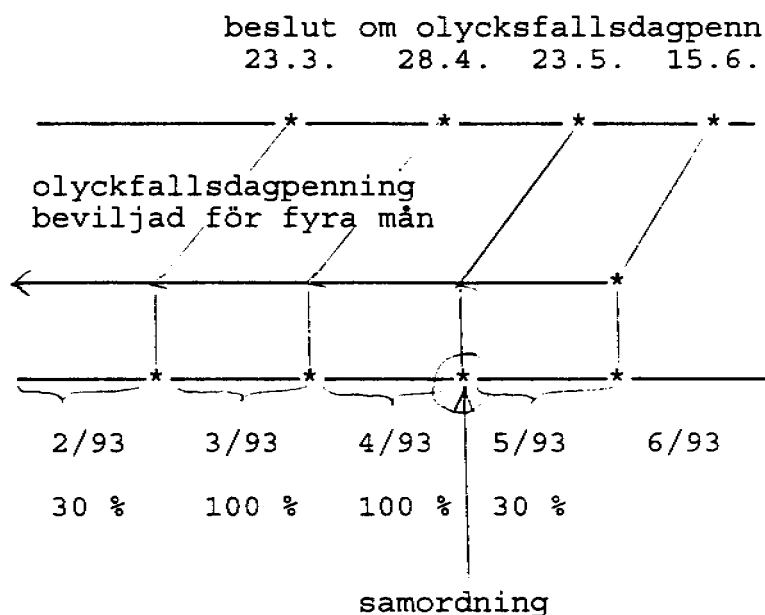
Pensionsanstalten får meddelande om att en primär förmån har beviljats eller att beloppet ändrats antingen genom Pensionsskyddscentralens förmedling eller direkt från den pensionsanstalt som betalar ersättningen. Den behöver dock inte meddela om ersättningen eller om ändringen innan ersättningen har beviljats eller ersättningens belopp har ändrats för sammanlagt minst fyra månader.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

Om en SOLITA-förmån har beviljats eller ändrats genom ett beslut för minst fyra månader, förrättas samordningen räknat från förmånens början eller ändringens början. Om förmånen har beviljats eller beloppet har ändrats genom flera beslut, t.ex. för en månad i gången, förrättas ny samordning fr.o.m. den fjärde månadens början, eftersom man då vet att ersättningen har beviljats eller ändrats för minst fyra månader. Arbetspensionen samordnas alltså inte med SOLITA-förmånen under de tre första månader som förmånen betalats ut.

Exempel 22

Olycksfallsdagpenning har genom olika beslut beviljats för februari - maj 1993. Ersättningsarnas belopp har varierat. Eftersom dagpenningen sammanlagt har beviljats för åtminstone fyra månader, samordnas arbetspensionen på nytt fr.o.m. 1.5.1993.

För att ny samordning skall kunna förrättas när förmånens belopp har ändrats, skall ändringen ske under de nya stadgandenas giltighetstid. Ny samordning kan göras om förmånens belopp har justerats 1.1.1993 eller senare.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

7.3

Tidpunkten för den nya samordningen

Ny samordning förrättas från början av månaden efter den månad då förmånen som skall samordnas har beviljats eller beloppet har ändrats. Om förmånen beviljas eller ändras den första dagen i månaden förrättas samordningen från samma tidpunkt och inte i början av följande månad.

Om förmånen först har beviljats för kortare tid än fyra månader, justeras samordningen först från början av den fjärde månaden.

Förmånen som skall samordnas beaktas till den nivå den hade den första dagen i månaden, om förmånen har varit lika stor i 30 dagar. Om ersättningen har betalats eller ändringen har varit i kraft i kortare tid än 30 dagar, förrättas inte ny samordning (se punkt 6.1.3).

Om en utländsk förmån samordnas med en finsk arbetspension, förrättas samordningen räknat från början av månaden efter den månad som pensionsanstalten fick vetskap om att den utländska förmånen hade beviljats eller ändrats. Om detta sker den första dagen i månaden, förrättas samordningen räknat från denna tidpunkt. På så sätt behövs inte pensionen justeras retroaktivt för en orimligt lång tid.

Beslut

När pensionens belopp ändras p.g.a. ny samordning, skall ett nytt beslut med anvisningar för sökande av ändring utfärdas. Särskilt om pensionens belopp minskar måste pensionstagaren redan före betalningsdagen få uppgift om ändringen av pensionens belopp.

7.3.1

Nedsättning av pensionen

Fr.o.m. 1.1.1993 kan pensionens belopp sänkas retroaktivt efter en ny samordning. De pensionsrater som har betalats ut för mycket återkrävs från olycksfalls- eller trafikförsäkringsbolaget antingen med stöd av regresstadgandet eller genom kvittering mot pensionen.

De nya stadgandena gäller förmåner som skall samordnas och som har beviljats eller justerats 1.1.1993 eller därefter.

Då ett specialstadgande saknas tillämpas den allmänna preskriptionstiden på 10 år och pensionen

Juridiska avdelningen

23.6.1993

sänks inte retroaktivt mer än tio år. Preskriptionstiden har löpt ut år 2003.

Enligt de tidigare stadgandena kunde pensionen sänkas till följd av ny samordning endast till den del som ännu inte hade utbetalats. (15 § APF, 18 § KAPF, 16 § LFÖPF och 15 § FÖPF).

7.3.2

Höjning av pensionen

Om pensionen höjs, förrättas ny samordning från och med den tidpunkt då förmånens belopp ändras. Enligt de nya stadgandena kan retroaktiv ny samordning förrättas tidigast 1.1.1993. Också i fråga om de fall när pensionen höjs tillämpas preskriptionstiden på 10 år och ny samordning förrättas retroaktivt för högst tio år. Detta blir aktuellt år 2003.

Enligt tidigare regler förrättades samordning på ansökan rektroaktivt för ett år. Om ändringen är betydande, betraktas ersättningsbeslut som anlänt till pensionsanstalten som ansökan. Detta förfarande tillämpas fortsättningsvis när den förmån som skall samordnas har förändrats före 1.1.1993.

7.4

Skyddsstadgande

Fr.o.m 1.1.1993 finns inte mer något s.k. skyddsstadgande i 8 a § APL. Pensionstagarens totala ersättning kan alltså numera också minska till följd av ny samordning.

De nya samordningsreglerna tillämpas dock först när den förmån som skall samordnas, t.ex. olycksfallsdagpenning, beviljas eller beloppet ändras under lagens giltighetstid. Om rätten till den förmån som skall samordnas har uppkommit före 1.1.1993, skall skyddsstadgandet beaktas.

Eftersom skyddsstadgandet tillämpades sällan i praktiken, saknar upphävandet av stadgandet betydelse.

7.5

Undanröjande av beslut

När en pensionstagare beviljas ny pension eller ersättning eller deras belopp ändras av vilken orsak som helst, kan arbetspensionen alltid samordnas på nytt. Numera behöver man alltså inte ansöka om återbrytande hos Försäkringsdomstolen (21 a § 1 mom. APL, återbrytande). Om ersättningen har samordnats felaktigt på så sätt att den varit för liten, kan den rättas endast genom ansökan om återbrytande.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

Om förmånen som skall samordnas på nytt har beviljats eller förmånens belopp har ändrats före 1.1.1993, förutsätter ny samordning som medför att pensionen minskar fortsättningsvis återbrytande av beslutet.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

8

GRUNDERNA FÖR SAMORDNING AV FAMILJEPENSION

8.1

Allmänt

Vid samordningen av familjepension följs i stort sett samma principer som för övriga pensionsslag. De väsentligaste skillnaderna hänför sig till bestämm-
andet av samordningsgränsen.

Ändringen av familjepensionsstadgadena 1.7.1990

Familjepensionsreformen trädde i kraft 1.7.1990. Stadgandena i den nya lagen, dvs. de nu gällande stadgandena, tillämpas på fall där förmånslåtaren har avlidit 1.7.1990 eller senare. Om förmånslåtaren har avlidit före 1.7.1990, beviljas och samordnas familjepensionen enligt de gamla stadgandena. Dock samordnas också familjepension som beviljats enligt de gamla stadgandena först när ett barn fyller 18 år och inte längre vid 16 år (punkt 12.1.2). Samordningsreglerna i den nu gällande lagen är i princip likadana som tidigare.

Arbetspensionsförsäkringens familjepension bestäms på basis av förmånslåtarens pension. Familjepensionen indelas i den efterlevande makens och barnens delar (efterlevandepension och barnpension). Beräkningen av efterlevandepensionen och barnpensionen har differentierats så att båda räknas ut som bråktal av förmånslåtarens pension. Det sammanlagda beloppet barnpensioner avgörs alltså endast av antalet barn, och påverkas inte av om den efterlevande maken, en tidigare make eller bägge två är förmånstagare förutom barnen. Antalet barn påverkar efterlevandepensionens storlek ifall det finns fler än ett barn.

Summan av efterlevandepensionen och barnpensionerna kan inte överskrida förmånslåtarens sammanlagda pension.

Efterlevandepensionernas och barnpensionernas sammanlagda belopp räknat från förmånslåtarens pension före samordningen är fr.o.m 1.7.1990:

Antalet barn	0	1	2	3	4-
Efterlevandepens.	6/12	6/12	5/12	3/12	2/12
Barnpensioner	-	4/12	7/12	9/12	10/12
Sammanlagt	6/12	10/12	12/12	12/12	12/12

Juridiska avdelningen

23.6.1993

Samordningreglerna för familjepensioner finns i 8 § 5 mom. APL. Vid samordningen beaktas samtliga till förmånstagarna efter samma förmånslåtare beviljade primära förmåner enligt 8 § 1 mom. APL, samt familjepensioner som motsvarar de grundpensioner som nämns i 8 § 4 mom. APL. Vid samordningen beaktas alltså inte förmånstagarens egna arbetspensioner, folkpension eller ersättningar, och inte heller familjepension som beviljats förmånstagarens efter någon annan förmånslåtare.

Familjepension samordnas i sin helhet och inte skilt för varje förmånstagare. En förmånstagares familjepension kan därför verka minskande på en annan förmånstagares pension, trots att förmånstagarna kan höra till skilda familjer.

Enligt nuvarande familjepensionsstadganden kan också förmånslåtarens tidigare make under vissa förutsättningar vara förmånstagare. Också den tidigare makens primära förmåner och grundpensioner efter förmånslåtaren beaktas vid samordningen av familjepensionen.

Efter samordningen delas familjepensionen i barnens och den efterlevande makens andelar i proportion till de icke samordnade pensionerna.

Ändringen av reglerna för ny samordning 1.1.1993

Stadgande om ny samordning av familjepension har ändrats från 1.1.1993 (se punkt 12).

8.2

Förmåner som skall samordnas

Förmånerna som skall samordnas, dvs. samma förmåner i fråga om familjepension som i fråga om övriga pensionsslag, är följande:

8.2.1

Primära familjepensioner

Primära familjepensioner beaktas före grundfamiljepensioner vid samordningen. Familjepension enligt arbetspensionslagarna betalas endast tills vidare till den del som den primära familjepensionen inte når 60 procent eller motsvarande målsatta nivå. De primära familjepensionerna beaktas vid samordningen till hela sitt belopp.

Primära familjepensioner är:

1 SOLITA-familjepensionerna, dvs.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

familjepension som grundar sig på stadgandena i lagen om olycksfallsförsäkring. Om olycksfallet inträffat före 1.1.1982 är pensionen försörjningspension i stället för familjepension. (se punkt 8.2.1.1),

familjepension som grundar sig på stadgandena i trafikförsäkringslagen (punkt 8.2.1.2) och

försörjningspension enligt lagen om skada ådragen i militärtjänst (samordnas inte om den grundar sig på skada som förmånslåtarens ådragit sig under 1939-1945 års krig) (punkt 8.2.1.3)

2 familjepensioner som är jämförbara med grundpension (punkt 8.2.1.4)

3 utländska familjepensioner (punkt 8.2.1.5).

8.2.1.1

Förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring

Olycksfallsförsäkringsstadgandena före 1.1.1982

På grundval av olycksfall som inträffat före 1.1.1982 har den efterlevande maken och barn under 17 år rätt till försörjningspension. Ett barn som studerar kan få försörjningspension tills han fyller 19 år. Ett arbetsoförmöget barn vars arbetsoförmögenhet inträtt före 17 års ålder kan få försörjningspension så länge arbetsoförmågan varar. **Försörjningspension samordnas med arbetspensionsförsäkringens familjepension.**

Olycksfallsförsäkringsstadgandena 1.1.1982 - 31.12.1992

Rätt till familjepension med stöd av lagen om olycksfallsförsäkring (OlyFL) hade i allmänhet den efterlevande maken och förmånslåtarens barn under 18 år. Förmånslåtarens föräldrar, adoptiv- och far- eller morföräldrar, barn över 18 år samt syskon under 18 år kunde få familjepension, förutsatt att de för sitt uppehälle i betydande grad varit beroende av förmånslåtarens. En änking kunde få pension när hustrun till följd av mannens arbetsoförmåga varit familjens huvudsakliga försörjare. Rätt till familjepension hade också ett arbetsoförmöget barn vars arbetsförmåga inträtt före 21 års ålder och ett studerande barn som inte fyllt 21 år.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

Från barnpension enligt OlyFL avdras den familjepension (FamPL) som folkpensionsanstalten betalar till barnet. Vid samordningen av arbetspensionerna beaktas barnpensionen enligt OlyFL minskad med FamPL-pensionen.

Stadgandena i OlyFL efter 1.1.1993

En familjepensionsreform genomfördes inom olycksfallsförsäkringen 1.1.1993. Reformen motsvarar till sina mål och principer arbetspensionssystemets familjepensionsreform. En redogörelse för reformens innehåll finns i cirkulär A 29/92.

Efterlevande make/sambo

Fr.o.m. 1.1.1993 är förmånstagare vid familjepension den efterlevande maken eller sambon, dock inte båda två samtidigt. Både änka och änklings samt sambo har rätt till pension.

Enligt OlyFL avses med sambo en person med vilken arbetstagaren utan att vara gift fortgående levde i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden. Dessutom förutsätts att de har eller hade haft ett gemensamt barn eller att de har ett avtal om inbördes underhåll som fastställts av en myndighet. Om makarnas ansökan om upplösning av äktenskapet var anhängig vid förmånslåtarens död och han levde i samboförhållande på det sätt som avses i OlyFL är sambon förmånstagare i stället för den efterlevande maken.

Den tidigare maken är inte förmånstagare.

Barn

Utöver egna barn och adoptivbarn kan också den efterlevande makens och sambons barn som inte är förmånslåtarens barn få familjepension. Förutsättningar är att förmånslåtaren svarade för barnets underhåll och maken eller sambon har rätt till efterlevandepension.

Barnpensionen upphör när barnet fyller 18 år. Ett barn som studerar har rätt till barnpension till högst 25 år, likaså ett arbetsoförmöget barn, om arbetsoförmågan har inträtt före förmånslåtarens död.

Syskon eller adoptivföräldrar och mor- eller farföräldrar har inte längre rätt till familjepension enligt OlyFL.

Nytt äktenskap

Efterlevandepensionen upphör om den efterlevande maken eller sambon ingår ett nytt äktenskap eller

Juridiska avdelningen

23.6.1993

inleder ett sådant samboförhållande som avses i OlyFL. Detta gäller även efterlevande makar och sambon som fyllt 50 år. Eftersom med ett samboförhållande som avbryter pensionen avses ett likadant samboförhållande som berättigar till pension, skall de sammanboende i praktiken ha ett gemensamt barn.

Ett engångsbelopp som motsvarar tre års efterlevandepension utbetalas. I form av ett engångsbelopp betalas den del som överstiger beloppet efterlevandepension enligt arbetspensionslagarna som utbetalas under tre år från det att det nya äktenskapet eller samboförhållandet börjar.

Pensionens belopp Familjepensionens maximibelopp är 70 % av arbetstagarens årsarbetsinkomst. Barnpensionen är särskild från efterlevandepensionen. Efterlevandepensionen är desto mindre ju fler barn som är förmånstagare. Barn som saknar bägge föräldrarna har rätt till tillägg för barn som saknar bägge föräldrarna.

Efterlevande- och barnpensionen räknas i procent av årsarbetsinkomsten. Pensionerna är i allmänhet 10 procentenheter högre än förmånstagarnas icke samordnade familjepensioner från arbetspensionsförsäkringen.

Inkomstjämkning Också olycksfallsförsäkringens familjepension inkomstjämkas på ett sätt som motsvarar arbetspensionsförsäkringens pensionsjämkning. Ojämkad begynnelsepension utbetalas under 12 månader. Barn som har rätt till barnpension skjuter upp inkomstjämkningen. Också en pensionerad efterlevande make eller sambo får begynnelsepension.

Vid inkomstjämkningen beaktas den efterlevande makens eller sambons inkomster eller pensioner sådana de var vid tidpunkten för förmånslåtarens död.

Om den efterlevande maken eller sambon redan var pensionerad vid tidpunkten för förmånslåtarens död, beaktas de pensioner som nämns i 8 § 4 mom. APL (både egenpensioner och familjepensioner) samt SO-LITA-pensioner och ersättningar som han har rätt till på grund av något annat pensionsfall än det som efterlevandepensionen som skall inkomstjämkas grundar sig på. Delinvalidpension beaktas till fullt belopp. Också pensioner som betalas från andra länder kan beaktas vid inkomstjämkningen. En pensionerad efterlevande make eller sambos övriga inkomster beaktas inte i andra fall än de i lagen uppräknade undantagsfallen.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

Om den efterlevande maken eller sambon inte är pensionerad, fastställs den arbetsinkomst som han hade vid förmånslåtarens död på samma sätt som arbetstagarens årsarbetsinkomst fastställs enligt OlyFL.

Arbets- och pensionsinkomsterna beaktas vid inkomstjämkningen sådana de var vid tidpunkten för förmånslåtarens död, även om inkomstjämkningen för rättas t.ex. när barnpensionen har upphört. För rättad inkomstjämkning justeras inte, och det finns inte möjlighet till avvikande inkomstjämkning.

FamPL-avdrag

FAMPL-barnpensionens grundbelopp dras av från olycksfallsförsäkringens barnpension. **Vid samordningen av arbetspensionen beaktas barnpensionen minskad med FamPL-avdraget och med eventuella tillägg för barn som saknar bäge föräldrarna.**

Samordnings-
situationer

Om antalet personer som har rätt till familjepension enligt OlyFL ändras medför det justering av beloppet och fördelningen. Pensionens belopp justeras även när ett barn har förlorat bäge föräldrarna.

Samordning mellan arbetspension och familjepension enligt OlyFL måste numera förrättas minst två gånger oftare än tidigare. **Samordning förrättas när APL-efterlevandepensionen börjar, då den samordnas med den inte inkomstjämkade begynnelsepensionen enligt OlyFL. Samordning förrättas på nytt när OlyFL-efterlevandepensionen inkomstjämkas den trettonde månaden efter förmånslåtarens död eller senare, när barnpensionen till det sista barnet som har rätt till barnpension upphör.**

OlyFL-efterlevandepension minskar inte när den efterlevande maken fyller 65 år. Den minskar inte heller när förmånstagaren skulle ha fyllt 65 år (jfr. TFL punkt 8.2.1.2).

Engångsbeloppet som betalas till den efterlevande maken eller sambon på grundval av nytt äktenskap eller samboförhållande samordnas inte med arbetspensionsförsäkringens familjepension.

När OlyFL-efterlevandepensionen upphör p.g.a. att en 50 år fylld efterlevande make ingår nytt äktenskap, samordnas arbetspensionsförsäkringens familjepension på nytt. När OlyFL-efterlevandepensionens verkan slopas vid samordningen, kan arbetspensionsförsäkringens familjepension börja betalas ut eller pensionens belopp öka.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

8.2.1.2

Familjepension enligt trafikförsäkringslagen

Med stöd av TFL kan familjepension betalas ut efter förmånslåtarens död.

Berättigade till ersättning är i första hand den avlidnes efterlevande make (änka eller änklings) och barn. Ersättning kan också betalas till andra personer, t.ex. tidigare make, som förmånslåtaren har varit skyldig att försörja enligt ett avtal eller domstolsbeslut. I samtliga fall förutsätts att den som är berättigad till ersättning har minskad utkomst till följd av dödsfallet.

Familjepensionens storlek är beroende av förmånslåtarens inkomster och familjens storlek. Den efterlevande makens inkomster kan minska familjepensionen. När antalets förmånstagare förändras räknas pensionen ut på nytt. Pension räknas ut på nytt också när förmånslåtarens skulle ha fyllt 65 år eller uppnått den yrkesbetingade pensionsåldern. Också ändrade förhållanden, t.ex. den efterlevande makens senare inkomster, beaktas i pensionsbeloppet.

Utbetalningen av familjepension till barn upphör när barnet fyller 18 år. Ett barn som studerar kan få familjepension till 21 års ålder (20 år om skadan inträffat före 1.1.1981)

TFL-ersättningen upphör när den efterlevande maken gifter sig. Regeln är inte helt ovillkorlig. Till efterlevande make som ingår nytt äktenskap betalas inget engångsbelopp.

FAMPL-pensionens belopp dras av från TFL-familjepensionen. Vid samordningen av arbetspensionen och TFL-ersättningen beaktas TFL-familjepensionen minskad med FamPL-pensionen.

Också när en efterlevande make som fyllt 50 år ingår nytt äktenskap skall arbetspensionsförsäkringens familjepension samordnas på nytt.

Eftersom TFL-familjepensionen räknas ut på nytt när förmånslåtarens skulle ha fyllt 65 år, samordnas arbetspensionsförsäkringens familjepension på nytt vid denna tidpunkt. Arbetspensionsanstalten förrättar samordningen på eget initiativ efter att ha mottagit justeringsbeslutet.

Den efterlevande makens TFL-familjepension minskar när den efterlevande maken fyller 65 år eller den yrkesbetingade pensionsåldern. Detta medför ny

Juridiska avdelningen

23.6.1993

samordning på arbetspensionssidan. Arbetspensionsanstalten förrättar samordningen på eget initiativ efter att ha mottagit justeringsbeslutet.

Om de ovannämnda ändringarna kan utläsas i det tidigare ersättningsbeslutet, skall pensionsanstalten bereda sig för ändringen.

Ersättning för förhöjda hemvårdskostnader

Med stöd av TFL kan förhöjda hemvårdskostnader utbetalas när den make som vårdat barnen hemma dör i en trafikolycka. Denna **ersättning samordnas inte.** (Pensionsnämnden 1984/72)

8.2.1.3

Försörjningspension enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst

Med stöd av lagen om skada ådragen i militärtjänst betalas försörjningspension bl.a. till änka och barn. Barnpensionen upphör när barnet fyller 17 år. På ansökan betalas pension till barn över 17 år p. g.a. skolgång eller studier högst till dess att barnet fyller 24 år. Ett arbetsoförmöget barn får försörjningspension så länge det är arbetsoförmöget.

Efterlevande make som uppbär försörjningspension och vars utkomst har försvårats kan på ansökan beviljas tilläggsförsörjningspension för en viss tid åt gången. Föräldrar och barn som saknar bägge föräldrarna kan beviljas tilläggsförsörjningspension i avsikt att trygga en skälig utkomst.

Försörjningspensionen upphör när den efterlevande maken ingår nytt äktenskap och ett engångsbelopp motsvarande tre års försörjningspension betalas ut.

Försörjningspension enligt lagen om skada ådragen i militärtjänst **samordnas inte** om försörjningspensionen grundar sig på skada som förmånslåtare ådragit sig under 1939-1945 års krig.

Tilläggsförsörjningspension **bekatas inte vid samordningen.** Den motsvarar kompletteringsröntan som betals till den skadade.

När en efterlevande make gifter om sig **samordnas arbetspensionen på nytt därför att försörjningspensionen upphör.** Engångsbetalningen beaktas inte vid samordningen. Engångsbetalningen minskar inte heller arbetspensionsförsäkringens efterlevandepension.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

Försörjningspension som betalas till barn samordnas med arbetspension.

8.2.1.4

Med grundpension jämförbara familjepensioner

Övriga med grundpension jämförbara familjepensioner som grundar sig på arbets- eller tjänsteförhållande är i huvudsak familjepensioner enligt statens och kommunernas samt kyrkans gamla pensionssystem som var i kraft före lagen om statens familjepensioner (StFamPL), KTAPL och lagen om familjepensioner inom den evangelisk-lutherska kyrkan (KyFamPL). Pensionerna enligt kommunernas gamla pensionssystem betalas i allmänhet av kommunens drätsel- eller ekonomikontor.

Med grundpensionerna jämförbara familjepensioner beaktas vid samordningen på samma sätt som primära förmåner. Om samordningsgränsen nås med de primära familjepensionerna, innebär det att det inte utbetalas några grundfamiljepensioner.

Vid samordningen beaktas inte för viss tid beviljad förhöjning som ingår i pensionen (8 § 5 mom. APL). En sådan förhöjning ingår i statens gamla familjepensioner, som under det första året betalas förhöjda med 50 procent.

8.2.1.5

Familjepensioner från utlandet

Vid samordningen av familjepension kan även förmån som betalas från ett annat land beaktas helt eller delvis. Härvid iakttas samma principer som vid egenpension (se punkt 2.3. om utländska pensioner)

8.2.2

Grundfamiljepensioner

De grundpensioner som skall beaktas vid samordningen av familjepensionen finns uppräknade i punkt 2.1. De motsvarande familjepensionerna (grundfamiljepensioner) beaktas vid samordningen av familjepensionen i enlighet med minimivillkoren för APL-pensionsskydd.

Stadgandena om familjepension finns i allmänhet i samma lag, förordning eller pensionsstadga som stadgandena om grundpension. Undantag är lagen om statens familjepensioner (StFamPL) som ansluter sig till StPL och lagen om familjepensioner inom den evangelisk-lutherska kyrkan som ansluter sig till KyPL.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

8.2.3

Proportionell samordning

Ifall flera grundfamiljepensioner (punkt 8.2.2) eller dessutom primära familjepensioner (punkt 8.2.1) skall betalas ut, dras det belopp som överstiger samordningsgränsen av från varje grundpension i proportion [till de sammanlagda grundpensionerna] (8 § 5 mom. APL). (närmare om proportionell samordning se punkt 5.3.).

Juridiska avdelningen

23.6.1993

9
FÖRSTA SAMORDNINGEN AV FAMILJEPENSIONEN

9.1
Allmänt

Samordningen av familjepensionen förrättas när pensionens beviljas för första gången, dvs. tidpunkten för samordningen är den tidpunkt då familjepensionen börjar utbetalas. Enligt 4 b § APL börjar rätten till familjepension från början av månaden efter förmånslåtarens död, med undantag av barn som fötts efter förmånslåtarens död som är berättigade till familjepension från början av månaden efter födseln.

9.2
SOLITA-pensionerna och treårsregeln

Om förmånslåtarens hade pensioner eller ersättningar enligt lagen om skada ådragen i militärtjänst, trafikförsäkringslagen eller lagen om olycksfallsförsäkring under en längre tid än tre år innan han pensionerad, eller om förmånslåtarens inte var pensioneras före dödsdagen (familjepensionens pensionsfall), **samordnas inte familjepensioner enligt dessa lagar eller motsvarande ersättningar med arbetspensionsförsäkringens familjepension (8 § 6 mom. APL, se punkt 2.2.7).**

9.3
Förmånslåtarens förtidsminskning och uppskovsförhöjning

Om förmånslåtarens uppbar förtida ålderspension

Efter en pensionstagare som har uppburit förtida ålderspension beräknas familjepensionen på basis av den förtida pensionen, från vilken eventuellt barn-tillägg och verkan av samordningen har räknats bort. Detta gäller familjepensioner både enligt nuvarande och tidigare familjepensionsstadganden. **Samordningen förrättas alltså på familjepension som har beräknats enligt förmånslåtarens förtidsminskade pension.**

Om förmånslåtarens uppbar uppskjuten ålderspension

Efter en pensionstagare som har uppburit uppskjuten ålderspension beräknas familjepensionen på basis av den uppskjutna pensionen. Barntillägg och samordningens verkan räknas dock bort från pensionen. Detta beräkningssätt används om förmånslåtarens har avlidit 1.1.1986 eller senare. **Familjepensionens samordnas först efter att uppskovsförhöjningen har räknats ut.** Detta gäller även när förmånslåtarens ännu inte var pensionerad, men skulle ha haft rätt

Juridiska avdelningen

23.6.1993

till uppskjuten ålderspension vid tidpunkten för dödsfallet.

Om förmånslåtaren har avlidit före 1.1.1986, beräknades familjepensionen på basis av förmånslåtarens pension från vilken barntillägget och uppskovsförhöjningen samt samordningens verkan räknades bort. Således ingår uppskovsförhöjning inte heller i den familjepension som samordnas.

9.4

Samordningsgrund

Samordningsgrunden för familjepension bestäms enligt samma stadganden i 8 § 2 och 3 mom. APL som samordningsgrunden för de övriga pensionslagen. Om familjepensionen beviljas efter en pensionstagare, är familjepensionens samordningsgrund densamma som för förmånslåtarens pension (se punkt 3).

Juridiska avdelningen

23.6.1993

10

FAMILJEPENSIONENS SAMORDNINGSGRÄNS

10.1

Nuvarande samordningsgräns

Samma förmånstagare

Samordningsgränsen för familjepension definieras i 8 § 5 mom. APL. Samordningsgränsen beror på antalet förmånstagare och på vilka som är förmånstagare.

Samordningsgränsen före avdraget enligt den allmänna familjepensionslagen (FaMPL) är 60 % av samordningsgrunden i de fall där den på grundval av antalet förmånstagare uträknade icke samordnade familjepensionen är lika stor som förmånslåtarens icke samordnade pension (dvs. 12/12 av förmånslåtarens pension).

I övriga fall är samordningsgränsen före FaMPL-avdraget:

$\frac{\text{familjepension}}{\text{förmånslåtarens pension}} \times 0,6 \times \text{samordningsgrunden}$

När samordningsgränsen räknas ut beaktas alla grundpensioner enligt 8 § APL som familjepensionen grundar sig på. Om förmånstagarna enligt olika familjepensionslagar är desamma, fås samma resultat även om familjepensionen och förmånslåtaren från endast det system vars familjepension skall samordnas beaktas när samordningsgränsen räknas ut.

Olika personer som förmånstagare

Under familjepensionsreformens övergångsperiod (1.7.1990-30.6.2005) har villkoren som gäller den efterlevande makens ålder och äktenskapets längd förmildrats genom ett ikraftträdelsestadgande. För detta redogörs närmare i cirkulär A 11/90.

Enligt StPL hade änklingar rätt till efterlevandepension redan före 1.7.1990, varför villkoren som gäller åldern (40) och äktenskapets längd (tre år) i övergångsstadgandena gäller hos staten även änklingar. Enligt SjöPL var den nedre åldersgränsen för efterlevandepension tidigare 35 år. Under övergångsperioden kan därför rätten till efterlevandepension gälla yngre änkor enligt SjöPL än enligt APL. Ikraftträdelsestadgandena i KPS motsvarar stadgandena i APL.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

Dessa förmildrade stadganden gäller fram till 30.6.2005, då den nedre åldersgränsen för efterlevandepension blir 50 år för alla efterlevande makar.

När samordningsgränsen för av APL-, KAPL-, KoPL-, FÖPL- och LFÖPL-pension räknas ut och vid samordning beaktas som minskande av FamPL- eller SjPL-pensionerna endast de förmånstagares familjepensioner som är förmånstagare också enligt APL, KAPL, KoPL, FÖPL eller LFÖPL.

Vid samordning av SjPL-familjepension beaktas som minskande både vid uträkning av samordningsgränsen och vid samordningen de förmånstagares familjepension som är förmånstagare enligt SjPL.

10.2

Tidigare stadgande (pensionsfall före 1.7.1990)

När förmånstagarna var minst tre till antalet, var familjepensionen lika stor som den enligt minimivillkoren i APL beräknade ålderspensionen eller den fulla invalidpension som förmånslåtaren uppbar vid sin död eller som han hade beviljats om han vid sin död hade haft rätt till full invalidpension. Samordningsgränsen för familjepension var då densamma som den hade varit för förmånslåtarens egenpension, dvs. 60 % av samordningsgrunden.

När förmånstagarna var två till antalet, utgjorde familjepensionen 3/4 av förmånslåtarens pension. Samordningsgränsen för familjepension var 45 % av samordningsgrunden (3/4 av 60 %).

När det fanns en förmånstagare, var familjepensionen hälften av förmånslåtarens pension och samordningsgränsen hälften av 60 %, dvs. 30 % av samordningsgrunden för förmånslåtarens pension.

Denna samordningsgräns tillämpas också i fortsättningen när dessa pensioner samordnas på nytt.

10.3

FamPL-avdraget

10.3.1

Nuvarande stadganden

FamPL-avdraget görs alltid när förmånstagaren är ett barn under 18 år. FamPL-avdraget är lika stort som barnpensionens grundbelopp. Om det finns flera barn som är förmånstagare dras lika många grundbelopp av som det finns barn.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

När förmånstagare utöver ett barn är en efterlevande make, minskas också FamPL-efterlevandepensionens basdel. Om den efterlevande maken är ensam förmånstagare görs inte FamPL-avdraget.

Om förmånslåtarens tidigare make är förmånstagare i stället för den efterlevande maken, görs inget FamPL-avdrag, eftersom den tidigare maken inte kan få FamPL-avdrag.

Vid samordningen används antingen under hela kalenderåret de FamPL-belopp, som gällt den 1 november kalenderåret före tidpunkten för samordningen. Pensionsskyddscentralen meddelar årligen dessa belopp till pensionsanstalterna (se bilaga 2). FamPL-avdraget förutsätter inte att förmånstagarens rätt till FamPL utreds.

Maximiavdrag

Avdraget enligt FamPL kan vara högst 30 % av samordningsgrunden. Avdraget kan vara så stort om den familjepension som räknats ut på basis av antalet förmånstagare är lika stor som förmånslåtarens pension. Om familjepensionens som räknats ut på basis av antalet förmånstagare blir mindre än förmånstagarens egen pension, blir avdraget mindre.

Maximiavdragen enligt FamPL är följande:

förmånstagare	maximiavdrag från samordningsgrunden
1 barn	10 %
2 barn	17,5 %
3 barn	22,5 %
4 eller fler barn	25 %
efterlev. make och 1 barn	25 %
efterlev. och 2 eller fler barn	30 %

Tidigare make beaktas inte när maximiavdraget räknas ut.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

10.3.2

Tidigare stadganden (dödsfall före 1.7.1990)

Enligt reglerna för dödsfall som inträffat före 1.7.1990 gjordes FamPL-avdrag från familjepensionen endast om förmånstagare var ett barn under 16 år. Om också en änka var förmånstagare, beaktades FamPL-avdraget också för hennes del. Om änkan däremot var ensam förmånstagare eller alla barn som var förmånstagare hade fyllt 16 år, gjordes inget FamPL-avdrag.

För en änka som var förmånstagare var FamPL-avdraget lika med basdelen i änkepensionen enligt familjepensionslagen och för varje barn under 16 år lika med pensionen för fader- eller moderlöst barn.

Maximiavdrag

När familjepensionen efter en förmånslätare som avlidit före 1.7.1990 räknades ut fick högst 30 % av samordningsgrunden beaktas som FamPL-avdrag, när förmånstagarna var minst tre till antalet. Om det fanns två förmånstagare, fick FamPL-avdraget utgöra högst 22,5 % av samordningsgrunden och om det fanns en förmånstagare högst 15 % av samordningsgrunden.

Samordningen av familjepensionen förrättas på det totala familjepensionsbelopp som gemensamt beviljas samtliga förmånstagare. Därför kunde FamPL-avdraget tidigare påverka också en sådan förmånstagares andel som t.ex. på grund av sin ålder (16-17 år) inte fick allmän familjepension. Å andra sidan kunde ett över 16 år gammalt barn också få FamPL-pension t.ex. på grundval av skolgång, men vid samordningen beaktades den endast fram till att barnet fyllde 16 år.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

11

TILLÄGGET TILL BARN SOM SAKNAR BÅDA FÖRÄLDRARNA VID SAMORDNING

Barn som saknar båda föräldrarna kan få ett tillägg till barnpensionen.

Tillägget till barn som saknar båda föräldrarna är före samordningen av familjepensionen högst 2/12 av förmånslåtarens icke samordnade pension och det läggs till barnpensionernas sammanlagda belopp. Tillägget kan läggas till barnets pensioner endast när det ryms i familjepensionen, dvs. att förmånslåtarens pension inte överskrids. I praktiken är detta möjligt när förmånstagare är endast barn eller den efterlevande maken och ett barn eller när förmånstagare i stället för efterlevande make är en tidigare make.

I vissa situationer kan tilläggets beräknade belopp överskrida 2/12 av den icke samordnade familjepensionen. Tillägget måste dock begränsas till högst 2/12 av den icke samordnade familjepensionen (7 a § 4 mom. APL).

Om tillägg till barn som saknar båda föräldrarna fogas till familjepensionen, samordnas familjepensionen på så sätt att tillägget ingår i det sammanlagda beloppet av alla förmånstagares pensioner.

Det samordnade tilläggets belopp räknas ut genom att från den samordnade familjepensionen dras en sådan samordnad familjepension av i vilken tillägget inte ingår. Det samordnade tillägget delas jämnt mellan de barn som saknar båda föräldrarna.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

12

NY SAMORDNING AV FAMILJEPENSION

12.1

Nya samordningssituationer

- I 8 a § 2 mom. APL stadgas om ny samordning av familjepension.

Stadgandena om ny samordning ändrades 1.1.1993. **Liksom förmånslåtarens egen pension kan familjepensionen samordnas på nytt alltid när pensionen ändras av någon annan orsak än indexförhöjning. Samordningen kan alltså alltid justeras när familjepensionen justeras.**

Familjepensionen samordnas på nytt:

- när familjepensionens belopp ändras av annan orsak än på grund av indexjustering (t.ex. när det föds ett nytt barn eller det visar sig att förmånslåtaren har ett utromäktenskapligt barn; när barn som fötts före lagen om faderskap trädde i kraft fyller 18 år före 1.10.1994)
- när förmånstagren beviljas familjepension som baserar sig på förmån enligt lagen om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkringslagen eller lagen om skada, ådragen i militärtjänst eller på annan primär förmån, eller när den primära pensionens belopp ändras av annan orsak än indexjustering
- när förmånstagaren beviljas familjepension som grundar sig på annan grundpension, eller när grundpensionens belopp ändras av annan orsak än indexjustering
- när ett barn som är förmånstagare fyller 18 år
- när en efterlevande make, tidigare make eller ett barn upphör att vara förmånstagare
- ny samordning **kan förrättas** när förmånstagaren beviljas en familjepension motsvarande förmån i en främmande stat som skall beaktas vid samordningen.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

I allmänhet är familjepensionen enligt OlyFL så stor att familjepension enligt arbetspensionslagarna inte betalas ut. Fr.o.m. 1.1.1993 finns ett stadgande om inkomstjämkning av efterlevandepension i OlyFL:s familjepensionsstadganden. **Inkomstjämkningen kan leda till att OlyFL-efterlevandepensionen minskar så att familjepension enligt arbetspensionslagarna inte utbetalas. I detta skede samordnas arbetspensionen på nytt.**

Före 1993 kunde beviljad familjepension samordnades på nytt endast i vissa situationer, som fanns uppräknade i 8 a § APL.

Skyddsstadagande Skyddsstadgandet i 8 a § 2 mom. APL gällde också familjepension. Från och med 1.1.1993 finns inget skyddsstadgande. Ny samordning förrättas även om förmånstagarens pension minskar till följd av samordningen. För detta redogörs i punkt 7.3.

12.1.1

Förmånstagaren beviljas ny familjepension

Om familjepensionstagaren beviljas ny grundfamiljepension eller primär familjepension efter samma förmånslåtare, förrättas ny samordning. Förfarandet är detsamma som för övriga pensionsslag (se punkt 7.1).

Också variationer i familjepensionens belopp orsakar ny samordning. Den efterlevande makens förvärvsinkomster inverkar t.ex. på beloppet familjepension som beviljats enligt trafikförsäkringslagen. När pensionen beviljas kan förvärvsinkomsterna vara så stora att pensionen betalas endast delvis eller inte alls. När förvärvsinkomsterna senare förändras kan familjepensionen enligt trafikförsäkringslagen ändras och familjepensionen samordnas på nytt. Före 1.1.1993 förutsatte detta en ansökan från pensionsstagaren.

12.1.2

Förmånstaren fyller 18 år

När ett barn som är förmånstagare fyller 18 år, justeras de övriga förmånstagarnas familjepension och en ny samordning förrättas.

Familjepension som har beviljats efter en förmånslåtare som avlidit 1.7.1990 eller senare samordnas alltså inte på nytt när barnet fyller 16 år, eftersom FamPL-barnpension betals till 18 år.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

Detta gäller även om pensionsfallet har inträffat före 1.7.1990 och barnet har fyllt 16 år 1.7.1990 eller senare. Tidigare förrättades ny samordning när barnet fyllde 16 år, men under förutsättning att pensionen blev större.

När ny samordning förrättas uppdateras även övriga pensioner och ersättningar som påverkar samordningen, t.ex. primära familjepensioner. Pensionen stiger inte alltid när FamPL-pensionen upphör, därför att t.ex. familjepension enligt trafikförsäkringslagen stiger i motsvarande grad med det belopp som den tidigare minskats med p.g.a. den allmänna familjepensionen.

12.1.3

Annan förmånstagares familjepension upphör

När en annan förmånstagare än ett barn som fyllt 18 år upphör att vara förmånstagare, justeras pensionens belopp. Ändringen leder också till ny samordning.

Enligt de nuvarande familjepensionsstadgandena förrättas ny samordning när

- den efterlevande maken eller tidigare maken avlider
- när den efterlevande maken eller tidigare maken ingår ett nytt äktenskap före fyllda 50 år
- när ett barn under 18 år avlider
- när ett barn under 18 år adopteras av någon annan än förmånslåtarens efterlevande make eller dennes make.

Eftersom skyddsstadgandet i 8 a § APL upphävdes fr.o.m. 1.1.1993, kan familjepensionen också bli mindre till följd av den nya samordningen.

12.1.4

En efterlevande make som fyllt 50 ingår nytt äktenskap

Efter familjepensionsreformen upphör inte efterlevandepensionen när en efterlevande make som fyllt 50 år ingår nytt äktenskap.

Familjepensioner enligt lagen om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkringslagen och lagen om skada ådragen, i militärtjänst upphör när den

Juridiska avdelningen

23.6.1993

efterlevande maken ingår nytt äktenskap. Enligt OlyFL gäller detta förutom äktenskap även samboförhållanden (se punkt 8.2.1.1). Familjepension enligt trafikförsäkringslagen kan undantagsvis fortsätta också när den efterlevande maken ingår nytt äktenskap. Så är fallet när den efterlevande maken trots äktenskapet behöver underhåll.

När de ovan nämnda ersättningarna upphör samordnas efterlevandepensionen från arbetspensionsförsäkringen fr.o.m. början av månaden efter att ersättningen upphört.

Enligt OlyFL betalas en engångssumma som motsvarar tre års pension till en efterlevande make som ingår nytt äktenskap. Den beaktas inte när arbetspensionen samordnas. En sådan engångssumma betalas inte enligt trafikförsäkringslagen.

12.1.5

Ett förmånstagarbarn förlorar den andra föräldern

Barnpensionens belopp justeras och familjepensionen samordnas på nytt, när ett barn som är förmånstagare förlorar sin andra förälder (fi täysorpo).

Barnpensionen justeras inte om familjepensionen redan före tillägget till barn som saknar båda föräldrarna är lika stor som förmånslåtarens pension. Justeringen förrättas om förmånstagare är endast barn eller den efterlevande maken och ett barn eller en tidigare make i stället för den efterlevande maken, varvid tillägget ryms i pensionen.

12.1.6

Rätt till efterlevandepension om äktenskapet upplöses

Antalet förmånstagare till familjepension ändras också när den efterlevande maken efter att det nya äktenskapet upplösts återfår sin indragna efterlevandepension. Ändringen leder till ny samordning.

Tidigare make kan inte få tillbaka efterlevandepension som upphört p.g.a. äktenskap.

12.2

Besvär, självrättelse och återbrytande

När grundfamiljepension ändras genom besvär, återbrytande eller självrättelse, samordnas familjepensionen på nytt.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

Ny samordning förrättas också när beloppet familjepension som kan jämföras med grundpension eller beloppet primär familjepension ändras av sagda orsak.

Stadgandet gäller situationer då förmånens belopp har justerats 1.1.1993 eller därefter.

Enligt stadgandena som var i kraft före 1.1.1993 fick inte ny samordning förrättas fastän grundfamiljepensionen ändrades till följd av besvär. Detsamma gällde också primära familjepensioner.

12.3

Tidpunkten för ny samordning

Tidpunkten för den nya samordningen av familjepensionen bestäms enligt samma principer som nämns i punkterna 7.2 och 7.3 för de andra pensionslagen.

Om förmånen som skall samordnas har beviljats eller beloppet har ändrats genom beslut för minst fyra månader, förrättas samordningen fr.o.m. början av månaden efter månaden då förmånen beviljades eller beloppet ändrades. Men om förmånen börjar eller ändras på månadens 1:a dag, förrättas samordningen från denna tidpunkt och från början av följande månad.

Om förmånen först har beviljats för en tid kortare än fyra månader, justeras samordningen först från och med den fjärde månadens början.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

13

TIDIGARE SAMORDNINGSSTADGANDEN

13.1

Pensionsfall före 1.7.1975

Innan samordningsstadgandena ändrades 1.7.1975 beaktades folkpensionen jämte understödsdel alltid till samma belopp oberoende av om vederbörande uppbar folkpension och understödsdel eller inte. Om barn-tillägg ingick i pensionen, beaktades folkpensionen dock högst till grunddelen (nuvarande basdelen).

På pensioner som grundar sig på pensionsfall som inträffat före 1.7.1975 tillämpas de tidigare stadgandena alltjämt vid ny samordning.

Ny samordning

När lagändringen tillämpas anses pensionsfallet i enlighet med ikraftträdelsestadgandena ha inträffat när arbetstagaren har uppnått pensionsåldern för ålderspension, när han blivit arbetsoförmögen, när en Arbetskraftsmyndighets första intyg om arbetlöshet utfärdats eller när förmånsläutaren till familjepension har avlidit. Nytt pensionsfall anses dock inte ha inträffat när arbetslöshetspension ombildas till invalidpension, pension övergår i ålderspension eller när rätt till familjepension uppkommer. Stadgandena om tidpunkten för pensionsfallet i ikraftträdelsestadgandena avgör om de gamla eller de nya stadgandena skall tillämpas när pensionen betäms.

Samordningsgräns

Enligt de gamla stadgandena var samordningsgränsen 60 % av den pensionsgrundande lönen minskad "med ett belopp, vilket är lika stort som det sammanräknade beloppet av folkpensionens grunddel och den fulla understödsdelen till ensamstående barnlös person i tredje kommungruppen, dock högst med 30 % av samordningsgrunden". Eftersom det varken finns någon grund- eller understödsdel eller tredje kommungrupp längre, erhålls beloppet så att den nuvarande basdelen utökas med den understödsdel som senast, dvs. 1.11.1982, varit i kraft i andra kommungruppen årligen höjd med FPL-index enligt den 1 november ifrågasvarande år (1 145 mk/mån 1.11.1992). Pensionsskyddscentralen meddelar till pensionsanstalterna genom cirkulär vilka belopp för folkpensionens basdel och understödsdel som skall beaktas vid samordningen.

Om det ingår barntillägg i pensionen, beaktas folkpensionen till ett mindre belopp. Samordningsgränsen erhålls på så sätt att man tar 60 % av samordningsgrunden och minskar det så erhållna beloppet med folkpensionens basdel, men dock med högst 6 % av samordningsgrunden.

Juridiska avdelningen

23.6.1993

För delpension där pensionsfallet har inträffat före 1.7.1975 utgör samordningsgränsen 30 % av samordningsgrunden. Om det ingår barntillägg i pensionen, utgör samordningsgränsen 33 % av samordningsgrunden. Eftersom folkpensionen inte beviljas i form av delpension, dras folkpensionen inte av från samordningsgränsen.

13.2

Pensionsfall före 1.1.1980

I samband med reformen av folkpensionslagstiftningen trädde 1.1.1980 några ändringar av arbetspensionslagarna i kraft som gjorde det möjligt att räkna ut ålderspensionen på förhand. P.g.a. detta beräkningsförfarande samordnas ålderspensionen alltid enligt indexnivån den dag då pensionsåldern uppnås. Detta gäller också sådana fall där pensionen börjar utbetalas senare än när pensionsåldern uppnås.

Om pensionsfallet har inträffat före 1.1.1980, då ändringarna trädde i kraft, tillämpas de stadganden som var i kraft före ändringen på samordningen. Folkpensionen basdel beaktas dock i enlighet med 8 § 7 mom. APL till det belopp som den haft den 1 november föregående kalenderår.

Ålderspensioner som grundar sig på pensionsfall som inträffat före 1.1.1980 samordnas alltså enligt den indexnivå som gäller vid samordningstidpunkten. Det betyder att också uppskovsförhöjning kan ingå i ålderspensionen som skall samordnas. Efter lagändringen som trädde i kraft 1.1.1980 förrättas samordningen däremot alltid innan uppskovsförhöjningen räknas in i pensionen.

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 23.6.1993

14

SAMORDNING AV REGISTRERADE TILLÄGGSPENSIONER

Samordningsstadgandena i 8 och 8 a §§ APL gäller pensioner som beviljats enligt grundskyddet i APL. Samordningen av registrerad tilläggspension avviker något från samordningen av grundskyddet.

14.1

Beräkning av tilläggspension

Tilläggsförmånen och den premie som uppbärs för den skall motsvara varandra. T.ex. det fribrev som bildas när ett arbetsförhållande upphört bestäms enligt premien. Tilläggspensionen beräknas årligen för bestämmande av premien. De pensionsförmåner som är kända när arbetsförhållandet börjar och som den försäkrade har rätt till skall beaktas när tilläggspensionen räknas ut redan under pågående arbetsförhållande. Försäkringsavtalets innehåll är avgörande när tilläggspensionens storlek bestäms.

Samordning vid tidpunkten för pensionsfallet kan endast komma i fråga när det gäller sådana pensioner eller ersättningar som det inte är möjligt att få vetskap om på förhand. Registrerade tilläggspensioner samordnas således endast med pensioner och ersättningar som utges enligt lagen om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkringslagen och lagen om skada, ådragen i miltärtjänst (SOLITA).

Tilläggspensionen fastställs med stöd av kartorna över de tilläggsförmåner som är registrerbara enligt 11 § APL. De senaste, 30.9.1992 fastställda ändringarna av kartan trädde i kraft 1.1.1993. Om dessa ändringar har utfärdats ett cirkulär A 36/92. Ändringarna gäller närmast fastställande av storleken på full invalidpension, begränsningsprocenten och den pensionsgrundande lön som utgör grund för begränsningen. Ändringarna finns redan med i de följande punkterna.

14.1.1

Grundpension vid bestämmande av tilläggspension

I kartan över tilläggs-skydd stadgas om hur grundpension enligt APL som grundar sig på samma arbetsförhållande räknas ut när tilläggspensionen beräknas.

En APL-grundpension som ansluter sig till samma arbetsförhållande räknas ut med beaktande av samordning enligt 8 § APL med folkpension och APL-, KAPL-,

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 23.6.1993

SjPL- och KoPL-pensioner, och med de LFÖPL- och FÖPL-pensioner som arbetsgivaren har meddelat att skall beaktas när tilläggspensionen begränsas. Vid samordningen kan också sådana pensioner som nämns i 8 § 4 mom. 3-9 punkten APL och som arbetsgivaren har anmält att skall beaktas när tilläggspensionen begränsas.

Arbetstagarens eventuella tjänstgöring efter pensionsåldern beaktas inte när grundpensionen räknas ut. Grundpensioner och tilläggspensioner skall beaktas omvandlade så att de motsvarar tilläggspensionens ordningens pensionsålder. När storleken på tilläggspensionen räknas ut jämföras höjning av grundpensionen enligt 5 a §, 7 § 6 mom. och 7 b § med övriga arbetsförhållandens fribrev. Barntillägget beaktas inte när tilläggspensionen räknas ut.

14.1.2

Full tilläggspension

Den fulla tilläggspensionen räknas ut så att den fulla målsatta pension som tilläggspensionen och den APL-grundpension som grundar sig på samma arbetsförhållande bildar tillsammans, motsvarar den procent av den pensionsgrundande lönen som fastställs i villkoren för pensionsskyddet. Om arbetstagarens till pension berättigande anställningstid är kortare än den tid som enligt villkoren för pensionsskyddet berättigar till full pension, utgör den målsatta pensionen den andel av den fulla pensionen som motsvaras av antalet hela, till pension berättigande anställningsmånader.

När full tilläggspension räknas ut kan fr.o.m. 1.1.1993 som grundpension beaktas även andra på samma arbets- eller tjänsteförhållande baserade i 8 § 4 mom. APL nämnda grundpensioner under förutsättning att motsvarande arbets- eller tjänsteförhållandetider räknas till tid som berättigar till tilläggspension. I följande formler antas dessa andra grundpensioner ingå i ifrågakvarande arbetsförhållandes grundpension och motsvarande arbets- eller tjänsteförhållandetider antas ingå i arbetsförhållandetiden och tiden som berättigar till tilläggspension.

(a) Full tilläggspension = $\min(t/T;1) \times P \times S - E$, där

t = arbetsförhållandet A:s längd
T = tid som berättigar till full tilläggspension
P = målsatt pension, procent (högst 66 %)
S = den tilläggspensionsgrundande lönen

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 23.6.1993

E = grundpension som ansluter sig till arbetsförhållande A.

14.1.3

Begränsning av tilläggspension

Med begränsning av tilläggspension avses att de pensionsförmåner som pensionsanstalten vet att den försäkrade har rätt till beaktas redan under pågående arbetsförhållande när tilläggspensionen bestäms.

Tilläggspensionens belopp begränsas så att den tillsammans med ålderspension enligt APL, KAPL, KoPL och SjöPL och folkpension samt sådana arbets- och tjänsteförhållanden och FÖPL- och LFÖPL-företagarperioder, som arbetsgivaren anmäler att skall beaktas, utgör högst 60 % - 66 % av den pensionsgrundande lön som begränsningen grundar sig på. Den pensionsgrundande lön som begränsningen grundar sig på är antingen den högsta pensionsgrundande lönen enligt APL eller den pensionsgrundande lönen i det arbetsförhållande som tilläggspensionen ansluter sig till. Vid begränsningen kan folkpensionen beaktas till basdelen eller lämnas obeaktad.

Ålderspensioner som grundar sig på FÖPL- och LFÖPL-företagarperioder kan enligt överenskommelse beaktas vid begränsningen antingen per försäkrade enligt arbetsgivarens anmäla eller per pensionsgrupp utan att det anmäls skilt för varje försäkrade.

Begränsningen av tilläggspensionen sker alltså enligt följande formel:

(b)
$$\text{Tilläggspension} = p \times S - E - E(\text{TLTM}) - E(\text{YM}) - K,$$
 där

p = begränsningsprocenttalet 60/66 %
S = lönen som begränsningen grundar sig på
E = APL-grundskyddet för arbetsförhållande A
E(TLTM) = APL-, KAPL-, KoPL-, SjöPL-fribrev
E(YM) = de fribrev som grundar sig på arbets- och tjänsteförhållande samt FÖPL- och LFÖPL-fribrev som arbetsgivaren anmäler att skall beaktas
K = folkpensionens basdel eller folkpensionen lämnas obeaktad

14.1.4

Hur grundpensionens barntillägg inverkar på tilläggspensionen

(c) Om barntillägg enligt 7 c § APL ingår i APL-grundpensionen, avviker beräkningssättet för begränsning

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 23.6.1993

gen av pensionen något från ovan angivna regel (b). I detta fall dras det belopp av från tilläggspensionen med vilket tilläggspensionen tillsammans med den med barntillägg förhöjda grundpensionen och med sådanan andra med barntillägg förhöjda pensioner som beaktas vid begränsningen av tilläggspensionen, överskrider den i villkoren för pensionskyddet fastställda begränsningsprocenten (60 % - 66 %) av den lön som begränsningen grundar sig på. Folkpensionen skall inte beaktas i detta fall.

14.1.5

Samordning av tilläggspensionen

Om en pensionstagare som får ålders-, invalid- eller arbetslöshetspension dessutom får en primär förmån (se punkt 2.2), samordnas dessa förmåner och hans ålders-, invalid- och arbetslöshetspension som grundar sig på arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarverksamhet på så sätt att stadgandena i 8 och 8 a §§ APL följs i tillämpliga delar. Vid beräkningen av samordningsgränsen används samma procenttal (60 % - 66 %) som använts vid begränsningen av pensionen. Vid samordning av delinvalidpension används i detta fall hälften av detta procenttal. Om folkpensionen inte beaktas vid begränsningen görs inte det i 8 § 2 mom. APL nämnda avdraget när samordningsgränsen räknas ut.

Samordning av tilläggspension förrättas enligt följande formel:

(d)

Tilläggspensionens maximibelopp

$p \times S - E(y) - E(TLMy) - E(YMy) - K - SOLITA$, där

p = begränsningsprocenttalet (60 % - 66 %)
 S = lönen som begränsningen grundar sig på
 $E(y)$ = grundpensionen samordnad även med SOLITA-förmånerna
 $E(TLMy)$ = samordnade APL-, KAPL-, KoPL-, SjöPL-fribrev
 $E(YMy)$ = de samordnade fribrev som grundar sig på arbets- eller tjänsteförhållande samt FÖPL- och LFÖPL-fribrev som har anmälts att skall beaktas
 K = folkpensionens basdel eller folkpensionen lämnas obeaktad
 $SOLITA$ = SOLITA-förmåner

Summan av tilläggspensionens maximibelopp, SOLITA-förmånerna och med SOLITA-förmånerna samordnad grundpension, APL-KAPL-KoPL-SjöPL-fribrev och eventuella andra fribrev som skall beaktas, skall vara

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 23.6.1993

lika stor som summan av tilläggspensionen och den utan SOLITA-pensioner samordnade grundpensionen, APL-KAPL-KoPL-SjPL-fribrev och andra eventuella fribrev som skall beaktas.

Om barntillägg ingår i grundpensionen används de enligt punkt c samordnade med barntillägg förhöjda pensionerna.

Om tilläggspensionen består enbart av fribrev används 60 % som begränsningsprocent och folkpensionens beaktas enligt APL.

Om tilläggspensionen minskas genom samordningen, skall de tilläggspensioner som baserar sig på de olika arbetsförhållandena minskas i samma proportion.

Tilläggspensionen räknas ut enligt alla punkter ovan : a, b/c och d. När alla räkneoperationer har utförts är den minsta enligt (a), (b), (c) och (d) uträknade tilläggspensionen tilläggspensionens belopp.

14.2 Ny samordning av tilläggspension

Regelerna för när ny samordning av tilläggspensionerna kan förrättas finns i 8 a § APL.

14.3 Tilläggspension till APL-familjepension

Tilläggspension till familjepension bestäms inte på basis av förmånslåtarens pension, utan den fastställs självständigt. Beloppet tilläggspension till familjepension beräknas och samordnas i tillämpliga delar på samma sätt som ovan. Tilläggsfamiljepensionen bestäms som skillnaden mellan den totala familjepensionen och den icke samordnade grundpensionen. **Tilläggsfamiljepension pensionsjämkas inte och tilläggsfamiljepension innehåller inte tillägg för barn som saknar båda föräldrarna.**

En tidigare make kan inte få tilläggsfamiljepension. Om förmånstagarna till grundfamiljepensionen är ett barn eller flera barn och en tidigare make, men inte den efterlevande maken, skall grundfamiljepensionerna räknas ut som om förmånstagare endast var barnet eller barnen.

Om tilläggsfamiljepensionsskyddet ordnats endast för barnen, beaktas grundfamiljepensionerna och tilläggsfamiljepensionerna när tilläggsfamiljepensionen räknas ut till det belopp som de skulle ha

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 23.6.1993

haft om endast barnen var förmånstagare. Om tilläggsfamiljepensionsskyddet ordnats både för barnen och den efterlevande maken lämnas sådana tilläggsfamiljepensioner helt obeaktade som grundar sig på pensionsanordningar där tilläggsfamiljepensionsskyddet endast ordnats för barnen.

När tilläggsfamiljepensionen räknas ut jämställs förhöjning av grundfamiljepension enligt 5 a § och 7 b § APL med fribrev från andra arbetsförhållanden. Däremot beaktas inte tillägg för barn som saknar båda föräldrarna som möjligen ingår i grundfamiljepensionerna.

Indragen tilläggsfamiljepension börjar inte utbetalas till den efterlevande maken på nytt även om den indragna grundpensionen börjar betalas ut på nytt.

14.4

Tilläggspension enligt FÖPL och LFÖPL

Beträffande tilläggspensioner som ansluter sig till företagarpensioner fastställs den målsatta pensionen i mark i försäkringsavtalet. Fribrevets storlek bestäms av den intjänade pension som samlats medan försäkringen var i kraft.

Tilläggspensioner som grundar sig på företagarpensionslagarna skiljer sig från APL-tilläggspensionerna genom att tilläggspensionen inte minskas till följd av att barntillägg ingår i grundpensionen.

Tilläggspension enligt FÖPL och LFÖPL samordnas med SOLITA-pensionerna i tillämpliga delar enligt stadgandena i 8 och 8 a §§ APL.

FÖRMÅNER SOM INTE BEAKTAS VID SAMORDNINGEN

Dagpenning enligt sjukförsäkringslagen

Arbetslöshetsdagpenning
Avgångsbidrag

Folkpension (beaktas kalkylmässigt)

Invalidpenning, handikappbidrag

Ersättning enligt patientskadlagen

Statens extra pensioner, t.ex. konstnärspension som beviljats av
undervisningsministeriet
Pension för medlemmar av statsrådet
Pension för medlemmar av riksdagen

Kommunernas extra pensioner
Pension enligt lagen om pension för kommunala förtroendevalda

Generationsväxlingspensionens kompletterings- och tilläggsdel
Avträdelsepension
Avträdelseersättningens avträdelsetillägg

Grupplivförsäkring för arbetstagare
Ekonomiskt stöd som beviljats av Statskontoret
Ekonomiskt stöd som beviljats av Kommunernas pensionsförsäkring
Grupplivförsäkring för lantbruksföretagare

Ersättning som betalas ut på basis av frivillig försäkring
(se punkt 2.2.1)

Engångsbetalning

Juridiska avdelningen

23.6.1993

BELOPPEN AV FOLKPENSION OCH FAMILJEPENSION VID SAMORDNING

År	Folkpension vid samordningen mk/mån		Allmän familjepension vid samordningen mk/mån	
1962	den faktiska folkpensionen			
1963	"			
1964	104,-			
1965	118,-			barn s.
1966	136,-			saknar
1967	146,-		-	båda för-
1968	158,-	-	efterl.make	äldrarna
1969	173,-	1.10.	70,-	34,-
1970	179,-	1.11.	72,-	35,-
1971	182,-	1.5.	74,-	36,-
	1.7		77,-	36,-
	1.9			
1972	1.5		79,-	39,-
	1.9		82,-	40,-
1973	1.3		85,-	42,-
	1.7		89,-	44,-
	1.9		92,-	45,-
	1.12		95,-	47,-
1974	1.4		101,-	49,-
	1.6		104,-	51,-
	1.9		108,-	53,-
	1.11		112,-	55,-
1975	1.3		117,-	57,-
	1.5.		120,-	59,-

Juridiska avdelningen

23.6.1993

Tidpunkt	Folkpensionens basdel + stöddel	Folkpensio- nens basdel	Allmän familje- pension i sam- ordningen	
			mk/mån	
			e. make	föräldra- löst barn
	1)	2)		
1.7.1975	274,-	112,-	112,-	55,-
1.1.1976	323,-	132,-	132,-	65,-
1.1.1977	374,-	153,-	153,-	75,-
1.1.1978	402,-	164,-	164,-	80,-
1.1.1979	428,-	175,-	175,-	86,-
1.1.1980	460,-	188,-	188,-	92,-
1.1.1981	579,-	215,-	215,-	116,-
1.1.1982	643,-	239,-	239,-	129,-
1.1.1983	691,-	257,-	257,-	138,-
1.1.1984	742,-	276,-	276,-	162,-
1.1.1985	784,-	292,-	292,-	171,-
1.1.1986	825,-	307,-	307,-	181,-
1.1.1987	866,-	322,-	322,-	189,-
1.1.1988	898,-	334,-	334,-	196,-
1.1.1989	931,-	346,-	346,-	203,-
1.1.1990	981,-	365,-	365,-	214,-
1.1.1991	1 050,-	390,-	390,-	229,-
1.1.1992	1 109,-	412,-	412,-	242,-
1.1.1993	1 145,-	425,-	425,-	250,-

1) Detta belopp används vid pensionsfall före 1.7.1975

2) Högst detta belopp vid pensionsfall efter 1.7.1975

Juridiska avdelningen

23.6.1993

ÄNDRINGAR SOM INVERKAT PÅ SAMORDNINGEN AV ARBETSPENSIONERNA

- 1.7.1975 Nivåförhöjning av arbetspensionerna
- 1.1.1980 Ändringarna i arbetspensionslagarna som gjordes till följd av reformen av sjukförsäkringsdagpenningens primära ställning
- 1.1.1980 Ersättning för krigsskada till följd av krigen 1939-1945 samordnas inte med arbetspension
- 1.1.1982 OlyFL-reformen: dagpenning och pension
- 1.1.1986 Beräkningen av familjepension efter förmånslätare som har fått uppskjuten ålderspension
- 1.1.1987 Ändringen av 10 §:n 4 mom. StPL: ett tak för grundpensionen
- 1.7.1990 Arbetspensionslagstiftningens familjepensionsreform
- 1.1.1991 Lagen om olycksfall i militärtjänst trädde i kraft
Villkoren för frivillig olycksfallsförsäkring för företagare ändrade
- 1.10.1991 Rehabiliteringsreformen
Stadgandet om rehabiliteringsförmåner enligt OlyFL och TFL i form av invalidvård upphävdes
- 1.1.1993 Arbetspensionslagarnas regler för ny samordning ändrades
Arbetspensionsanstalterna gavs regressrätt till SOLITA-ersättning
Lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (AveL) trädde i kraft (avträdelseersättningens grundbelopp samordnas)
OlyFL-familjepensionsreformen
Ändringen av kartan över tilläggsförmåner enligt 11 § APL

Juridiska avdelningen

23.6.1993

TIDPUNKTEN FÖR SAMORDNINGEN OCH TILL VILKEN NIVÅ FOLKPENSION OCH ANDRA FÖRMÅNER SKALL BEAKTAS

FÖRSTA SAMORDNINGEN

Pensionsslag	Samordnings- tidpunkt	Folkpension	Övriga förmåner
invalid- pension	dagen när pensionen börjar	nivån den 1 november kalenderåret innan pensionen börjar	den nivå de har dagen pensionen börjar
individuell förtidspension	"	"	"
arbetslöshets- pension	"	"	"
ålderspension - vid pensions- åldern	dagen när pen- sionsåldern uppnås	nivån den 1 november kalenderåret innan pensions- åldern uppnås	den nivå de har dagen pensionsåldern uppnås
- vid sänkt pensions- ålder	"	"	"
förtida ålderspension	dagen när pensionen börjar	nivån den 1 november kalenderåret innan pensionen börjar	den nivå de har dagen pensionen börjar
uppskjuten ålderspension	dagen när pensions- åldern uppnås	nivån den 1 november kalenderåret innan pensions- åldern uppnås	ändras med index till 65 års- dagens nivå
familjepension	dagen när pensionen börjar	nivån den 1 november kalenderåret innan pensionen börjar	den nivå de har dagen pensionen börjar

Juridiska avdelningen

23.6.1993

NY SAMORDNING

Pensionsslag	Samordnings- tidpunkt	Övriga förmåner
inhemska pensioner	fr.o.m. början av månaden efter månaden när förmånen som skall samordnas har beviljats eller ändrats för minst 30 dagar	nivån den 1 dagen i månaden, om förmånen fortsatt i samma storlek åtminstone 30 dagar
- beviljad/ ändrad genom ett beslut för åtminstone 4 månader	om förmånen börjar eller ändras den 1 dagen i månaden förrättas ny samordning genast från månadens början	
- beviljad/ ändrad genom flera beslut till minst 4 månader i kortare perioder än 4 månader	fr.o.m. början av den fjärde månaden efter beviljandet eller ändringen	
utländska pensioner	fr.o.m. början av månaden efter månaden när pensionsanstalten fick uppgiften om att den utländska pensionen beviljats eller ändrats för minst 4 månader	"
	om uppgiften kommer den 1 dagen i månaden, förrättas samordningen fr.o.m detta datum	

REGRESSI-ILMOITUS

Käsittelijä

Päivämäärä

Eläkkeensaajan nimi		Henkilötunnus	
Eläke myönnetty		Eläkeasia vireillä	
alkaen		alkaen	

Yllä mainitun henkilön korvausasia on vireillä yhtiössänne.

Myönnämme työeläkkeen yhteensovittamatta sitä ensisijaisen etuuden kanssa. Puuttuvan yhteensovituksen vuoksi mahdollisesti liikaa maksetun eläkkeen perimme TEL 8 g §:n nojalla suoraan yhtiöltänne.

Pyydämme, ettei korvausta makseta eläkkeensaajalle ennen kuin mahdollinen oikeutemme siihen on selvitetty.

Pyydämme ilmoittamaan korvausasian ratkaisusta tai lähettämään meille päätös jäljennöksen.

Tiedustelut

Ystävällisin terveisin

REGRESSI-ILMOITUS

Käsittelijä

Päivämäärä

...

Edunjättäjän nimi	Henkilötunnus
Eläke myönnetty alkaen	Eläkeasia vireillä alkaen

Yhtiössänne on vireillä korvausasia yllä mainitun henkilön jälkeen.

Myönnämme työeläkkeen yhteensovittamatta sitä ensisijaisen etuuden kanssa. Puuttuvan yhteensovituksen vuoksi mahdollisesti liikaa maksetun eläkkeen perimme TEL 8 g §:n nojalla suoraan yhtiöltänne.

Pyydämme, ettei korvausta makseta edunsaajalle ennen kuin mahdollinen oikeutemme siihen on selvitetty.

Pyydämme ilmoittamaan korvausasian ratkaisusta tai lähettämään meille päätösjäljennöksen.

Tiedustelut

Ystävällisin terveisin

PERIMISILMOITUS

Käsittelijä

Päivämäärä

Korvausasian numero

Eläkkeensaajan nimi

Henkilötunnus

Lähetämme jäljennöksen yllä mainitun henkilön eläkepäätöksestä.
Pyydämme, että maksatte hänelle myönnetystä etuudesta meille
TEL 8 g §:n nojalla seuraavat määrät:

Ajalta

Määrä

Tilinumeroimme

Tiedustelut

Ystävällisin terveisin

LIITTEENÄ

Jäljennös eläkepäätöksestä

PERIMISILMOITUS

Käsittelija

Päivämäärä

Korvausasian numero

Edunjättäjän nimi

Henkilötunnus

Lähetämme päätösjäljennöksen yllä mainitun henkilön jälkeen myönnetystä perhe-eläkkeestä. Pyydämme, että maksatte edunjättäjän jälkeen myönnetystä etuudesta meille TEL 8 g §:n nojalla edunsaajakohtaisesti seuraavat määrät:

Edunsaaja

Ajalta

Määrä

Tilinumeroimme

Tiedustelut

Ystävällisin terveisin

LIITTEENÄ

Jäljennös eläkepäätöksestä

NYCKEL TILL BIFOGADE LISTOR ÖVER MEDELLÖNERNA 1992 OCH 1993, 1992 OCH 1991 SAMT 1990 OCH 1991

Arbetsbeteckning nr	Medellön mk/år år år
------------------------	------------------------------------

LANTBRUKSBRANSCHEN

11	Arbetsledning
13	Skogsarbete, som idkare av gårdsbruk låter utföra
14	Byggnadsarbete, som idkare av gårdsbruk och trädgårdsodling låter utföra
15	Lantbruksarbete
16	Jordförbättringsarbete
17	Torvindustriarbete
19	Arbete på sågar underlydande lantbruksbranschen
22	Avbytararbete inom lantbruket
23	Arbete i lager för jordbruksprodukter och i spannmålstorkkanläggningar
24	Arbete i betsocker-, grönmjöls- och potatismjölsfabriker
26	Lantbruks- och skogsarbete, som idkare av gårdsbruk låter utföra med traktor
27	Trädgårds- och plantskolearbete
28	Parkarbete
29	Övrigt arbete

SKOGSBRANSCHEN

31	Ackordsavlönat skogsarbete
32	Tidsavlönat skogsarbete
33	Lastnings- och transportarbete
34	Lagringsarbete
35	Sågarbete
36	Ackordsavlönat flottningsarbete
37	Tidsavlönat flottningsarbete
38	Skogsarbete, som annan än idkare av gårdbruk låter utföra med traktor
42	Arbete på fartyg
43	Arbete, som utförts av företagare med lantbrukstraktor
44	Arbete, som utförts av företagare med skogstraktor
45	Övrigt arbete

BYGGNADSBRANSCHEN

51	Arbetsledning
53	Krävande fackarbete
55	Fackarbete
57	Transportarbete
59	Krävande diversearbete
61	Diversearbete

HAMNBRANSCHEN

71	Stuveriarbete
73	Speditionsarbete
74	Underhållsarbete på fartyg
75	Övrigt arbete

TYÖNIMIKKEIDEN KESKIPALKAT 1992 JA 1993

Työnimike	Keskipalkka	
	1993 mk/v	1992 mk/v
MAATALOUSALA:		
11 Työnjohto	120 500	112 000
13 Maatalouden harjoittajain teettämä metsätyö	79 000	74 000
14 Maatila- ja puutarhatalouden harjoittajain teettämä rakennustyö	86 000	85 000
15 Maataloustyö	73 500	72 000
16 Maanparannustyö	90 500	88 500
17 Turveteollisuustyö	97 500	92 000
19 Työ maatalousalan piiriin kuuluvilla sahoilla	83 000	80 000
22 Maatalouden lomittajatyö	61 500	59 500
23 Työ maataloustuotevarastoissa ja viljan-kuivaamoissa	88 500	83 500
24 Työ juurikassokeri-, viherjauho- ja perunajauhotehtaissa	118 500	110 500
26 Maatilatalouden harjoittajain traktorilla teettämä maatalous- ja metsätyö	79 500	68 000
27 Puutarha- ja taimistotyö	72 000	72 000
28 Puistotyö	76 500	76 500
29 Muut työt	73 500	72 000
METSÄALA:		
31 Urakkapalkkainen metsätyö	88 500	85 000
32 Aikapalkkainen metsätyö	79 000	74 000
33 Kuormaus- ja kuljetustyö	113 500	107 000
34 Varastointityö	108 000	102 000
35 Sahatyö	103 500	100 000
36 Urakkapalkkainen uittotyö	101 000	92 000
37 Aikapalkkainen uittotyö	95 000	92 000
38 Muiden kuin maatalouden harjoittajain traktorilla teettämä metsätyö	88 500	68 000
42 Laivatyö	148 000	140 500
45 Muut työt	93 000	87 500
RAKENNUSALA:		
51 Johtamistyöt	135 000	142 500
53 Vaativat ammattityöt	143 500	153 000
55 Ammattityöt	120 500	128 500
57 Kuljetustyöt	109 000	115 000
59 Vaativat sekatyöt	100 500	104 000
61 Sekatyöt	86 000	88 500
SATAMA-ALA:		
71 Ahtaustyö	134 000	128 500
73 Huolintatyö	134 000	126 000
74 Laivahuoltotyö	80 400	77 000
75 Muut työt	128 000	126 000

TYÖNIMIKKEIDEN KESKIPALKAT 1991 JA 1992

Työnimike	Keskipalkka	
	1992 mk/v	1991 mk/v
MAATALOUSALA:		
11 Työnjohto	112 000	98 000
13 Maatalouden harjoittajain teettämä metsätyö	74 000	70 500
14 Maatila- ja puutarhatalouden harjoittajain teettämä rakennustyö	85 000	77 500
15 Maataloustyö	72 000	65 000
16 Maanparannustyö	88 500	85 500
17 Turveteollisuustyö	92 000	85 500
19 Työ maatalousalan piiriin kuuluvilla sahoilla	80 000	77 000
22 Maatalouden lomittajatyö	59 500	57 000
23 Työ maataloustuotevarastoissa ja viljan-kuivaamoissa	83 500	80 500
24 Työ juurikassokeri-, viherjauho- ja perunajauhotehtaissa	110 500	103 000
26 Maatilatalouden harjoittajain traktorilla teettämä maatalous- ja metsätyö	68 000	64 500
27 Puutarha- ja taimistotyö	72 000	68 500
28 Puistotyö	76 500	65 500
29 Muut työt	72 000	65 000
METSÄALA:		
31 Urakkapalkkainen metsätyö	85 000	80 500
32 Aikapalkkainen metsätyö	74 000	67 500
33 Kuormaus- ja kuljetustyö	107 000	102 000
34 Varastointityö	102 000	94 000
35 Sahatyö	100 000	96 500
36 Urakkapalkkainen uittotyö	92 000	83 500
37 Aikapalkkainen uittotyö	92 000	83 500
38 Muiden kuin maatalouden harjoittajain traktorilla teettämä metsätyö	68 000	64 500
42 Laivatyö	140 500	137 500
43 Maataloustraktoria käyttäen yrittäjänä suoritettu työ	68 000	64 500
44 Metsätraktoria käyttäen yrittäjänä suoritettu työ	109 500	103 500
45 Muut työt	87 500	85 500
RAKENNUSALA:		
51 Johtamistyöt	142 500	138 000
53 Vaativat ammattityöt	153 000	148 500
55 Ammattityöt	128 500	123 500
57 Kuljetustyöt	115 000	111 500
59 Vaativat sekatyöt	104 000	101 000
61 Sekatyöt	88 500	86 000
SATAMA-ALA:		
71 Ahtaustyö	128 500	118 500
73 Huolintatyö	126 000	114 000
74 Laivahuoltotyö	77 000	77 000
75 Muut työt	126 000	118 500

TYÖNIMIKKEIDEN KESKIPALKAT 1990 JA 1991

Työnimike	Keskipalkka	
	1991 mk/v	1990 mk/v
MAATALOUSALA:		
11 Työnjohto	98 000	87 000
13 Maatalouden harjoittajain teettämä metsätyö	70 500	64 500
14 Maatila- ja puutarhatalouden harjoittajain teettämä rakennustyö	77 500	73 000
15 Maataloustyö	65 000	60 000
16 Maanparannustyö	85 500	77 500
17 Turveteollisuustyö	85 500	77 500
19 Työ maatalousalan piiriin kuuluvilla sahoilla	77 000	69 500
22 Maatalouden lomittajatyö	57 000	52 500
23 Työ maataloustuotevarastoissa ja viljan-kuivaamoissa	80 500	72 500
24 Työ juurikassokeri-, viherjauho- ja perunajauhotehtaissa	103 000	94 500
26 Maatilatalouden harjoittajain traktorilla teettämä maatalous- ja metsätyö	64 500	58 000
27 Puutarha- ja taimistotyö	68 500	61 500
28 Puistotyö	65 500	59 500
29 Muut työt	65 000	60 000
METSÄALA:		
31 Urakkapalkkainen metsätyö	80 500	72 500
32 Aikapalkkainen metsätyö	67 500	64 000
33 Kuormaus- ja kuljetustyö	102 000	95 000
34 Varastointityö	94 000	87 000
35 Sahatyö	96 500	87 000
36 Urakkapalkkainen uittotyö	83 500	72 500
37 Aikapalkkainen uittotyö	83 500	72 500
38 Muiden kuin maatalouden harjoittajain traktorilla teettämä metsätyö	64 500	58 000
42 Laivatyö	137 500	127 000
43 Maataloustraktoria käyttäen yrittäjänä suoritettu työ	64 500	58 000
44 Metsätraktoria käyttäen yrittäjänä suoritettu työ	103 500	94 500
45 Muut työt	85 500	80 000
RAKENNUSALA:		
51 Johtamistyöt	138 000	124 000
53 Vaativat ammattityöt	148 500	135 000
55 Ammattityöt	123 500	112 000
57 Kuljetustyöt	111 500	101 500
59 Vaativat sekatyöt	101 000	92 000
61 Sekatyöt	86 000	79 500
SATAMA-ALA:		
71 Ahtaustyö	118 500	107 500
73 Huolintatyö	114 000	102 000
74 Laivahuoltotyö	77 000	75 500
75 Muut työt	118 500	102 000